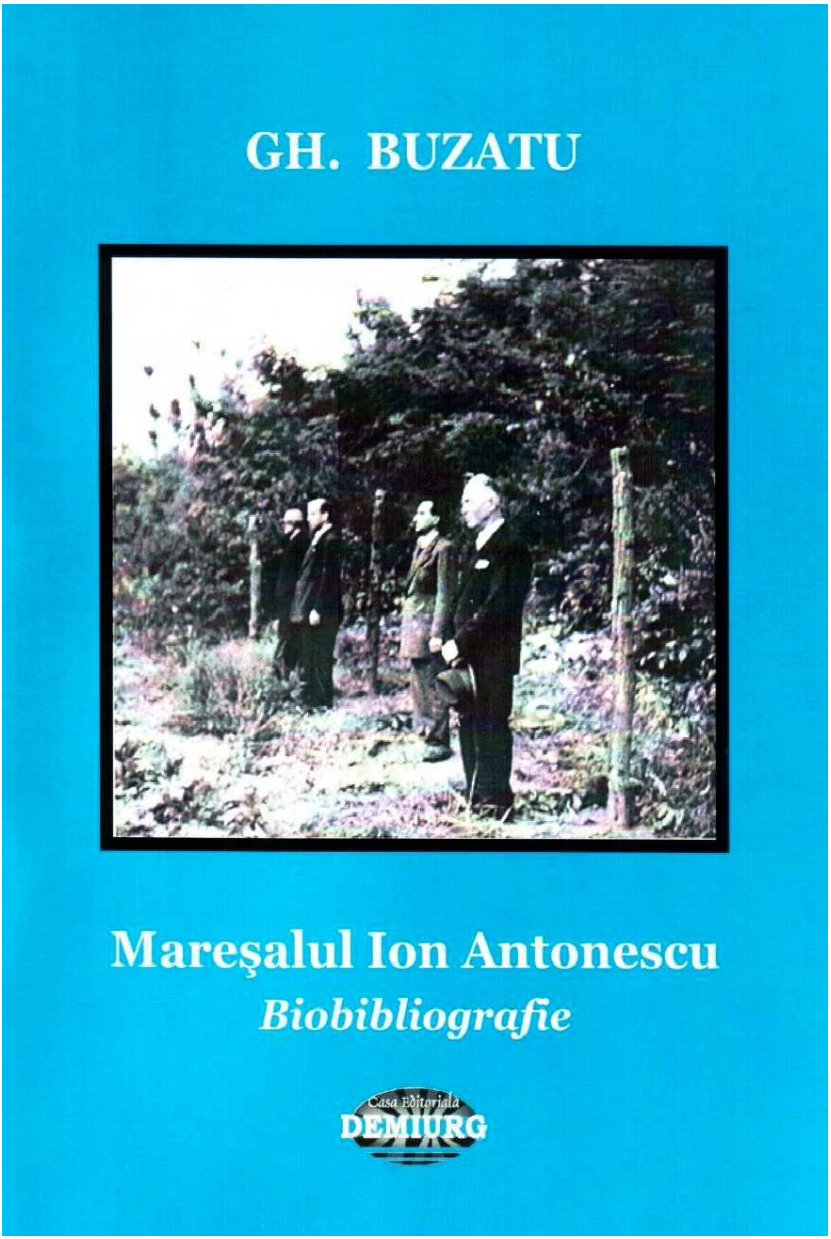

GH. BUZATU, MAREŞALUL ION ANTONESCU. BIOBIBLIOGRAFIE

ROMÂNII ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ THE ROMANIANS IN WORLD HISTORY

VOL. 170

ISBN: 978-973-152-191-6
GH. BUZATU
MAREŞALUL ION ANTONESCU BIOBIBLIOGRAFIE
IAŞI
CASA EDITORIALĂ PRO-DEMIURG
2010

Şi, din vreme-n vreme, Practică barbară, Capul ţării

noastre Cade pentru ţară!

Jilava, Valea Piersicilor – 1 iunie 1946

DREPTUL LA ADEVĂR

DUPĂ MAI MULT DE 70 DE ANI de la evenimentele politico-diplomatice, şi nu numai, care au condus, la 1 septembrie 1939, la izbucnirea celui de-al doilea război mondial, incontestabil cel mai groaznic şi răvăşitor conflict armat din istorie, opinia publică în ansamblu şi fiecare cititor şi-au câştigat dreptul la adevăr. Nimic din tot ceea ce ţine în chip fundamental de culisele izbucnirii ostilităţilor în 1939, provocate de invadarea Poloniei de către trupele Germaniei lui Adolf Hitler, de conivenţă cu intervenţia URSS dinspre Răsărit, la ordinul lui I. V. Stalin, nu mai poate fi tăinuit. Graţie îndeosebi eforturilor istoricilor, implicarea şi responsabilitatea celor două Mari Puteri nominalizate pentru aprinderea şi extinderea pârjolului la nivelul Planetei, asistate de către celelalte Puteri, europene sau extra-europene, respectiv Marea

Britanie şi Franţa, Italia şi Japonia, Statele Unite ale Americii şi China, au fost dovedite, iar, în prezent, sunt recunoscute fără de tăgadă. Nu mai puţin a fost relevat şi rostul statelor sau al „actorilor" din categoria secundă dar care, prin pasivitate şi acte nesocotite sau, pur şi simplu, prostie, au pavat calea agresorilor. În ceea ce o priveşte, România nu a avut vreun grad de răspundere în izbucnirea ostilităţilor, dimpotrivă, ea nefiind în vreun fel subiect al manevrelor şi desfăşurărilor ce au premers războiul, ci, mai mult, a devenit obiect al disputelor, pe seama ei derulându-se contradicţiile dintre Marile Puteri, în speţă dintre Rusia Sovietică şi Germania. În context, mai precis, Moscova a pus în grav pericol statutul internaţional al României şi integritatea ei teritorială, înscriindu-şi pretenţiile imperialiste vizând Basarabia şi Bucovina de Nord în faimosul Protocol secret al Pactului Hitler-Stalin din 23 august 1939 care, detonând condiţiile păcii europene din 1919-1939, a asigurat rapid şi sigur eşecul ei la l-3 septembrie 1939[1]

Mai apoi, cu începere de la 22 iunie 1941, România, alături de Germania şi aliaţii ei mari ori mici, Italia şi Japonia în prima ordine, a contribuit nemijlocit la extinderea ostilităţilor. Atunci, răspunzând actelor agresive şi odioase ale Kremlinului din 26-27 iunie 1940, România a trebuit să participe la atacarea URSS din către Germania şi partenerii ei, fapt

2 Primit la 24 iunie 1941 în audienţă de rămas bun la Kremlin de către V. M. Molotov şi imputându-i-se că „ «România nu avea dreptul să rupă pacea cu URSS»", ministrul român la Moscova în exerciţiu, Grigore Gafencu, i-a replicat liderului diplomaţiei sovietice: „... *Să-mi fie îngăduit* [...] *să-mi exprim părerea de rău că*, *prin politica ei urmată în timpul din urmă*, *URSS nu a făcut nimic pentru a împiedica*, *între ţările noastre*, *durerosul*

1 Gh. Buzatu, România sub Imperiul Haosului (1939-1945), Bucureşti, Editura RAO, 2007, p. 32 şi urm.; Gh. Buzatu, Marusia Cîrstea, Europa în balanţa forţelor. 1919-1939, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2007, p. 65-69.

deznodământ de astăzi. Prin brutalul ultimatum din anul trecut, prin care ni s-a cerut nu numai Basarabia, dar şi Bucovina, şi un colţ din vechea Moldovă, prin încălcarea teritoriului nostru care au urmat atunci prin actele de forţă ce au intervenit pe Dunăre [.], *Uniunea Sovietică a distrus în România orice sentiment de încredere şi de siguranţă şi a trezit îndreptăţita teamă că însăşi fiinţa statului român e în primejdie. Am căutat atunci un sprijin în altă parte* [în Germania]. *Nu am fi avut nevoi de acest sprijin, şi nu l-am fi căutat, dacă nu am fi fost loviţi şi dacă nu ne-am fi simţit ameninţaţi. Îmi îngădui să amintesc aceste fapte fiindcă am avut prilejul, ca ministru de externe al ţării mele* [1938-1940], *să atrag în mai multe rânduri, prin discursuri şi declaraţii publice, atenţia guvernului sovietic, faţă de care am urmat totdeauna o politică leală de pace şi de bună vecinătate, că* «o România independentă în cuprinsul hoterelor ei neatinse este o chezăşie de siguranţă pentru URSS, ca şi pentru toate celelalte state vecine». *Lovitura cea dintâi care a zdruncinat temeliile unei asemenea Românii, chezăşie de pace şi siguranţă, acoperire firească şi atât de folositoare unui hotar întins* şi *însemnat al Rusiei, a fost dată, din nefericire, de guvernul sovietic* (subl. ns.)…" (Gh. Buzatu, *România cu şi fără Antonescu*, Iaşi, Editura Moldova, 1991, p. 189-190).

ce a contribuit indubitabil la amplificarea conflictului la proporţii planetare. Fapt semnificativ însă, din partea României războiul împotriva URSS a avut, de la un capăt la altul, deci de la 22 iunie 1941 la 23 august 1944, un caracter drept, eliberator al teritoriului naţional subjugat de Armata Roşie în iunie-iulie 1940 şi, deopotrivă, un obiectiv politic-ideologic justificat – distrugerea pericolului comunist întruchipat de regimul lui Stalin. Asupra unora dintre aceste aspecte a insistat, de exemplu, celebrul istoric american Keith Hitchins, care a observat cu temei: *„La 22 iunie 1941, la câteva ore după începerea invaziei germane asupra Uniunii Sovietice, Regele Mihai şi Antonescu au proclamat declanşarea «războiului sfânt»*

pentru eliberarea Basarabiei şi a Nordului Bucovinei de ocupaţia sovietică. Războiul s-a bucurat de sprijinul marii mase a populaţiei din România, care a văzut în el o cale de înlăturare o dată pentru totdeauna a ameninţării ruseşti la adresa fiinţei ţării. Conducătorii politici şi populaţia aveau deplină încredere în superioritatea militară a Germaniei şi se aşteptau la o campanie scurtă şi victorioasă ' „. Consideraţii obiective, spre deosebire de acelea aiuritoare şi şocante, ale unor condeieri români, precum acestea, care, evident, inversează complet raportul cauză/efect şi denaturează caracterul campaniei din Est a României: „*… Războiul antisovietic a început în zorii zilei de 22 iunie 1941* […] *Aşa au luat sfârşit raporturile dintre România şi URSSS, aproape permanent tensionate în cei 20 de ani dintre primul şi al doilea război mondial. Războiul antisemit a ţinut din iunie 1941 până la 23 august 1944, cu pierderi umane şi materiale incomensurabile. Rezultatul cel mai grav a fost ocuparea, în 1944, a României de către trupele sovietice şi impunerea regimului bolşevic. România plătea cu bogăţiile sale Uniunii Sovietice participarea ei la războiul alături de Germania şi intra în cea mai neagră etapă a istoriei sale*"[2]

Nu credem că se impune a reveni asupra unor fapte bine tratate anterior şi asupra unor realităţi bine cunoscute, ca atare. Avem în vedere că Mareşalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român şi şeful guvernului din 1940-1944, împreună cu cei mai mulţi dintre membrii cabinetului său, după terminarea ostilităţilor generale, au fost deferiţi „Justiţiei" de la Bucureşti, în acel moment capitala unei ţări pe deplin ocupate de forţele Rusiei staliniste, şi judecaţi ca „criminali de război" pentru faptele lor… În seama lor s-au pus, natural, putem spune, tot felul de culpe, reale şi mai cu seamă ireale, lucru posibil în condiţiile în care nimeni –

2 Emilian Bold, Răzvan Ovidiu Locovei, Relaţii româno-sovietice (1918-1941), Iaşi, 2008, p. 292, 295.

nici cabinetul comunizant al dr. P. Groza şi nici mai ales autorităţile de ocupaţie – nu s-a preocupat să asigure o dreaptă judecată, ci mai degrabă una rapidă, soldată cu execuţii şi condamnări pilduitoare[3]

A devenit evident pentru toată lumea că Mareşalul Antonescu şi foştii săi colaboratori trebuiau să fie, şi au fost judecaţi, iar în consecinţă condamnaţi, pentru că au pierdut Războiul din Răsărit, context în care li s-a putut imputa, aşa cum s-a şi întâmplat, orice! În consecinţă, într-o ţară ocupată şi exploatată la limită printr-o neroadă „convenţie de armistiţiu", dar şi prin „bunăvoinţa" foştilor parteneri din cadrul Alianţei antihitleriste (SUA, Marea Britanie, Franţa), nu a fost dificil ca „criminalii de război" să beneficieze de simpatia opiniei publice, mai ales că unii dintre ei, în frunte cu Mareşalul Antonescu, s-au comportat, în cursul anchetei, al procesului şi în ziua execuţiei, exemplar. A mai intervenit şi un alt factor, neprevăzut de organizatorii „procesului" şi ai „execuţiei", în fapt un măcel, legat de momentul ales pentru împărţirea „dreptăţii", ca şi de sensul câştigat în context de sacrificiul victimelor. Strălucitul nostru diplomat Grigore Gafencu, aflat în seara de 1 iunie 1946 în exil voluntar în Elveţia şi aflând la Radio Bucureşti ştirea relativ la execuţia „criminalilor de război" în minutele

3 Keith Hitchins, *România*. *1866-1947*, traducere, ediţia a Il-a, Bucureşti, Editura Humanitas, 1998, p.465.

precedente, a reţinut de îndată în amplul şi excelentul său *Jurnal*: *„... Păcatele Mareşalului au fost oarecum spălate prin abuzurile regimului de azi şi prin primejdia de moarte pe care sovieticii o ţin întinsă asupra ţării. Întâmplările care au urmat prăbuşirii sale au aşternut uitarea peste campania nenorocită ce el a purtat-o în Rusia, ca şi peste oarba înverşunare cu care s-a aruncat în braţele lui Hitler. Ieri încă vinovat, Mareşalul cade ca un martir al cauzei româneşti, pentru că România*

3 Cf. Vasile Pascu, Regimul totalitar-comunist în România (1945-1989), I, Bucureşti, Editura Clio Nova, 2007, p. 104 şi urm.

nu mai cunoaşte decât o singură ameninţare: *Rusia*. *In jurul lui se va naşte o legendă care va îndulci judecata istoriei*. *Moartea ce i se trage din mânia Imperiului vecin îl apropie de sufletul unui popor care se simte, în întregime, ameninţat de acea împărăţie*"[4]

Cu deplină satisfacţie, trebuie să reţinem că intuiţia lui Grigore Gafencu a funcţionat ireproşabil. Deşi practic timp de aproape o jumătate de secol, mai precis în cursul „erei comuniste" (1945-1989), personalitatea lui Ion Antonescu şi studiul sistematic al regimului său politic şi al Războiului din Est (1941-1944) au fost interzise în România, excepţiile înregistrate (cărţile lui Aurică Simion, Marin Preda, contribuţiile subsemnatului diseminate în diverse publicaţii etc.) confirmând regula, imediat după Decembrie 1989 desfiinţarea cenzurii şi deschiderea arhivelor au marcat relansarea subiectelor considerate tabu, într-o asemenea măsură că, la un moment dat, diverşi analişti politici prefabricaţi şi istorici improvizaţi, sociologi de duzină şi chiar romancieri ori poeţi[5]

acţionând de regulă în numele falsei „societăţi civile" ori sub pretextul ridicolelor „corectitudini politice" ori „istorice"[6]

(?), deşi în fond pe banii o.n.g. – urilor „deschise" de fundaţiile G. Sörös ş.a., au declanşat un veritabil val de defăimare şi denaturare grosolană a trecutului recent. Iar aceasta sub pretextul neghiob că s-ar orchestra „reabilitarea" Mareşalului Antonescu sau „renaşterea" Gărzii de Fier, a fascismului şi legionarismului, ignorându-se în schimb „tradiţiile luminoase" ale democraţiei interbelice sau negându-se holocaustul brun (care, într-o perspectivă istorică reală, trebuie investigat sub acelaşi

---

4 Apud Gh. Buzatu, România cu şi fără Antonescu, p. 338.

5 În acest sens, vezi materialul postat pe Internet în iunie 2009 sub titlul Der Fall Antonescu/Cazul Antonescu (http://www.halbjahresschrift.homepage.t/online.de/index.htm).

6 Cf. Jean Sévillia, Corectitudinea istorică. Să punem capăt trecutului unic, Bucureşti, Editura Humanitas, 2005, passim

unghi şi în corelaţie intimă cu holocaustul roşu, experimentat pe seama poporului român de către regimul comunist în cooperare cu instructorii stalinişti importaţi de la Moscova)[7]

Realitatea este că o asemenea vicioasă campanie, urmărind să altereze cu precădere domeniul istoriografic, deşi bine finanţată şi dirijată în detalii sub raport propagandistic, nu putea avea nicio şansă de reuşită într-o ţară cu temeinice tradiţii ştiinţifice şi care dăduse lumii atâţia istorici celebri (N. Iorga, A. D. Xenopol, Vasile Pârvan, Gh. I. Brătianu, C. C. Giurescu, Andrei Oţetea, David Prodan ş.a.), în plină epocă renăscută a libertăţii de opinie nelimitate. Şi, pe deasupra, în era supremaţiei Internetului, când schimbul de informaţii şi temeinicia cercetărilor în varii domenii înregistrează un stadiu necunoscut în evoluţia umanităţii, ca să nu mai vorbim de rapiditatea extremă şi varietatea debordantă a schimbului de cunoştinţe şi opinii. De o manieră şi de o amploare în care singura regulă dominantă este aceea că forma cea mai bună de control al informaţiilor constă tocmai în lipsa oricărui control…

Eliminând detaliile, precizăm că – sub aspectul relevat – cel mai bun exemplu ni-l oferă însuşi „cazul” Mareşalului Ion Antonescu. Graţie Internetului, cazul este cunoscut în prezent la nivel planetar ori, altfel spus, în dezbaterea lui poate interveni orice individ de pe mapamond,

7 Vezi *Bibliografia*: *333 cărţi de şi despre Mareşalul Ion Antonescu*.

exprimându-şi un punct de vedere. Paginile ce pot fi consultate pe *Google* atestă[8]

---

7 Potrivit excelentului şi inegalabilului studiu pe plan mondial al dr. Florin Mătrescu, Holocaustul roşu. Crimele comunismului internaţional în cifre, I-III, ediţia a III-a revizuită, Bucureşti, Editura Irecson, 2008.

8 Sub acest aspect, cf. Gh. Buzatu, Mareşalul Antonescu pe Internet, în volumul consacrat istoricului Gh. Dumitraşcu (sub tipar, 2010).

că, la „comanda” – Mareşalul Ion Antonescu, computerul ne pune la dispoziţie (q=maresalul+ion+antonescu & lang=romanian & source=O...) cel puţin 20 de teme de referinţă, astfel după cum ne avertizează, în colţul din dreapta-sus al paginii afişate[9]

iar dintre acestea se impun câteva, precum: biografia Mareşalului extrasă din Enciclopedia on-line *Wikipedia*; execuţia lui Antonescu (din aceeaşi sursă); adevărul istoric despre Mareşal; I. Antonescu şi C. Z. Codreanu; de ce nu a fost reabilitat Ion Antonescu? Prezentăm spre exemplificare mai jos materialul referitor la 1 iunie 1946.

Execuţia lui Ion Antonescu

De la Wikipedia, enciclopedia liberă Salt la: Navigare, căutare

Execuţia mareşalului Ion Antonescu a avut loc pe 1 iunie 1946 la ora 18:03, la Jilava. Ion Antonescu a cerut să fie executat de armată, dar a fost refuzat. În momentul tragerii, Antonescu a salutat, după care a căzut. S-a ridicat pe mâna dreaptă zicând că nu e mort şi să se tragă din nou. Şeful gardienilor l-a împuşcat în cap cu revolverul, dar doctorul nu a confirmat decesul, aşa că a mai fost nevoie de încă un glonţ în piept. În ciuda acestor măsuri, Antonescu şi generalul Vasiliu mai prezentau semne de viaţă. Seful gardienilor a luat o puşcă şi a tras trei patru focuri în corpul lui Antonescu. Doctorul a constatat decesul mareşalului în jurul orei 8:15. Faptele petrecute în acest timp au fost prezentate într-un proces-verbal, întocmit de Comisia constituită de Parchetul Tribunalului Ilfov, precum şi înregistrate de câteva camere de luat vederi. Filmele se află la Ministerul Justiţiei.

---

9 Fapt remarcabil - 20 dintr-un total de 5 200 de teme, care, după o cercetare minuţioasă, pot fi integral identificate şi folosite!

O VIAŢĂ PENTRU ISTORIE[10]

2/14 iunie 1882 – Niciunde prin părţile Argeşului, cronicile şi presa locală nu consemnează vreun fapt istoric sau vreun fenomen natural relevant. În chip precis, niciun

10 Este, mai mult decât sigur, inutil a propune o nouă cronologie îmbrăţişând detaliat viaţa şi opera lui Ion Antonescu, rolul şi locul său în contextul general şi special al epocii în care a trăit şi pe care, în unele privinţe, a dominat-o, iar aceasta mai ales acum dacă avem în vedere extrem de bogata literatură de referinţă, precum şi datele consemnate cu minuţie şi exactitate în dosarul său de militar - de-acum, publicat - vezi îndeosebi V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, Plata şi răsplata istoriei: Ion Antonescu, militar şi diplomat (1914-1940), Iaşi, Institutul European, 1994; Gh. Buzatu, Hitler, Stalin, Antonescu, Ploieşti, Editura Ploieşti - Mileniul III, 2005 ori în Jurnalul activităţii sale de Conducător al Statului Român în 1940-1944 (cf. Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea, eds., Pace şi război. 1940-1944, I, Jurnalul Mareşalului Ion Antonescu, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008; volumele II-III sub tipar). Relativ la genealogia familiei celui de-al III-lea Mareşal al României, vezi studiile, excelente, ale colegului Sorin M. Rădulescu.

asteroid nu periclita planeta în ziua respectivă, după cum, tot asemenea, niciun cutremur ori nicio eclipsă de lună sau de soare nu aveau să survină. Zodia Gemenilor, de regulă bog14ată în nativi predestinaţi prestigiului, avea să reţină totuşi naşterea copilului Ion Antonescu[11]

fiul Chiriachiţei (născută Dobrian) şi al locotenentului Ion Antonescu[12]

un erou al Războiului de
Independenţă din 1877-1878[13]

Fie că a avut ori nu vreo legătură cu intervenţia providenţei, dar micuţul Ion Antonescu, Ionel, cum îl

11 Reţinem de la nr. 133/3 iunie 1882, după Registrul naşterilor pe anul 1882 păstrat în arhivele din Piteşti, acest „Act de naştere a lui Ioan, de secs bărbătesc; născut eri, la orele două ziua, în oraşu Piteşti, la locuinţa părinţilor săi, cu no 138, din strada Zmeurii, Coloaria Neagră, fiu d-lui locotinent Ioan Antonescu, de ani 29, de religiune ortodocsă, român; de profesiune militar, domiciliat în acest oraş, şi al soţii acestuia, Chiriaţica, de ani 21; după declararea făcută de tatăl, care ne-a înfăţişat copilul [...] Declarante, Locotinent I. Antonescu. Martori - Lt. Gh. Chicoş, G. Dobrian. Oficieru, A. Oncescu" (apud Vasile Novac, Căpitanul Ioan Antonescu - tatăl Mareşalului Ioan I. Antonescu, în „Argessis. Studii şi comunicări", Istorie, Piteşti, tom VIII, 1999, p. 282).

12 După moartea fulgerătoare a căpitanului Ion Antonescu, de educaţia viitorului mareşal s-au ocupat unchii săi, Ilie şi Dumitru Antonescu, precum şi colonelul Baranga, cu care s-a recăsătorit Chiriachiţa, devenită, aşadar, Baranga. Menţionăm că Dumitru Antonescu a fost în 1891 şeful celei dintâi promoţii a celebrei Şcoli Superioare de Război din Bucureşti (vezi Mircea Agapie şi colaboratori, De la Şcoala Superioară de Război la Academia de înalte Studii Militare. Cartea amintirilor absolvenţilor. O sută de promoţii (1889-1995), Bucureşti, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1994, p. 521; Jipa Rotaru şi colaboratori, Al III-lea Mareşal al României: Ion Antonescu. Inceputul carierei militare. 1882-1919, Bucureşti, Editura Metropol, 1993, p. 6-7).

13 Vezi Vasile Novac, Căpitanul Ioan Antonescu - tatăl Mareşalului loan I. Antonescu, p. 275284.

alintau ai săi, avea să fie „eroul” unei stranii întâmplări. Elev fiind în primele clase ale şcolii fiilor de militari din Craiova şi revenit la Piteşti, în vacanţă, într-una din zile a ieşit la plimbare cu cei mari ai săi. Ajunseră în parcul din centrul oraşului, se spune, când Ionel a fost abordat de o ţigăncuşă care-i ceru „boieraşului” să-i ghicească în palmă. Cu greu, acesta acceptă, iar la sfârşit fu nevoit să asculte şi prezicerea tulburătoare a fetiţei:

— Boierule, vei fi mare în Ţara asta, dar vei sfârşi pe eşafod!

Nu avem informaţii precise cât de mult şi de serios l-a preocupat destăinuirea necunoscutei, dar, cu siguranţă, că în unele dintre cele mai grele momente ale existenţei sale, povestea cu eşafodul a sfârşit prin a nu-i mai fi indiferentă?…

SCOALA SPECIALĂ DE CAVALERIE

Anul scolar 1905 —1906 Promoţia XXIII

354

Sub-semnatul, director de studiĭ al Scoalei, certific că sub-locotenentul Antonescu Ion *din Regimentul* I Roşiori *a urmat cursurile şcoalei şi a obţinut la finele anului de studiŭ notele mai jos notate care se raportă la maximum 20.*

CURSURI ŞI EXERCIŢII PE TIMPUL ANULUI SCOLAR	Coeficienţi	Media anuală	Nota din examen	Media definitivă
Tactica cavaleriei	2	18 00	19	18 50
Geografia militară	2	18 67	19	18 84
Manualul sapătorilor şi telegrafiştilor caval.	2	18 00	19	18 50
Recunoaşcer. militare	2	18 20	20	19 10
Hipologie	2	18 50	20	19 25
Curs echitaţie de manej	2	—	—	—
Serviciul interior şi serviciul în garnizoană	2	18 00	20	19 00
Serviciul în campanie	2	19 33	19	19 17
Tragerea în ţintă	2	20	20	20
Regulamentul de echitaţie militară	2	19 50	20	19 75

Media generală de terminarea şcoalei a fost: 18 111

Clasificat 1/23

		DIN CARE
Absenţe	Disponse	3
	Spital	2
	Permisie (congediŭ)	—
	Nemotivate	—
Pedepse	Serviciu peste rând	—
	Arest	—
	Închisoare	—

Următoarea perioadă a vieţii lui Ion Antonescu a coincis adolescenţei şi studiilor. După

cum singur avea să consemneze, într-un raport din 17 octombrie 1927, „am urmat următoarele studii: a) Clasele primare; b) Patru clase de liceu; c) Patru clase Şcoala Militară Craiova; d) Şcoala Militară Infanterie şi Cavalerie (2 ani); e) Şcoala Specială de Cavalerie (1 an); f) Şcoala Superioară de Război (2 ani), g) Anul complimentar la MStM (1 an); h) Şcoala Observatori Aerieni (brevet nr.

13)”.

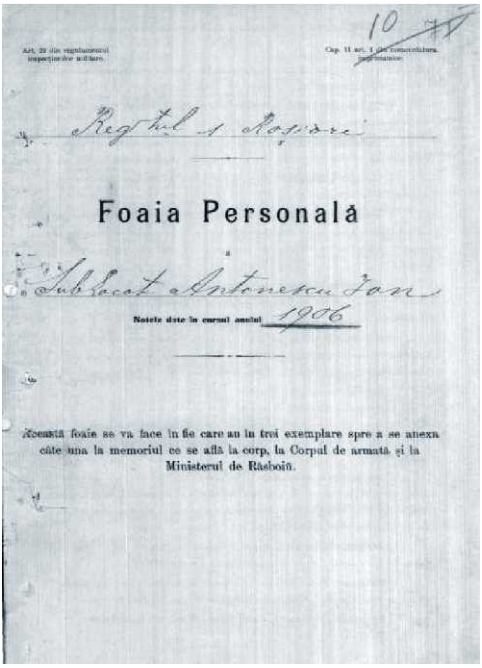

Regtul 1 Roşiori

Foaia Personală

Subocot Antonescu Ion

Notele date în cursul anului 1906

Această foaie se va face în fie care an în trei exemplare spre a se anexa câte una la memoriul ce se află la corp, la Corpul de armată şi la Ministerul de Războiu.

17 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, *Ion Antonescu, militar şi diplomat*, p. 79-80.

Eşalonate pe ani treptele enumerate, acestea au inclus, în: 1890-1894 = clasele primare; 1894-1898 = primele patru clase de liceu; 1898-1902 = Şcoala fiilor de militari din Craiova; 1902-1904 = Şcoala Militară de Infanterie şi Cavalerie; 1905-1906 = Şcoala Specială de Cavalerie; 1909-1911 = Şcoala Superioară de Război; 1911-1912 = studii de stat major; 19121913 = Şcoala de observatori aerieni[14]

De remarcat, din vremea studiilor, predilecţia tânărului Antonescu pentru arma cavaleriei a fost incontestabilă, cât în privinţa pregătirii – toate şcolile şi cursurile au fost absolvite cu acelaşi calificativ: foarte

14 Jipa Rotaru, O carieră militară strălucită, în Trecutul la judecata istoriei: Mareşalul Antonescu - Pro şi contra, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2006, p. 49 şi urm.; Gh. Buzatu, Hitler, Stalin, Antonescu, p. 345-348.

bine[15]

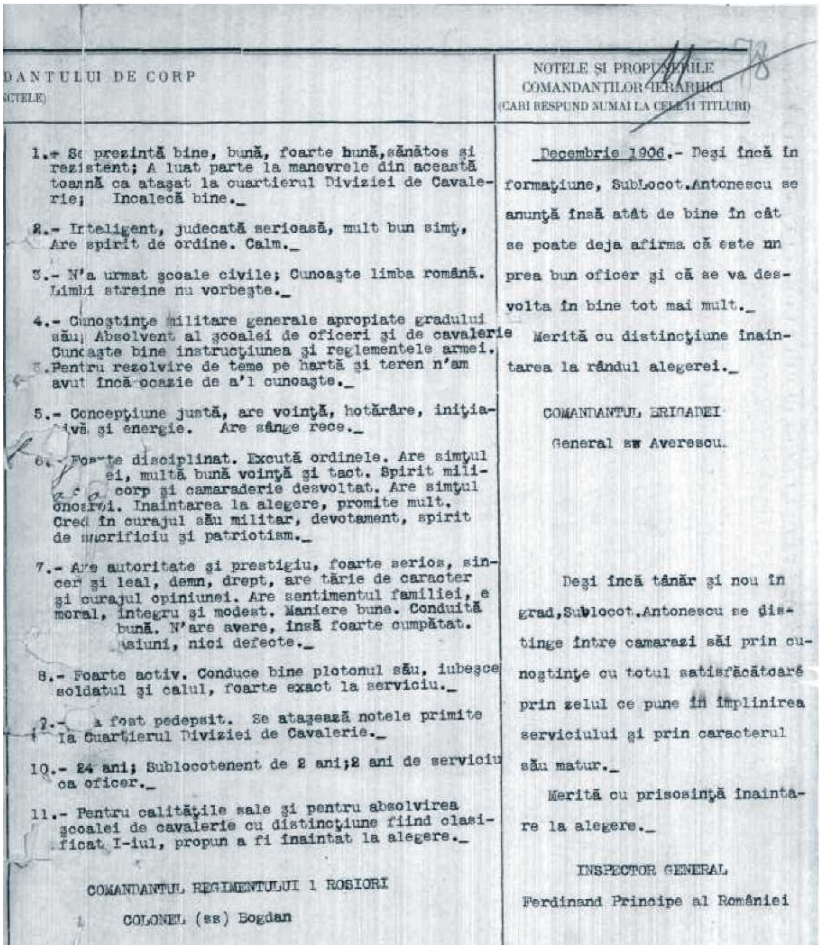

DANTULUI DE CORP
(CTELE)

1.- Se prezintă bine, bună, foarte bună, sănătos şi rezistent; A luat parte la manevrele din această toamnă ca ataşat la cuartierul Diviziei de Cavalerie; Incalecă bine._

2.- Inteligent, judecată serioasă, mult bun simţ, Are spirit de ordine. Calm._

3.- N'a urmat şcoale civile; Cunoaşte limba română. Limbi străine nu vorbeşte._

4.- Cunoştinţe militare generale apropiate gradului său; Absolvent al şcoalei de oficeri şi de cavalerie Cunoaşte bine instrucţiunea şi reglementele armei. Pentru rezolvire de teme pe hartă şi teren n'am avut încă ocazie de a'l cunoaşte._

5.- Concepţiune justă, are voinţă, hotărâre, iniţiativă şi energie. Are sânge rece._

6.- Foarte disciplinat. Execută ordinele. Are simţul ei, multă bună voinţă şi tact. Spirit milicorp şi camaraderie desvoltat. Are simţul onoarei. Inaintarea la alegere, promite mult. Cred în curajul său militar, devotament, spirit de sacrificiu şi patriotism._

7.- Are autoritate şi prestigiu, foarte serios, sincer şi leal, demn, drept, are tărie de caracter şi curajul opiniunei. Are sentimentul familiei, e moral, integru şi modest. Maniere bune. Conduită bună. N'are avere, însă foarte cumpătat. Asiuni, nici defecte._

8.- Foarte activ. Conduce bine plotonul său, iubeşce soldatul şi calul, foarte exact la serviciu._

9.- A fost pedepsit. Se ataşează notele primite la Cuartierul Diviziei de Cavalerie._

10.- 24 ani; Sublocotenent de 2 ani; 2 ani de serviciu ca oficer._

11.- Pentru calităţile sale şi pentru absolvirea şcoalei de cavalerie cu distincţiune fiind clasificat I-iul, propun a fi înaintat la alegere._

COMANDANTUL REGIMENTULUI 1 ROSIORI

COLONEL (ss) Bogdan

NOTELE ŞI PROPUNERILE
COMANDANŢILOR IERARHICI
(CARI RESPUND NUMAI LA CELE 11 TITLURI)

Decembrie 1906.- Deşi încă în formaţiune, SubLocot. Antonescu se anunţă însă atât de bine în cât se poate deja afirma că este un prea bun oficer şi că se va desvolta în bine tot mai mult._

Meritä cu distincţiune înaintarea la rândul alegerei._

COMANDANTUL BRIGADEI

General ss Averescu.

Deşi încă tânăr şi nou în grad, Sublocot. Antonescu se distinge între camarazi săi prin cunoştinţe cu totul satisfăcătoare prin zelul ce pune în împlinirea serviciului şi prin caracterul său matur._

Meritä cu prisosinţă înaintare la alegere._

INSPECTOR GENERAL

Ferdinand Principe al României

Din „Foaia personală” a sublocotenentului I. Antonescu (1906), reţinem cele 11 calităţi remarcabile ale elevului Şcolii de cavalerie formulate de col. Bogdan, Cdt, Regimentului 1 Roşiori, precum şi, îndeosebi, aprecierile comandanţilor ierarhici superiori – generalul Al. Averescu şi inspectorul general Principele Ferdinand, viitorul rege al României.

Antonescu dedicându-se fără rezerve carierei militare, trebuie precizat că a fost una de excepţie,

15 Ibidem.

presupunând saltul din grad în grad, de la acela de sublocotenent la mareşal în răstimp

20

de exact 40 de ani, cursul fiind, prin trădare, la 23 august 1944[16]

:

— 1 iulie 1904 – sublocotenent

— 10 mai 1908 – locotenent

— 1 aprilie 1913 – căpitan

— 1 noiembrie 1916 – maior

— 1 septembrie 1917 – locotenent-colonel

— 1 aprilie 1920 – colonel

— 10 mai 1931 – General de brigadă

— 25 decembrie 1937 – General de divizie

— 12 iulie 1940 – demisia din armată, acceptată de Carol al II-lea

— 16 septembrie 1940 – anularea, prin Înalt Decret, a demisiei din armată şi avansarea la gradul de General de Corp de Armată

— 5 februarie 1941 – General de Armată

— 22 august 1941 – Mareşal al României, avansat prin Înalt Decret Regal din

21 august 1941

— 29 ianuarie 1945 – Prin Jurnalul nr. 188 al Consiliului de Miniştri se dispune arestarea a 89 de persoane, în frunte cu Ion Antonescu, arestat deja la 23 august 1944 şi trimis în captivitate la Moscova. Motivul arestării: toate persoanele nominalizate sunt „bănuite a fi comis crime de război”[17]

---

16 Ibidem, p. 352-354; Alesandru Duţu, Florica Dobre, Drama generalilor români (1944-1964), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1997, p. 34-49; Nicu Apostu, Didi Miler, coordonatori, Mareşalii României, Bucureşti, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1999, p. 166-170.

17 Florica Dobre, Alesandru Duţu, Distrugerea elitei militare sub regimul ocupaţiei sovietice în România, I, 1944-1946, Bucureşti, INST, 2000, p. 74-76.

— 29 ianuarie 1945 – Prin Jurnalul nr. 189 al Consiliului de Miniştri se dispune arestarea a 65 de persoane, în frunte cu Ion Antonescu. Motivul arestării: toate

22

persoanele nominalizate sunt „bănuite a fi responsabile de dezastrul ţării”[18]

— 6 februarie 1945 – Prin Înalt Decret Regal, Ion Antonescu este trecut în retragere.

De îndată după absolvirea Şcolii Superioare de Război, anii 1911-1920 au corespuns

23

activităţii desfăşurate de Ion Antonescu exclusiv pe tărâm militar[19]

el excelând în îndeplinirea tuturor obligaţiilor asumate, precum în rândul întâi ca şef al Biroului Operaţii al Armatei de Nord (1916) şi, apoi, al Marelui Cartier General al gen. Constantin Prezan (1916-1918 şi 19181920). Prin activitatea desfăşurată în context, Ion Antonescu s-a impus printre făuritorii proeminenţi ai României Mari.

Perioada interbelică (1919-1939) îl consacră pe Ion Antonescu nu numai în domeniile militar şi diplomatic, dar şi în cel politic. Mai întâi, prin participarea sa în 1920 la Conferinţa de Pace de la Paris din 1919-1920, ca delegat în diverse comisii şi misiuni (reparaţii, dezarmare, lichidările de război etc.)[20]

ori ca ataşat militar la Paris (1922-1923) ori la Londra şi Bruxelles (1923-1926). Revenit după 1 noiembrie

---

18 Ibidem, p. 76-78.

19 Vezi schiţa biografică oficială a lui Ion Antonescu, difuzată la scurt timp după asumarea la 5-6 septembrie 1940 a responsabilităţilor de Preşedinte al Consiliului de Miniştri şi Conducător al Statului Român (Gh. Buzatu şi colaboratori, eds., Mareşalul Antonescu în faţa istoriei, I, Iaşi, Editura B.A.I., 1990, p. 42-53).

20 Gh. Buzatu, Hitler, Stalin, Antonescu, p. 349.

1926 la Bucureşti, el s-a aflat ani la comanda

legendarei Divizii a 3-a Infanterie Piteşti (1933-1937) ori a fost director al Şcolii Superioare de Război în două rânduri (1927-1929 şi 1931-1933), Secretar General al Ministerului Apărării Naţionale (1928) şi, mai cu seamă, Subşef al Marelui Stat Major (1933-1934), domeniu în care intervenţia sa pe planul pregătirilor efective pentru apărarea României Mari, singurele ce puteau preveni dezastrul din 1940, s-a dovedit decisivă, prin planurile realiste avansate şi susţinute cu cerbicie, împotrivi tuturor[21]

Sfârşitul anilor ’30 atestă – dacă mai era nevoie? – intrarea lui Ion Antonescu pe scena vieţii politice, atât prin intervenţia în favoarea forţelor naţionaliste sau acceptarea funcţiei de ministru al Apărării Naţionale în cabinetele Octavian Goga şi Miron Cristea (1937-1938), cât şi, mai apoi, prin despărţirea treptată de regimul Regelui Carol al II-lea, pentru ca în 1940 să intervină, pur şi simplu, divorţul, categoric şi public, din cauza cedării fără luptă către URSS a provinciilor noastre istorice – Basarabia şi Bucovina de Nord. Cedări care, în fond, au inaugurat procesul prăbuşirii României Mari şi împotriva cărora el, Ion Antonescu, ca unul dintre fondatorii proeminenţi ai României Întregite în 1916-1919, a protestat vehement. Avea să fie motivul pentru care, în iulie – august 1940, Antonescu va fi trimis în „surghiun” la Mănăstirea Bistriţa, pentru a reveni la Bucureşti şi introdus la Palat tot la cererea Suveranului, care, în haosul provocat de prăbuşirea hotarelor României Mari în faţa pretenţiilor nesăbuite ale imperialismelor vecine mari şi mici, în faţa pericolelor interne, l-a rugat şi apoi i-a „ordonat” la 4 septembrie 1940 să preia Preşedinţia Consiliului de Miniştri[22]

---

21 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, Ion Antonescu, militar şi diplomat, p. 47-54.

22 Valeriu Pop, Amintiri politice. 1936-1945, Bucureşti,

Generalul n-a socotit că, în acel fel, situaţia se îmbunătăţise iar ţara fusese… salvată, dimpotrivă, astfel că în noaptea de 5/6 septembrie a impus abdicarea lui Carol al II-lea, ceea ce a provocat automat prăbuşirea regimului de dictatură regală, marele vinovat şi catalizator al dezastrului survenit.

Generalul Ion Antonescu a fost, evident, propulsat de evenimentele survenite şi a atins apogeul carierei sale politice şi militare – Conducător al Statului Român. Fără a fost însă şi profitor al împrejurărilor nefaste care l-au promovat pe prima scenă politică a ţării.

25 Cf. Cornel Carp, *Ion Antonescu, comandant al Diviziei 3 Infanterie din Piteşti*, în „Argessis. Studii şi comunicări", Istorie, Piteşti, tom VIII, 1999, p. 291-296. La comanda diviziei s-au ilustrat ulterior generalii Ion Boiţeanu, Ilie Şteflea şi Corneliu C. Calotescu, în 1941-1944 eroi ai Campaniei din Răsărit. De remarcat că, imediat după 20 august 1944, în cursul tentativelor trupelor române şi germane de-a stopa ofensiva Fronturilor 2 şi 3 Ucrainene, Divizia a 3-a Infanterie Piteşti şi-a aflat sfârşitul lângă Iaşi, la Leţcani (cf. Dumitru M. Osipov, M. M. Cojocaru, *Cimitirul Militar al eroilor români „Mareşal Ion Antonescu" din Leţcani-Iaşi*, Iaşi, Editura Helios, 1996, *passim*). Despre soarta, în aceleaşi împrejurări, a Diviziei germane 79 Grenadieri, cf. Walther Rehm, *Jassy. Schicksal einer Division oder einer Armee*? Neckargemünd, 1959.

Editura Vestala, 1999, p. 117.

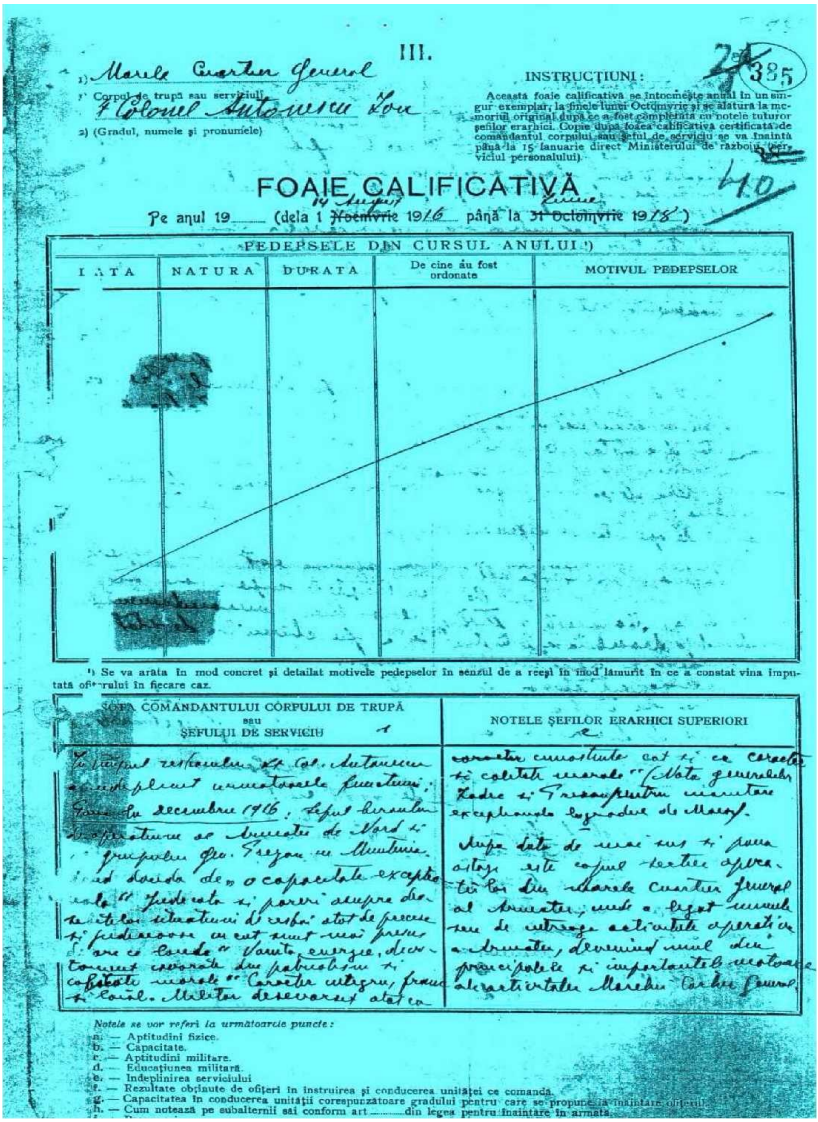

III.

1) Marele Cartier General

1) Corpul de trupă sau serviciul

Colonel Antonescu Ion

2) (Gradul, numele şi pronumele)

INSTRUCŢIUNI:

Această foaie calificativă se întocmeşte anual în un singur exemplar, la finele lunei Octomvrie şi se alătura la memoriul original după ce a fost completată cu notele tuturor şefilor erarhici. Copie după foaea calificativă certificată de comandantul corpului, sau şeful de serviciu se va înainta până la 15 ianuarie direct Ministerului de războiu, (serviciul personalului).

385

40

FOAIE CALIFICATIVĂ

Pe anul 19 (dela 1 ~~Noemvrie~~ 1916 până la 31 ~~Octomvrie~~ 1918)

PEDEPSELE DIN CURSUL ANULUI [1])

DATA	NATURA	DURATA	De cine au fost ordonate	MOTIVUL PEDEPSELOR

[1]) Se va arăta în mod concret şi detaliat motivele pedepselor în sensul de a reeşi în mod lămurit în ce a constat vina imputată ofiţerului în fiecare caz.

NOTELE COMANDANTULUI CORPULUI DE TRUPĂ sau ŞEFULUI DE SERVICIU	NOTELE ŞEFILOR ERARHICI SUPERIORI
1	2
La începul războiului Lt. Col. Antonescu a îndeplinit numitoarele funcţiuni: Şeful biroului de operaţiuni ale Armatei de Nord şi grupului Gen. Prezan cu Marele Cartier. Are o bună capacitate excepţională. Judecată şi părere asupra diferitelor situaţiuni de război atât de precise şi fidelizoare cu cât sunt mai puţine date. Are o bună energie, deciziune, inteligenţă şi voinţă. Caracter integru, fraudă şi zel. Militar desăvârşit atât ca	caracter cunoscute cât şi ca calităţi morale şi militare generale. Bun de înaintare excepţională înaintea inimicului. După date de unde sus şi pană atunci este şeful biroului operaţiuni al Marelui Cartier General. Are o bună judecată şi părere asupra diferitelor situaţiuni de război atât de precise şi fidelizoare cu cât sunt mai puţine date. Are o bună energie, deciziune, inteligenţă şi voinţă. Caracter integru, fraudă şi zel. Militar desăvârşit atât ca

Notele se vor referi la următoarele puncte:

a. — Aptitudini fizice.
b. — Capacitate.
c. — Aptitudini militare.
d. — Educaţiunea militară.
e. — Îndeplinirea serviciului
f. — Rezultate obţinute de ofiţeri în instruirea şi conducerea unităţei ce comandă.
g. — Capacitatea în conducerea unităţii corespunzătoare gradului pentru care se propune la înaintare ofiţerul.
h. — Cum noteză pe subalternii săi conform art. ..... din legea pentru înaintare în armată.

O carieră militară de excepţie şi Războiul Unităţii Naţionale al României surprinse în „Foaia calificativă” a lt. -colonelului Ion Antonescu pe anii 1916-1918, avizată de general C. Prezan, legendarul Şef al Marelui Cartier General Român (1916-1918, 1918-1920) (vezi şi pagina următoare).

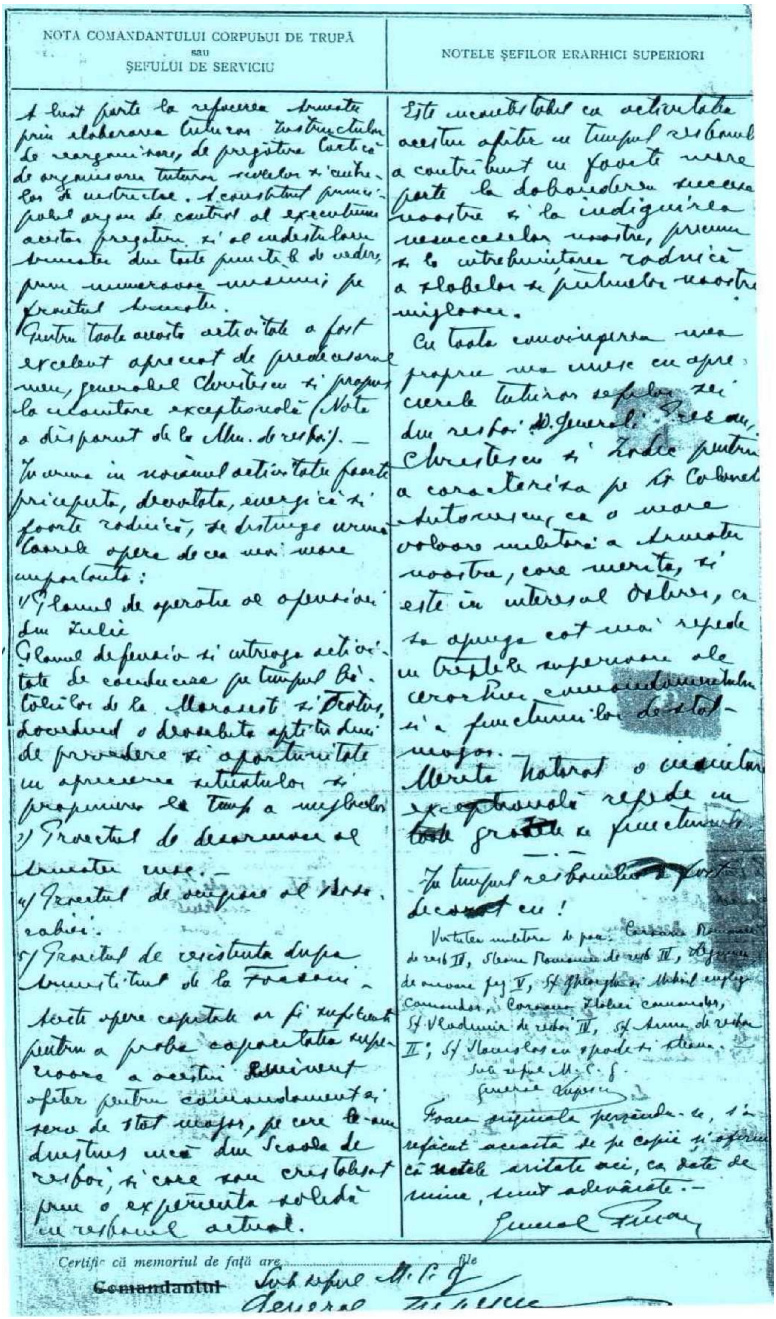

NOTA COMANDANTULUI CORPULUI DE TRUPĂ
ŞEFULUI DE SERVICIU

NOTELE ŞEFILOR ERARHICI SUPERIORI

***

Odată ajunşi aici, se impune să-l avem în seamă pe ANTONESCU – OMUL, un capitol despre şi pentru care s-

au scris atâtea şi, desigur, lucrurile nu se vor opri aici, cu certitudinea dea se realiza, cumva-cândva, un portret robot al Mareşalului, pe măsura tuturor ocaziilor şi tuturor aşteptărilor sau voinţelor. Ceea ce, evident, nici nu-i rostul operei istorice.

Dar, pentru că ne aflăm aici, este cazul să menţionez că, împotriva tuturor legendelor în circulaţie, care nu au ca temei cele peste 30 de volume ce le-am consacrat României în epoca 1939-1945 şi Mareşalului, ci simple presupuneri şi nechibzuite dorinţe, nu m-am numărat nicicând printre cei care am exacerbat meritele şi calităţile lui Ion Antonescu, pierzând constant din vedere ori diminuând defectele şi neîmplinirile sale. Nici nu se putea astfel, cât timp unul dintre eşecurile sale de proporţii, cel mai grozav dintre toate – pierderea Războiului din Răsărit, este mult dincolo de domeniul evidenţei, l-a cunoscut şi-l suportă (încă) cu stoicism toată lumea românească, în primul rând! Totodată însă, de ce aş neglija, m-a preocupat stabilirea echilibrului între calităţile şi defectele individului, între realizările şi prăbuşirile sale, fiind convins că – procedând astfel – mă aflu pe calea cea bună. În domeniul studiilor istorice, falsele concepte ale „corectitudinii politice”, astăzi la modă, n-au ce căuta. Nu demult, sociologul şi istoricul francez Jean Sévillia a demonstrat că, de la „corectitudinea politică” s-a făcut lesne saltul la… „corectitudinea istorică”, o brutalizare şi o mistificare de proporţii a

trecutului care a fost[23]

Or, în schema obligatorie a „corectitudinii istorice” – atestă acelaşi – intră lichidarea complexităţii faptelor petrecute şi triumful maniheismului, reducerea trecutului la o înfruntare permanentă între Bine şi Rău, anatemizarea unor personaje şi… desolidarizarea de ele, făcându-se şi pasul imediat următor – demonizarea lor. Este o

23 Cf. Jean Sévillia, Corectitudinea istorică. Să punem capăt trecutului unic, Bucureşti, Editura Humanitas, 2005, passim (ediţia originală - Paris, Perrin, 2003).

înşelăciune, dat fiind că,

29

în esenţă, nu personajele şi faptele trecutului sunt demonizate, ci „noi suntem, prin delegare”[24]

Ei bine, în context, cine poate respinge ca, de la o bună vreme, acestui tratament i-a fost supus şi Mareşalul Antonescu. Departe, aşadar, cât mai departe de domeniul istoriei. Oricum, în afara ei!

În temeiul studiilor şi documentelor (ce depăşesc de-acum numărul zecilor şi zecilor de mii) cercetate în arhivele române şi străine, al mărturiilor scrise şi probelor orale, personalitatea lui Antonescu se impune de la sine. Nu putem respinge că i-ar fi lipsit: o cunoaştere profundă a trecutului naţional şi a meandrelor politicii şi realităţilor societăţii în care

30

a trăit[25]

; o introducere şi opinii ferme, desăvârşite problemele tacticii şi strategiei, ale artei militare moderne; o inteligenţă scăpărătoare şi o intuiţie exemplară a evoluţiei faptelor şi fenomenelor, decriptate, examinate şi comunicate ca atare, peste toate imputaţiile ce i s-au adus de-a fi... Cassandra nenorocirilor prognozate; o memorie ieşită din comun, dublată de un spirit de observaţie şi de organizare ieşite din comun; curajul şi principialitatea, desprinderea de orice arivism şi tentaţie de coruptibilitate; naţionalismul sincer şi devotat, afirmat deschis şi în „spiritul veacului”, triumfător, şi prin contribuţia lui, o dată cu făurirea României Mari la 1918; adversar necondiţionat al politicianismului şi al tuturor tendinţelor vremii (liberale, conservatoare, naţional-ţărăniste şi, nu mai puţin, legionare sau fasciste). anticomunist de calibru, în

---

24 Ibidem, p. 10.

25 Probe excelente în acest sens se desprind din Stenogramele şedinţelor Consiliului de Miniştri. Guvernarea Antonescu, volumele I-X (pentru anii 1940-1943) editate de M. D. Ciucă şi colaboratorii

(Bucureşti, 1997-2007).

teorie şi practică, preocupat de dificultăţile cea aveau să se abată asupra României Mari ca rezultat al vecinătăţii nenorocite a URSS, cu pretenţiile sale teritoriale şi ideologice imense; convingeri ferme în rosturile alianţei anglo-franceze pentru apărarea României până la

1939, iar după 1940, ca aliat al celui de-al III-lea Reich, iniţiator şi factor al cooperării româno-germane în faţa pericolului bolşevic şi a comunizării Europei în cazul victoriei lui Stalin; dragostea fierbinte de ţară şi de popor, de bine şi de dreptate, dispus oricând pentru sacrificiul suprem întru apărarea şi salvarea drepturilor şi intereselor naţionale. Intr-un editorial memorabil, încredinţat presei după ce Carol al II-lea l-a investit pe Antonescu ca prim-ministru, inegalabilul N. Iorga îl dezvăluia în acest chip[26]

: *„... Acest nume aminteşte rezistenţa mândriei româneşti din timpul Marelui Război* [1916-1919], *sfaturile pe care tânărul colonel de atunci le-a dat neînfricoşatului General Prezan, apoi severul director al Şcoalei de Război, formând ofiţeri pentru luptă, nu pentru paradă şi onoruri, pe acela care, în clipa când armata noastră pornea pe calea unei organisări greşite, opunea o concepţie diametral deosebită într-un memoriu pe care trebuie cândva să îl publice ca să se vadă răspunderile, pe omul modest care, neputând atinge ţinta sa, nu s-a gândit decât să se întoarcă la datorie, în sfârşit pe omul de caracter care n-a cunoscut mijloacele prin care se ajunge mai uşor. Acesta este Generalul Antonescu pentru noi, afară de speranţele pe care le trezeşte marea sa valoare militară...”*

Este de la sine înţeles – cum s-ar fi explicat altfel? – că, pe măsura calităţilor de excepţie ale Mareşalului Antonescu, defectele, ele însele, n-au fost mai puţine şi nici de fel neînsemnate. Nimeni nu poate pretinde, fără prejudiciul cauzat unei abordări obiective, a fi trecute sub tăcere. Nefiind admisibil, evident, a promova hagiografia în istoriografie. In fapt, niciun moment, Antonescu n-a pretins calităţi şi merite inexistente ori neverificate. Atunci?

---

26 Vezi infra, capitolul II.

Cu scurgerea anilor, Antonescu şi-a aflat cel mai bun aliat în măsură să-i probeze oricând cariera militară de excepţie în foile de apreciere, toate păstrate cu chibzuinţă în arhive, şi atestând că vreme de multe decenii (1904-1937) el a primit an de an calificativul foarte bine, mai puţin pentru 1933-1934, când a intervenit o dispută personală cu superiorii săi, generalii

32

Paul Angelescu şi N. Samsonovici, care l-au atenţionat fără rezerve cu… rău. Sub acest aspect, netăgăduit, de mare interes sunt obişnuitele foi calificative anuale, valorificate în ultima

33

vreme de specialişti[27]

impunându-se a selecta câteva exemple:

— Din foaia calificativă pe anul 1907 (semnată de col. E. Pretorian, cdt. Regimentului 1 Roşiori): *„Foarte bun ofiţer sub toate raporturile. Prin zelul şi priceperea lui la serviciu a atras atenţia şefilor să-i. A fost însărcinat cu conducerea şi instrucţia plutonului de pionieri, de care s-a achitat în mod deosebit. Ofiţer foarte serios şi cu o conduită exemplară. Merită din toate punctele de vedere a înainta la alegere, pentru care îl propun”*[28]

— Din foaia calificativă pe anul 1909 (semnată de căpitan M. Zaharescu, cdt. depozitul de remontă): *„Ofiţer eminent, sub toate raporturile. Se distinge în toate acţiunile sale şi desfăşoară energie extraordinară. Excepţional de inteligent şi conştiincios, foarte bun instructor şi călăreţ îndrăzneţ, iubeşte mult calul, excelent camarad, conduită exemplară. In fine este un ofiţer de*

---

27 Cf. V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, Ion Antonescu, militar şi diplomat, p. 80-119 (doc. nr. III-LVII); documentele respective, comentate de Vasile Novac, Mareşalul Ion Antonescu, în Gh. Buzatu, Marusia Cîrstea, George Rotaru, eds., Istorie şi societate, IV, R. Vâlcea, Rottarymond, 2006, p. 24-59.

28 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, Ion Antonescu, militar şi diplomat, p. 83.

mare valoare, pe care se poate conta în orice împrejurare. Ii prevăd un

35

viitor fericit”;

— Din foaia calificativă pe anul 1912 (semnată de col. Bassarabescu, cdt. Regimentului 4 Roşiori): *„Sănătos şi rezistent la oboseli. Prea inteligent, cu prea bună judecată, cu bună*

32 Vezi Arhiva Consiliului Naţional pentru Studiul Arhivelor Securităţii, Bucureşti, fond 40 010 („Procesul marii trădări naţionale”, 1946), vol. 3, f. 343; Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 347349.

35 *Ibidem*, p. 86.

cultură militară […] *Este deja caracterizat ca având aptitudini speciale pentru serviciul de Stat Major. Il propun, din nou, pentru înaintare excepţională, la gradul de căpitan*”[29]

— Din foaia calificativă pe anul 1913 (semnată de generalul Al. Averescu, cdt. Diviziei 2 Cavalerie după operaţiunile din Bulgaria): *„… A lucrat cu stăruinţă şi pricepere zi şi noapte, divizia fiind improvizată şi timpul foarte scurt. In lucrările sale, cea mai desăvârşită ordine* […] *In timpul operaţiunilor a fost, cu deosebire, întrebuinţat la recunoaşteri şi transmitere de ordine la distanţe foarte mari şi în terenuri extraordinar de dificile. Străbătând fără preget, în timpul nopţilor, pe vreme rea şi izolat, regiuni înţesate de comitagii, mi-a dovedit că posedă, în gradul cel mai înalt, calitatea de căpetenie a ofiţerului de cavalerie şi Stat Major, şi anume: Curajul în singurătate. Curaj şi sânge rece deosebit* […] *L-am găsit adesea în spital… printre holerici, unde se ducea fără niciun ordin, ci numai din dorinţa de a stăvili teribilul flagel. Le ducea tutun şi-i îmbărbăta, încredinţat că, dacă fiecare făcea cât de puţin se pricepe în acest sens, boala se va stinge. Era, în adevăr, devotat. In tot timpul războiului, deşi a fost supus la oboseli extraordinare, a găsit şi timpul*

29 Ibidem, p. 88.

de a ţine jurnalul la curent, în mod foarte conştiincios. A fost întotdeauna sănătos, foarte voios şi dornic de a merge înainte. Mult simţ naţional şi excelent patriot. In rezumat, am rămas cu impresia că este un ofiţer de cavalerie şi de Stat Major şi că, cu un asemenea om, se poate întreprinde orice. El merită orice distincţiune. A fost propus de Comandantul Diviziei 2 Cavalerie pentru Steaua României de Război' „[30]

— Din foaia calificativă pe anul 1915 (semnată de col. I. Zadik, şeful Statului Major al Corpului 4 Armată): „De *la mutarea sa în Corpul de Armată, conduce Biroul Operaţiilor. In scurt timp de la luarea biroului în primire, s-a pus foarte repede la curent cu lucrările lui, dovedind o aptitudine deosebită. Studiază şi rezolvă foarte bine chestiunile respective* […] *Cultura generală foarte bună, cunoştinţe militare superioare căpătate în Şcoala de Război. Posedă foarte bine principiile relativ la conducerea trupelor în război. Judecă foarte bine situaţiile tactice şi strategice, pe hartă şi teren* […] *Are foarte mult spirit de ordine şi metodă, care, unite cu cunoştinţele sale superioare, cu energia şi râvna, devotamentul ce pune în serviciu, denotă pe căpitanul Antonescu ca un ofiţer de mare valoare. Este sănătos şi rezistent pentru campanie. Conduită exemplară, educaţie aleasă. Este un eminent ofiţer de Stat Major*"[31]

— Din foaia calificativă pe anul 1917 (semnată de generalul Constantin Prezan, şeful Marelui Cartier General): *„De la începutul campaniei* [1916] *maiorul Antonescu a lucrat ca şef al Biroului Operaţiilor, direct sub ordinele mele, aşa că am avut ocazii multiple de a-l aprecia. Este un ofiţer de o mare valoare, cu cunoştinţe, vederi limpezi, energie, conştiinţă, forţă de lucru şi mult caracter. Merită cu prisosinţă pentru bine Armatei a fi fus*

30 Ibidem, p. 90.

31 Ibidem, p. 93.

cât mai repede pe

39

treptele mai înalte ale ierarhiei";

— Din foaia calificativă pe anul 1919 (semnată de lt.-col. Ion Sichitiu, şeful Secţiei Operaţiilor a MCG): „*Ofiţer superior, distins din toate punctele de vedere, caracter hotărât, voinţă de fier. Orice calificare i-aş face, ea nu va putea ilustra îndeajuns meritele ce-i revin, graţie muncii rodnice şi fără preget ce a depus în postul de multă încredere ce-l ocupă, ca şef al Biroului Operaţiilor* [...] *Ofiţer de Stat Major de mare valoare. Interesele Armatei reclamă ca lt. – colonel Antonescu să ajungă cât mai curând, repede, la înaltele comandamente la care are tot dreptul să aspire. Il propun pentru înaintare la gradul de colonel, în mod excepţional, atât în arma sa cât şi pe Stat Major, precum şi la comanda de regiment*"[32]

39 Ibidem, p. 96.

— Din foaia calificativă pe anul 1920 (semnată de general N. Sinescu, inspector Cavalerie): „*Lt. – col. Antonescu este un ofiţer desăvârşit şi merită cu prisosinţă a înainta în mod excepţional la gradul de colonel, atât pentru Statul Major cât şi pe armă. I se poate încredinţa orice fel de comandă, conducere sau serviciu superior şi le va duce pe toate la bun sfârşit*"[33]

— Din foaia calificativă pe anul 1922/1923 (semnată de colonel adjutant I. Florescu, şeful Diviziunii II din cadrul MStM român): „*Colonel Antonescu a făcut serviciul de ataşat militar la Paris, de la 30 august 1922 la 1 iulie 1923, iar de la această dată a fost numit ataşat militar la Londra. Ofiţer de o capacitate militară incontestabilă de care a dat dovadă pe tot timpul războiului* [1916-1919] *cât şi cât timp a comandat Şcoala de Cavalerie de la Sibiu. Posedă calităţi remarcabile de caracter, hotărâre, curajul răspunderii şi iniţiativă. Susţine cu energie părerile sale*

32 Ibidem, p. 100.

33 Ibidem, p. 102.

pe care ştie să le urmeze cu tenacitate, a fost apreciat în mod strălucit pentru toate serviciile sare i s-au încredinţat"[34]

— Din foaia calificativă pe anul 1931 (semnată de generalul Moruzi, inspector general Cavalerie): „*Ofiţer cu calităţi cu totul excepţionale. Pe lângă cunoştinţele deosebite, afirmate într-o rodnică carieră, are şi nepreţuita însuşire de a fi şi un mare caracter şi un ofiţer pătruns de sentimente de înaltă morală* [...] *Perspectivele în care ale acestui ofiţer sunt nelimitate* '[35]

— Din foaia calificativă pe anul 1932/1933 (semnată de generalul M. Ionescu, cdt. Corpului 1 Armată): „... *Dotat cu o cultură superioară militară şi generală foarte vastă, înzestrat cu o inteligenţă foarte pătrunzătoare şi cu o voinţă de fier, de o tenacitate fără seamăn în toate chestiunile care ating interesele superioare ale Armatei, de o putere de muncă cu totul în afară din comun şi care servesc de strălucit exemplu subalternilor să-i, Generalul Antonescu se impune ca unul dintre viitorii mari conducători ai Armatei, atât prin capacitatea sa excepţională, cât şi prin patriotismul cu care sacrifică Instituţiei întreaga sa activitate* '[36]

— Din foaia calificativă pe anul 1934/]1935 (semnată de generalul I. Sichitiu, cdt. Corpului 1 Armată): „... *Este inutil să înfăţişez aici, în câteva rânduri, însuşirile ostăşeşti şi aptitudinile de a comanda ale Generalului Antonescu, ele sunt prea bine cunoscute de toţi şefii, prea bine reliefate de trecutul său şi prea bine apreciate de către toţi cei care l-au avut în subordine sau au avut legături de serviciu cu el* [...] *Lăsând la o parte temperamentul său care uneori nu poate fi suficient stimat, recunosc la Generalul Antonescu caracterul său hotărât,*

34 Ibidem, p. 103.
35 Ibidem, p. 110.
36 Ibidem, p. 112.

puterea sa extraordinară de muncă, curajul hotărârilor şi al faptelor sale, demnitatea cu care apără prestigiul funcţiei ce îndeplineşte şi pe acela al subalternilor să-i, dar, mai presus de toate, patriotismul înflăcărat şi luminat care îi animă toată fiinţa sa şi care uneori trece dincolo de uzanţe';

— Din foaia calificativă pe anul 1936/1937 (semnată de generalul P. Dumitrescu, cdt. Corpului 1 Armată): *„Generalul Antonescu comandă Divizia 3-a de Infanterie în mod remarcabil din toate punctele de vedere. Ofiţer General, care are toate însuşirile, virtuţile şi capacitatea, recunoscute de întreaga oştire – ca un strateg emerit, un fin tactician şi un organizator de forţă. Trecând prin faţa ochilor mei toate Corpurile de Armată, în calitate de Inspector General de Armată* (*2 şi 3*) *– nu am dat peste un statut de serviciu atât de strălucit, ca al Generalului Antonescu. In timp de pace*: *în toate însărcinările şi comenzile avute, de la primul grad până la cel de General, a fost întotdeauna întâiul, ales dintre aleşi, satisfăcând cu prisosinţă şi chiar peste aşteptări toate misiunile ce i s-au dat. In timp de război* [1916-1919][37]

:

45 *Ibidem*, p. 116.

a fost inspiratorul şi animatorul fără egal al marilor înfăptuiri ce au dus la înfăptuirea idealului naţional, şi pentru care nu avem destule cuvinte pentru a-i fi recunoscători. Datorită probităţii, modestiei şi caracterului său integru, nu a vrut să pună Steaua de General, deşi i se oferise la Tisa, înaintea camarazilor să-i. Câtă demnitate, câtă cinste ostăşească!!! *'A1*.

37 Pentru perioada respectivă, vezi V. F. Dobrinescu, Horia Dumitrescu, Ion Antonescu şi Războiul de Reîntregire a Neamului, ediţia a II-a revăzută, Focşani, Editura Pallas, 2006, passim.

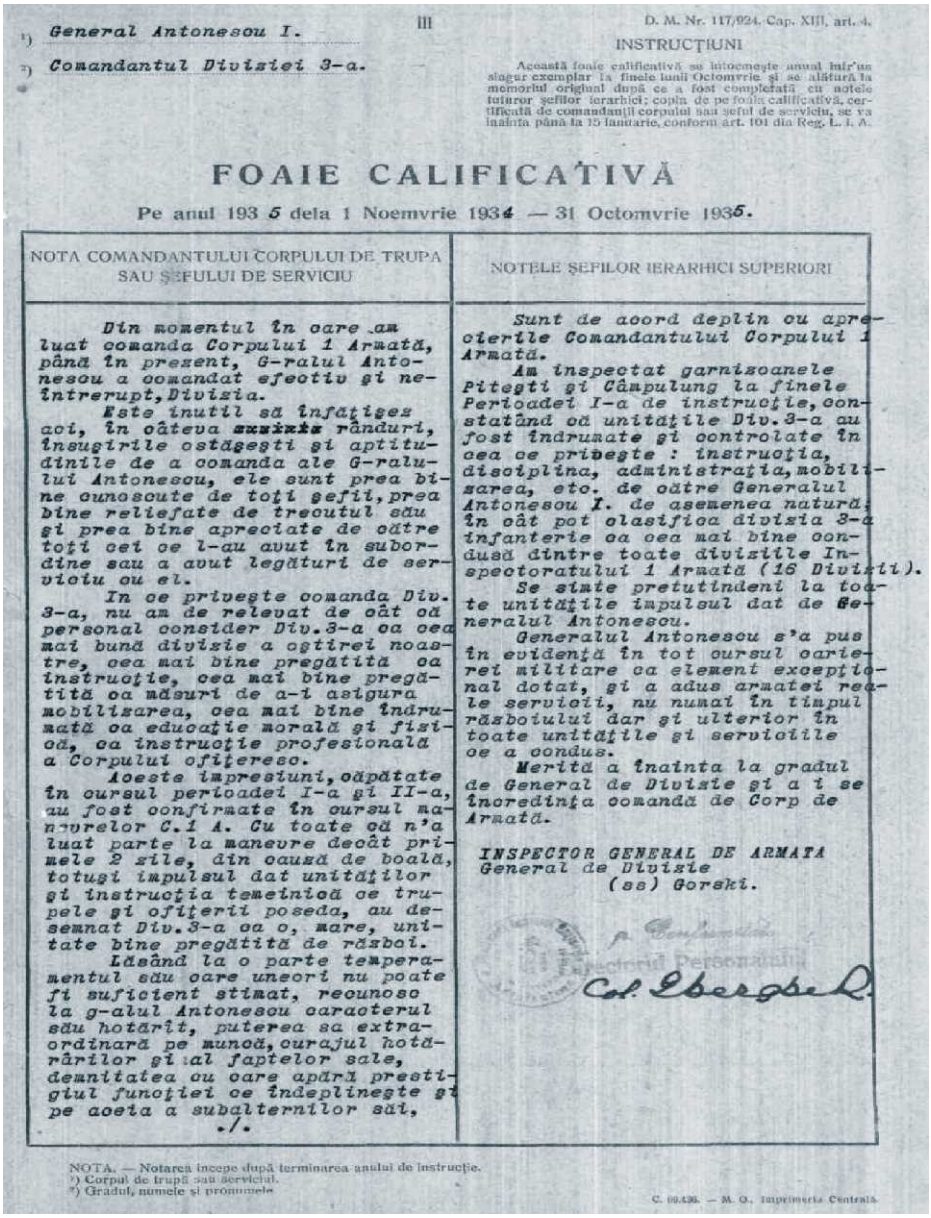

1) General Antonescu I.

2) Comandantul Diviziei 3-a.

III

D. M. Nr. 117/924. Cap. XIII, art. 4.

INSTRUCȚIUNI

Această foaie calificativă se întocmește anual într'un singur exemplar la finele lunii Octomvrie și se alătură la memoriul original după ce a fost completată cu notele tuturor șefilor ierarhici; copia de pe foaia calificativă, certificată de comandanții corpului sau șefii de serviciu, se va înainta până la 15 Ianuarie, conform art. 101 din Reg. L. I. A.

FOAIE CALIFICATIVĂ

Pe anul 193 5 dela 1 Noemvrie 1934 — 31 Octomvrie 1935.

NOTA COMANDANTULUI CORPULUI DE TRUPA SAU ȘEFULUI DE SERVICIU	NOTELE ȘEFILOR IERARHICI SUPERIORI
Din momentul în care am luat comanda Corpului 1 Armată, până în prezent, G-ralul Antonescu a comandat efectiv și neîntrerupt, Divizia. Este inutil să înfățișez aci, în câteva ~~xxxxxx~~ rânduri, însușirile ostășești și aptitudinile de a comanda ale G-ralului Antonescu, ele sunt prea bine cunoscute de toți șefii, prea bine reliefate de trecutul său și prea bine apreciate de către toți cei ce l-au avut în subordine sau a avut legături de serviciu cu el. In ce privește comanda Div. 3-a, nu am de relevat de cât că personal consider Div. 3-a ca cea mai bună divizie a ostirei noastre, cea mai bine pregătită ca instrucție, cea mai bine pregătită ca măsuri de a-i asigura mobilizarea, cea mai bine înarmată ca educație morală și fizică, ca instrucție profesională a Corpului ofițeresc. Aceste impresiuni, câpătate în cursul perioadei I-a și II-a, au fost confirmate în cursul manevrelor C. I A. Cu toate că n'a luat parte la manevre decât primele 2 zile, din cauză de boală, totuși impulsul dat unităților și instrucția temeinică ce trupele și ofițerii posedă, au desemnat Div. 3-a ca o, mare, unitate bine pregătită de război. Lăsând la o parte temperamentul său care uneori nu poate fi suficient stimat, recunosc la g-alul Antonescu caracterul său hotărît, puterea sa extraordinară pe muncă, curajul hotărârilor și al faptelor sale, demnitatea cu care apără prestigiul funcției ce îndeplinește și pe acela a subalternilor săi, ./.	Sunt de acord deplin cu aprecierile Comandantului Corpului 1 Armată. Am inspectat garnizoanele Pitești și Câmpulung la finele Perioadei I-a de instrucție, constatând că unitățile Div. 3-a au fost îndrumate și controlate în cea ce privește : instrucția, disciplina, administrația, mobilizarea, etc. de către Generalul Antonescu I. de asemenea natură, în cât pot clasifica divizia 3-a infanterie ca cea mai bine condusă dintre toate diviziile Inspectoratului 1 Armată (16 Divizii). Se simte pretutindeni la toate unitățile impulsul dat de Generalul Antonescu. Generalul Antonescu s'a pus în evidență în tot cursul carierei militare ca element excepțional dotat, și a adus armatei reale servicii, nu numai în timpul războiului dar și ulterior în toate unitățile și serviciile ce a condus. Merită a înainta la gradul de General de Divizie și a i se încredința comandă de Corp de Armată. INSPECTOR GENERAL DE ARMATA General de Divizie (ss) Goreski.

NOTA. — Notarea începe după terminarea anului de instrucție.
1) Corpul de trupă sau serviciul.
2) Gradul, numele și prenumele

C. 69.436. — M. O., Imprimeria Centrală.

47 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, *Ion Antonescu, militar şi diplomat,* p. 119.

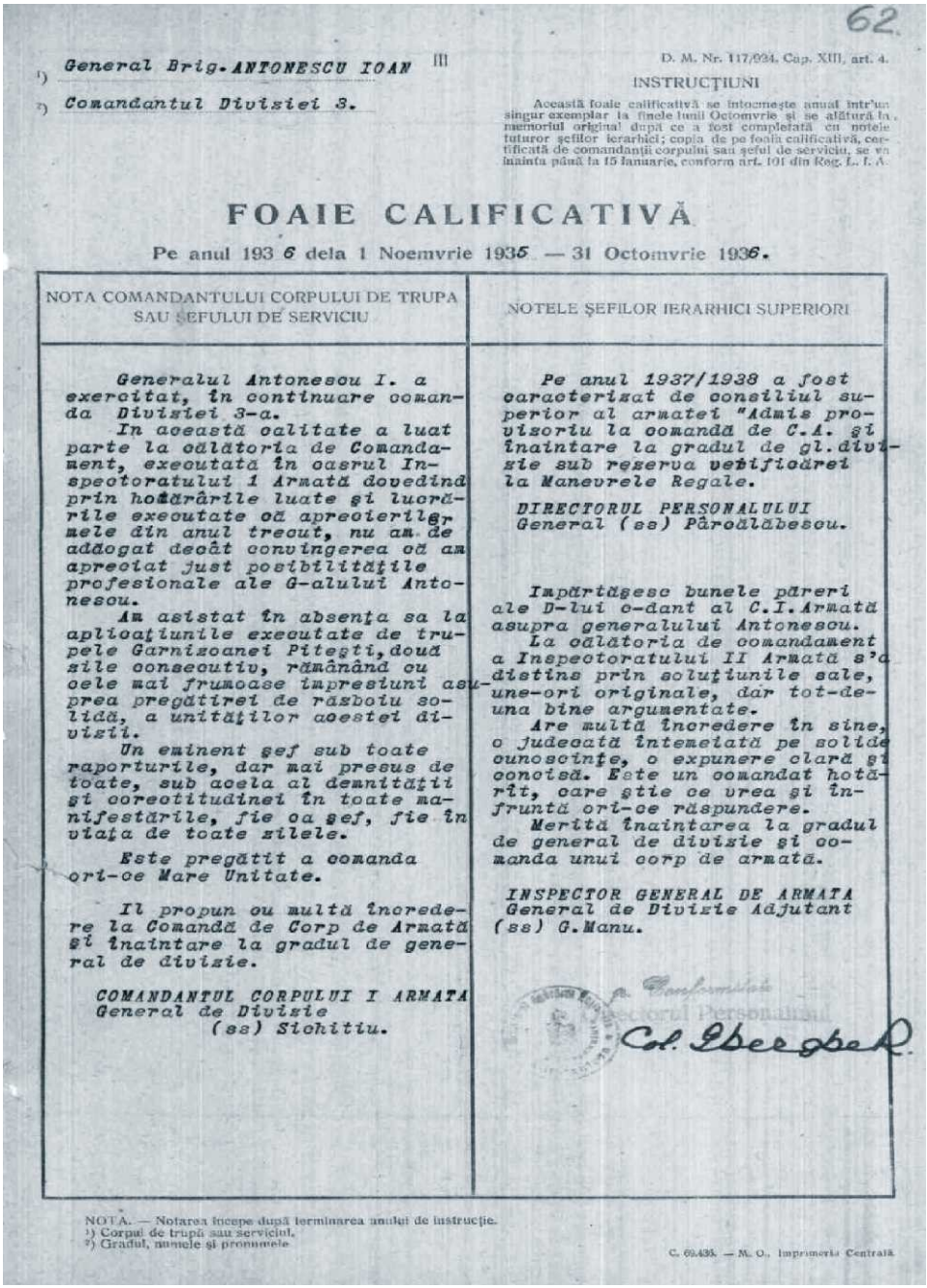

62.

1) General Brig. ANTONESCU IOAN III

2) Comandantul Diviziei 3.

D. M. Nr. 117/924. Cap. XIII, art. 4.

INSTRUCŢIUNI

Această foaie calificativă se întocmeşte anual într'un singur exemplar la finele lunii Octomvrie şi se alătură la memoriul original după ce a fost completată cu notele tuturor şefilor ierarhici; copia de pe foaia calificativă, certificată de comandanţii corpului sau şeful de serviciu, se va înainta până la 15 Ianuarie, conform art. 101 din Reg. L. I. A.

FOAIE CALIFICATIVĂ

Pe anul 193 6 dela 1 Noemvrie 1935 — 31 Octomvrie 1936.

NOTA COMANDANTULUI CORPULUI DE TRUPA SAU ŞEFULUI DE SERVICIU	NOTELE ŞEFILOR IERARHICI SUPERIORI
Generalul Antonescu I. a exercitat, în continuare comanda Diviziei 3-a. In această calitate a luat parte la călătoria de Comandament, executată în cadrul Inspectoratului 1 Armată dovedind prin hotărârile luate şi lucrările executate că aprecierile mele din anul trecut, nu am de adăogat decât convingerea că am apreciat just posibilităţile profesionale ale G-alului Antonescu. Am asistat în absenţa sa la aplicaţiunile executate de trupele Garnizoanei Piteşti, două zile consecutiv, rămânând cu cele mai frumoase impresiuni asupra pregătirei de războiu solidă, a unităţilor acestei divizii. Un eminent şef sub toate raporturile, dar mai presus de toate, sub acela al demnităţii şi corectitudinei în toate manifestările, fie ca şef, fie în viaţa de toate zilele. Este pregătit a comanda ori-ce Mare Unitate. Il propun cu multă încredere la Comandă de Corp de Armată şi înaintare la gradul de general de divizie. COMANDANTUL CORPULUI I ARMATA General de Divizie (ss) Sichitiu.	Pe anul 1937/1938 a fost caracterizat de consiliul superior al armatei "Admis provizoriu la comandă de C.A. şi înaintare la gradul de gl. divizie sub rezerva verificărei la Manevrele Regale. DIRECTORUL PERSONALULUI General (ss) Păroălăbescu. Impărtăşesc bunele păreri ale D-lui c-dant al C.I. Armată asupra generalului Antonescu. La călătoria de comandament a Inspectoratului II Armată s'a distins prin soluţiunile sale, une-ori originale, dar tot-deuna bine argumentate. Are multă încredere în sine, o judecată întemeiată pe solide cunoscinţe, o expunere clară şi concisă. Este un comandat hotărît, care ştie ce vrea şi înfruntă ori-ce răspundere. Merită înaintarea la gradul de general de divizie şi comanda unui corp de armată. INSPECTOR GENERAL DE ARMATA General de Divizie Adjutant (ss) G. Manu. p. Conformitate Şeful Personalului Col. Eberhard

NOTA. — Notarea începe după terminarea anului de instrucţie.
1) Corpul de trupă sau serviciul.
2) Gradul, numele şi prenumele.

C. 69.435. — M. O., Imprimeria Centrală.

Activitatea şi calităţile de excepţie ale Mareşalului Antonescu au impresionat, nu mai puţin, pe militarii străini (francezi, britanici, germani, italieni) cu care el a venit în

contact ori

care, de-a lungul anilor, în virtutea atribuţiilor pe linie de servicii, l-au avut sub observaţie[38]

Aşa precum faimosul *Birou 2* francez, care, la 28 decembrie 1937, imediat după includerea lui Ion Antonescu în guvernul lui O. Goga (1937-1938), a transmis de la Bucureşti Parisului un amplu raport despre noul demnitar[39]

Un capitol special al documentului, intitulat Aprecieri, cuprindea opiniile despre Antonescu ale unora din ataşaţii militari francezi la Bucureşti (col. Thierry – 1927, col. Delmas – 1934 şi 1937). Din „portretul" schiţat în octombrie 1927 de col. Thierry, reţinem: *„Puterea de muncă a colonelului Antonescu face din el unul dintre ofiţerii cei mai distinşi ai Armatei Române. El este, cu siguranţă, egalul celor mai buni ofiţeri ai noştri de Stat Major. Inteligenţă foarte ascuţită, brutalitate, un mare orgoliu, o voinţă feroce de-a ajunge, acestea sunt, dimpreună cu o extremă xenofobie, trăsăturile esenţiale ale acestei curioase figuri. El trebuie să fie tratat cu multă prudenţă; nu este sigur"*[40]

La rândul său, col. Delmas îl considera în 1934 pe Antonescu drept *„fiu spiritual'* al Mareşalului Prezan; a fost şef al Biroului Operaţiilor în 1916-1918, iar, în 1919, a organizat în mod *„strălucit'* marşul trupelor române asupra Budapestei. Rămăsese *„în plină vigoare fizică'* şi *„energie'*, atestând *„o frumoasă inteligenţă'*; *„trece* – spunea Delmas, în continuare – *drept un ofiţer fanatic, dotat cu o mare putere de muncă, autoritar şi tranşant,*

---

38 In cursul Războiului din Est la Cabinetul Militar s-au întocmit şi se păstrează în arhive mai multe dosare reunind probe reprezentând aprecieri şi opinii ale aliaţilor din Axă despre personalitatea Mareşalului şi rolul României în conflict.

39 Apud Gh. Buzatu, Românii în arhivele Kremlinului, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 352-354.

40 Ibidem, p. 353.

şovin, foarte rezervat faţă de străini, inclusiv francezi"[41]

; acelaşi, în noiembrie 1937, îl aprecia aşa cum era – „un *şef de valoare excepţională*"[42]

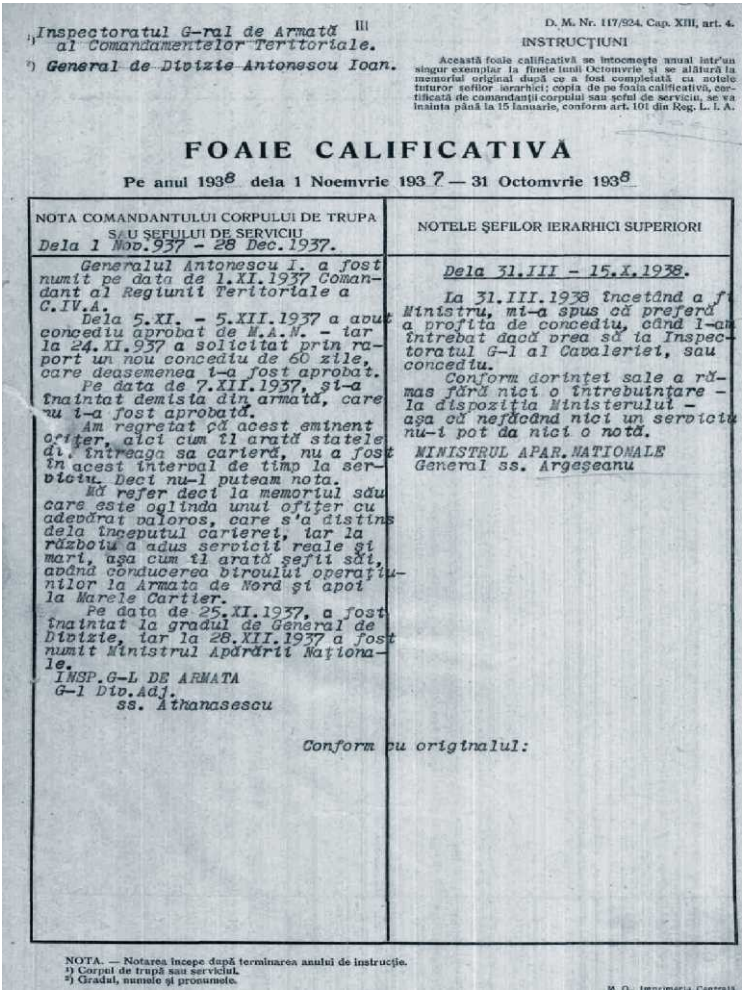

Inspectoratul G-ral de Armată III
al Comandamentelor Teritoriale.
General de Divizie Antonescu Ioan.

D. M. Nr. 117/924. Cap. XIII, art. 4.

INSTRUCŢIUNI

Această foaie calificativă se întocmeşte anual într'un singur exemplar la finele lunii Octomvrie şi se alătură la memorial original după ce a fost completată cu notele tuturor şefilor ierarhici; copia de pe foaia calificativă, certificată de comandanţii corpului sau şeful de serviciu, se va înainta până la 15 Ianuarie, conform art. 101 din Reg. L. I. A.

FOAIE CALIFICATIVĂ

Pe anul 1938 dela 1 Noemvrie 1937 — 31 Octomvrie 1938

NOTA COMANDANTULUI CORPULUI DE TRUPA SAU ŞEFULUI DE SERVICIU Dela 1 Nov. 937 - 28 Dec. 1937.	NOTELE ŞEFILOR IERARHICI SUPERIORI
Generalul Antonescu I. a fost numit pe data de 1.XI.1937 Comandant al Regiunii Teritoriale a C.IV.A. Dela 5.XI. - 5.XII.1937 a avut concediu aprobat de M.A.N. - iar la 24.XI.937 a solicitat prin raport un nou concediu de 60 zile, care deasemenea i-a fost aprobat. Pe data de 7.XII.1937, şi-a înaintat demisia din armată, care nu i-a fost aprobată. Am regretat că acest eminent ofiţer, aici cum îl arată statele di. întreaga sa carieră, nu a fost în acest interval de timp la serviciu. Deci nu-l putem nota. Mă refer deci la memorial său care este oglinda unui ofiţer cu adevărat valoros, care s'a distins dela începutul carierei, iar la războiu a adus servicii reale şi mari, aşa cum îl arată şefii săi, având conducerea biroului operaţiunilor la Armata de Nord şi apoi la Marele Cartier. Pe data de 25.XI.1937, a fost înaintat la gradul de General de Divizie, iar la 28.XII.1937 a fost numit Ministrul Apărării Naţionale. INSP.G-L DE ARMATA G-l Div.Adj. ss. Athanasescu Conform cu orig'nalul:	Dela 31.III - 15.X.1938. La 31.III.1938 încetând a fi Ministru, mi-a spus că preferă a profita de concediu, când I-am întrebat dacă prea să la Inspectoratul G-l al Cavaleriei, sau concediu. Conform dorinţei sale a rămas fără nici o întrebuinţare - la dispoziţia Ministerului - aşa că neţdând nici un serviciu nu-i pot da nici o notă. MINISTRUL APAR.NATIONALE General ss. Argeşeanu

NOTA. — Notarea începe după terminarea anului de instrucţie.
1) Corpul de trupă sau serviciul.
2) Gradul, numele şi prenumele.

In cadrul stabilit, nu poate scăpa atenţiei „portretul" stabilit în temeiul examenului grafologic al scrisului Mareşalului Antonescu, de către dl. Andrei Fortunescu în 1991:

„*Semnătura lui Ion Antonescu exprimă înainte de*

41 Ibidem.
42 Ibidem, p. 354.

toate o energie nestăvilită, suport pentru o activitate susţinută, ce nu-şi îngăduie răgazuri pentru reflecţii subtile ori reverii romantice.

Grafismul dezvăluie un spirit cultivat, dar care nu înţelege să se oglindească pe sine însuşi, relevă o voinţă formidabilă, capabilă să domine, dar, în acelaşi timp, să se constituie într-un scut protector pentru alţii. Literele preponderent unghiulare vorbesc despre asprimea unei persoane ce nu este dispusă să facă concesii, nici sieşi, nici altora.

Raporturile poziţionale şi dimensiunile dintre majuscula G (din compoziţia abrevierii cuvântului General) şi majuscula A prin care începe numele reflectă respectul deosebit pe care scriptorul îl acordă autorităţii, mărturisind totodată credinţa acestuia, potrivit căreia o persoană ce poartă girul puterii trebuie să-şi restrângă la maximum orgoliile ce-l animează ca simplu individ. Faţă de impozantul G, A, cu ovalul său reţinut, modest, sobru, îl reprezintă pe Antonescu – omul! „[43]

***

S-a afirmat, eronat, că Mareşalul Antonescu ar fi fost aliatul uitat al lui Adolf Hitler[44]

Poate înainte de-a se fi cunoscut, dar nicicum şi nicicând în perioada alianţei militar-politice (noiembrie 1940 – august 1944)[45]

---

43 Ibidem, p. 292-293.

44 Cercetătorul britanic Dennis Deletant, un nespecialist recunoscut în istoria celui de-al doilea război mondial, chiar şi-a intitulat una dintre cărţile sale recente în acest sens (cf. Aliatul uitat al lui Hitler. Ion Antonescu şi regimul său, 1940-1944, traducere Delia Răzdolescu, Bucureşti, Editura Humanitas, 2008, 397 p.), cu intenţia de a „dezvălui" că Mareşalul României ar fi fost ... neglijat până acum pentru responsabilităţile sale la holocaustul nazist, fiind într-o privinţă, dimpotrivă, chiar ... iniţiator, opinie aberantă şi deformatoare a realităţii istorice.

45 Despre amploarea şi limitele colaborării româno-germane în 1940-1944 vezi, mai ales, Andreas Hillgruber, Hitler,

când s-au întâlnit de 20 de ori[46]

în cursul cărora Mareşalul sa dovedit consecvent incomod, departe de-a fi fost un... aliat „cuminte" al Führerului. Este un fapt care se degajă tranşant din toate stenogramele păstrate şi a fost relevat de către toţi martorii prezenţi la întrevederile Hitler-Antonescu, în primul rând de celebrul Paul Otto Schmidt (translatorul Führerului), Mihail Sturdza, ministrul român de Externe (1940) sau Gh. Barbul (translatorul şi secretarul lui Antonescu). Schmidt, de pildă, le declara americanilor după război: *„... Toate conferinţele* [lui Hitler] *cu ungurii şi românii au atins problema Transilvaniei... In special Mareşalul Antonescu nu obosea niciodată, afirmând că românii erau de origine romană, că România era o ţară europeană, o insulă europeană în marea slavă şi că Transilvania era stânca cea mai mare a insulei „*[47]

In ceea ce-l priveşte, Mihail Sturdza a reţinut că, de la primele contacte, la Berlin în 22-23 noiembrie 1940, Antonescu i-a prezentat liderului nazist o *„elocventă şi bine documentată protestare privitoare la Arbitrajul de la Viena „*[48]

Regele Carol şi Mareşalul Antonescu. Relaţiile germano-române (1938-1944), ediţie Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1994; Alesandru Duţu, Intre Wehrmacht şi Armata Roşie. Relaţii de comandament româno-germane şi româno-sovietice (1941-1945), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2000; Gh. Buzatu, România şi Marile Puteri (1939-1947), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

46 Vezi Gh. Buzatu, Hitler, Stalin, Antonescu, p. 243-244.

47 Ibidem, p. 242.

48 Despre amploarea şi limitele colaborării româno-germane în 1940-1944 vezi, mai ales, Andreas Hillgruber, Hitler, Regele Carol şi Mareşalul Antonescu. Relaţiile germano-române (1938-1944), ediţie Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1994; Alesandru Duţu, Intre Wehrmacht şi Armata Roşie. Relaţii de comandament româno-germane şi româno-sovietice (1941-1945), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2000; Gh. Buzatu, România şi Marile Puteri (1939-1947), Bucureşti,

In sfârşit, Gh. Barbul, care de regulă era

58 *Ibidem*, p. 241.

nelipsit de la convorbirile Antonescu-Hitler, avea să-şi reamintească după război, în memoriile sale de circulaţie internaţională: „*... Am găsit* [în aprilie 1943] *pe Hitler aruncând flăcări. El striga*: «*Trădare*!». *Mareşalul putea să vadă cu ochii lui ce însemna un acces de furie a Führerului. Cuvintele lui, al căror sens Antonescu nu reuşea să-l înţeleagă decât în mod fragmentar, din cauza imposibilităţii lui Schmidt de a le traduce la o astfel de viteză, zburau prin cameră, ca obiecte aruncate în capul românului. România ar fi compromis grav şansele războiului*: *ca în 1917 când Sixte de Bourbon, ducându-se în lagărul inamic să negocieze, într-un moment când adversarii Germaniei, epuizaţi de eforturile lor, se gândeau la pace, tot astfel Mihai Antonescu ar fi deschis ochii Occidentalilor asupra slăbiciunii lui Festung Europa. Pentru a susţine acuzaţiile lui, Hitler agita în mâna dreaptă o foaie de hârtie. Era, după cum afirma el, o telegramă a Departamentului de Stat, semnată de Cordell Hull, descifrată de serviciile germane. Destinatarii erau miniştrii Statelor Unite din capitalele ţărilor neutre din Europa. «Susţineţi iniţiativa lui Antonescu – glăsuia textul». România se pusese astfel în fruntea unei mişcări de trădare în Europa. Mihai Antonescu o mărturisea singur în memoriul dat lui* [Manfred von] *Killinger. Pentru a păstra încrederea Reichului, Mareşalul trebuia să renunţe la colaborarea vicepreşedintelui de Consiliu şi să recheme de urgenţă pe şefii de misiune de la Berna şi Madrid, care serviseră ca instrumente ale lui Mihai Antonescu* „[49]

Cât în ce priveşte situaţia, imposibil imaginat, a unui Antonescu redus la tăcere în faţa Führerului, N. Steinhardt a consemnat dimpotrivă în *Jurnalul* său: „*Despre Antonescu însă nu pot să nu arăt că, oricum, singurul în*

Editura Enciclopedică, 2003.

49 Gh. Barbul, Mémorial Antonesco. Le III-e homme de l'Axe, I, Paris, Éditions de la Couronne, 1950, p.186-187.

toată Europa a cuteza să i se opună lui Hitler […] *Dârz, cu modestia cuvenită, a scăpat de la moarte câteva sute de mii de suflete de evrei*". Se desprinde, cât de colo, că Mareşalul Antonescu a ştiut să se impună pentru a i se recunoaşte statutul: al IIIlea om al *Axei*, după Hitler şi Mussolini, cel puţin pe continentul european! Iar ascensiunea lui pe locul secund, după căderea „Ducelui", n-a putut fi de nimeni şi nicicum blocată. Fie numai având în seamă o atare dispoziţie în ierarhia *Axei*, şi este de ajuns a conchide că Antonescu n-a avut cum să-şi joace rolul de aliat uitat al lui Hitler, cum sugerează autorii de serviciu sau propovăduitorii (aberantei) corectitudinii istorice. Antonescu, aşadar, n-a fost nici aliat uitat, dar niciunul de anvergură al celui de-al III-lea Reich, pentru care a optat nu după propriile-i impulsuri şi convingeri, ci, pur şi simplu, datorită realităţilor anului 1940, devenind *volens*/*nolens* aliatul lui Hitler, iar nu vasalul acestuia, în condiţii geopolitice concrete, care impuneau respingerea în forţă a imensului pericol reprezentat de URSS, mai cu seamă în urma agresiunii barbare care consfinţise debutul prăbuşirii României Mari. Despre toate acestea, Mareşalul avea să detalieze în nenumărate dispoziţii şi declaraţii, precum în Ordinul de zi adresat luptătorilor de pe front la 1 ianuarie 1944: „… *In zilele trăite de voi, de noi şi de părinţii noştri, în ultimii 120 de ani, de la 1820 la 1940, Ţările Româneşti au fost de nenumărate ori invadate şi ocupate, dominate şi exploatate, sărăcite şi umilite, jefuite şi ciuntite de oştile ruseşti. Reamintesc tuturor că 1828, 1848, 1853-1854, 1877-78, 1916-18, 1940-41 sunt pumnale înfipte, numai într-un veac, în ultimul veac, în inima şi în mândria românească, în cinstea şi în glia strămoşească. Luaţi aminte şi nu uitaţi. Nu uitaţi şi nu vă temeţi că veţi putea fi pedepsiţi fiindcă vă faceţi datoria. Fiţi încredinţaţi că este pe pământ o justiţie supremă. Noi nu vom putea fi pedepsiţi de această justiţie fiindcă, fiind provocaţi, umiliţi şi ciuntiţi în 1940, am călcat în 1941 pământul altora pentru a libera pe al nostru. Noi nu am fi atacat niciodată pe nimeni dacă 3 milioane de fraţi nu ar fi*

fost luaţi în robie şi dacă Basarabia şi Bucovina noastră nu ne-ar fi fost smulse într-un moment când Europa s-a găsit la o răspântie fatală, când nimeni nu ne-a putut sări în ajutor (subl. ns.) „[50]

Ceea ce, la 6 februarie 1943, deci de îndată după eşecul de la Stalingrad, Antonescu transmisese unităţilor operative din regiunea frontului, şi cu acest îndemn: „*... Dacă nu contribuim cu toate puterile noastre la lupta aliaţilor noştri pentru a înfrânge comunismul şi pe ruşi, nu putem să asigurăm nici viaţa copiilor noştri, nici existenţa ţării noastre. De aceea, să luptăm cu toată hotărârea acolo unde ne găsim, spre a feri ţara de cotropire şi la vremea ce va veni să fim gata a înfrânge duşmanul nostru de moarte* [...] *Dacă vrem să reconstruim o Românie Mare trebuie să o meritäm prin lupte şi prin sacrificii*"[51]

Indiferent de orice intenţii şi iniţiative nenorocite ce i s-au atribuit în epocă ori continuă ai fi imputate, Ion Antonescu, cel de-al III-lea Mareşal al României după 22 august 1941, rămâne indiscutabil singurul lider politic şi militar de la Bucureşti capabil a pregăti, declanşa şi purta Războiul din Est (1941-1944), alături de Germania şi aliaţii ei, împotriva URSS şi a Naţiunilor Unite. Un război condus, înainte de orice şi mai presus de toate, pentru refacerea României Mari şi zdrobirea comunismului[52]

A eşuat, nu numai în încleştarea militară pe Frontul de Est, ci şi în urma combinaţiilor de „doi bani" ale forţelor patriotice interne, triumfătoare la 23 august 1944, dar numai pentru moment, dat fiind că fără un răgaz confortabil acestea aveau să-i succeadă Mareşalului, în

---

50 Arhivele Naţionale ale României, Arhivele Istorice Centrale, Bucureşti, fond Cabinetul Militar, dosar 54/1944, f. 5.

51 Apud Gh. Buzatu, Românii în arhivele Kremlinului, p. 303-304.

52 Academia Română, Istoria Românilor, IX, 1940-1947, coordonator acad. Dinu C. Giurescu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2008, passim.

închisori şi lagăre, în „procese” şi în faţa plutoanelor de execuţie, iar, numai în cazurile cele mai… fericite, pe căile Exilului. Printr-o mişcare total nesăbuită şi în urma unei cotituri nenorocite, nicidecum istorice, România a devenit un stat ocupat, iar învingătorul de moment, mai cutezător şi obraznic decât de regulă, a impus modificarea regimului social-politic, comunizarea după modelul stalinist-asiatic!

CEL DIN URMĂ „DOMN AL TUTUROR ROMÂNILOR”[53]

După mai mult de o jumătate de veac, în mod concret de la sfârşitul conflagraţiei mondiale din 1939-1945, istoricii care şi-au focalizat atenţia asupra evoluţiei/involuţiei României în cursul ostilităţilor au investigat *dosarul* sau *cazul* Mareşalului Ion Antonescu, fostul Conducător al Statului Român în 1940-1944.

Invingătorii din 1945 – Marile Puteri Occidentale şi, îndeosebi, URSS, cu emisarii săi la Bucureşti, în primul rând comuniştii – numai legalitatea nu şi-au propus s-o cerceteze, ci să se achite de o problemă, chiar dacă printr-un spectacol, la care Mareşalul şi trei dintre colaboratorii săi principali (Mihai Antonescu, Constantin Piky Vasiliu şi Gheorghe Alexianu) au „cooperat” din plin, căci, cu toţii, au dovedit la 1 iunie 1946 că *au ştiut să moară*!

Ceea ce jalnicii scenarişti ai cvadruplului asasinat nici măcar n-au bănuit, după cum nu au prevăzut nici faptul că filmul cinematografic realizat, intrat pentru moment în posesia lor şi păstrat decenii la rând sub şapte lacăte, era, în fond, *destinat Istoriei*. De mai mulţi ani, cum se ştie, se află în circulaţie pelicula românească surprinzând „execuţia” de la Jilava din 1 iunie 1946, iar vizionarea ei provoacă, involuntar, admiraţia, dar nu faţă de „justiţiarii” anului 1946, ci faţă de „criminalii de război” judecaţi cu o grabă suspectă, în temeiul unor probe selectate cu mare grijă şi interpretate în „spiritul epocii”, dominat de atotputernicia Kremlinului asupra Europei Est-

53 Cf. Gh. Buzatu, O istorie a prezentului, Craiova, Editura Mica Valahie, 2004, p. 314-335.

Centrale – cei condamnaţi de către aşa-zisul „Tribunal al Poporului” de la Bucureşti. Iar toată oroarea, dimpotrivă, se revarsă asupra celor care, nefiind în stare să monteze o execuţie, au înfăptuit pur şi simplu *un masacru*... Pe deasupra, momentul ales nu era cel mai nimerit: cu sau fără ajutorul Occidentului (dar, în mod sigur, *cu acordul său*), URSS ocupase România, ameninţată a fi transformată într-o gubernie rusească, iar „Cortina de Fier” fusese deja trasă în inima Europei, astfel că acei uciși, al căror deznodământ fusese aşteptat în mod sincer de unii, apăreau inevitabil – în ciuda erorilor şi limitelor lor, peste care istoricul obiectiv nu poate trece – victime ale silniciei moscovite şi a guvernanţilor de la Bucureşti, cu toţii huliţi de poporul român umilit.

Se impune precizarea că nu întotdeauna datele oferite în lucrările istoricilor români şi străini excelează prin precizie sau printr-o reală înţelegere a personajului, dar esenţială rămâne prezenţa Mareşalului Ion Antonescu în lucrări de asemenea anvergură, autoritate şi răspândire pe mapamond.

Este, desigur, cazul să reţinem şi textul inclus în noua ediţie a *Dicţionarului enciclopedic* (1993), la care ne-am mai referit[54]

Indată după 1989, cercetarea istorică românească a realizat recuperarea ştiinţifică necesară nu numai a Mareşalului Ion Antonescu, ci şi a altor lideri politici şi militari ţinuţi, cum s-a văzut, *la index* după 1945. A dispărut cenzura, s-au deschis arhivele interne şi externe (îndeosebi cele ale Kremlinului), iar „actorii” scenei istorice contemporane au fost lăsaţi, în sfârşit, să vorbească. „Noul val” istoriografic a fost evaluat în chip contradictoriu, adeseori chiar de către specialişti,

54 Dicţionar Enciclopedic, I, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1993, p. 85. Vezi Gh. Buzatu, Istoriografia şi izvoarele, în Academia Română, Istoria Românilor, IX, România în anii 1940-1947, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2008, p. XXVII-LXX, ca şi Bibliografia prezentului volum.

precumpănitoare dovedindu-se raţiunile politice[55]

Punctele de vedere expuse de istorici, variate şi chiar contradictorii, sunt demne de toată atenţia, constituindu-se într-un bun câştigat atât în privinţa informaţiilor noi comunicate, cât şi sub aspectul pur metodologic în abordarea şi aprofundarea în continuare a *dosarului Antonescu*.

Este semnificativ că majoritatea istoricilor propun pe mai departe investigarea arhivelor române şi străine, neinstrumentarea politică a rolului Mareşalului Antonescu şi abandonarea studierii „cazului" din punctul de vedere strict al… învingătorilor în cel de-al doilea război mondial.

S-au bucurat de o largă audienţă opiniile deschise – nici nu se putea să fie altfel! – exprimate de Mareşalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului român şi preşedintele Consiliului de Miniştri, ca răspuns la interviul realizat în 1943 de scriitorul Ion Al. Brătescu-Voineşti pe tema comunismului sovietic.

Punctul de vedere expus de Mareşal a fost cu atât mai relevant şi mai şocant cu cât, în acel moment, România era deja angajată, alături de Germania şi de aliaţii ei, într-un război total împotriva URSS, iar, prin forţa lucrurilor, în ceea ce ne privea, şi în contra restului prietenilor conjuncturali ai Moscovei, Naţiunile Unite, în frunte cu SUA şi Marea Britanie.

Războiul României, declanşat la 22 iunie 1941, a fost de la un capăt la altul, deci până la 23 august 1944, *unul drept*, pentru repararea nedreptăţilor imense cauzate ţării în vara anului 1940, când URSS ocupase teritoriile istorice din Est, în primul rând Basarabia şi Bucovina de Nord.

In condiţiile concrete ale timpului, lupta României pentru restabilirea graniţelor istorice în Răsărit, pe Nistru,

---

55 Relativ la aspectele istoriografice ale „dosarului" Antonescu vezi contribuţiile noastre în volumele Hitler, Stalin, Antonescu (2005), Stalin, Hitler, Antonescu (2007) şi, cel mai recent, în tratatul academic privind Istoria Românilor, IX (supra).

a căpătat multiple conotaţii. A fost, astfel, după limbajul tipic al epocii, prioritar o bătălie *pentru neam şi pentru cruce* şi, nu mai puţin, pentru *zdrobirea comunismului*, fapt menţionat anume de către Ion Antonescu în cele două documente istorice difuzate de la Bucureşti la 22 iunie 1941: *Proclamaţia către Ţară* şi *Ordinul de zi către Armata Română*.

Astfel, *Ordinul de zi* îndemna oştile: „... Dezrobiţi din jugul roşu al bolşevismului pe fraţii noştri cotropiţi”! în timp ce faimoasa *Proclamaţie* chema la *lupta sfântă* „în contra năvălitorilor asupra civilizaţiei şi bisericii, a dreptăţii şi propriilor noastre drepturi”, pentru eliberarea Basarabiei şi a Bucovinei, unde se impuneau a fi sparte „cătuşele roşii ale anarhiei şi pradei cotropitoare”.

Dar, mai mult decât atât, războiul declanşat de Germania împotriva URSS dăduse României lui Antonescu „măndria unei lupte puternice şi curajoase nu numai pentru reclădirea drepturilor naţionale, dar şi împotriva celui mai mare duşman al lumii: bolşevismul”.

Caracterul doctrinar anticomunist al Războiului în Est al României dintre 1941 şi 1944, atestat prin fapte, prin toate manifestările specifice şi prin însuşi caracterul regimului politic antonescian (1940-1944), nu a fost pus de nimeni la îndoială, nici de prieteni şi, cu atât mai puţin, de inamici, în speţă de URSS[56]

---

56 Vezi, îndeosebi, Constantin I. Kiriţescu, România în al doilea război mondial, I-II, ediţie Gh. Buzatu, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1995; general Platon Chirnoagă, Istoria politică şi militară a războiului României contra Rusiei Sovietice. 22 iunie 1941-23 august 1944, ed. a IV-a, Iaşi, Editura Fides, 1998; Ilie Ceauşescu, ed., România în anii celui de-al doilea război mondial, I, Bucureşti, Editura Militară, 1989; Gh. Buzatu, România şi războiul mondial din 1939-1945, Iaşi, Centrul de Istorie şi Civilizaţie Europeană, 1995; Florin Constantiniu, Al. Duţu, M. Retegan, România în război, 1941-

1945. Un destin în istorie, Bucureşti, Editura Militară, 1995; Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, Istoria Românilor în secolul XX. 1918-1948, Bucureşti, Editura Paideia, 1999; Dinu C. Giurescu, România în al doilea război mondial (1939-1945), Bucureşti,

Nu s-a pus în discuţie nici după răsturnarea regimului antonescian, la 23 august 1944 şi nici după aceea, mai ales că noile structuri au fost comunizate treptat între 1944 şi 1948, pentru ca apoi, vreme de patru decenii, să reprezinte însuşi regimul comunist, translat de la Moscova la Bucureşti, sub privirile, totuşi, binevoitoare, ale SUA şi Marii Britanii, dar cu concursul direct al comuniştilor de la Bucureşti.

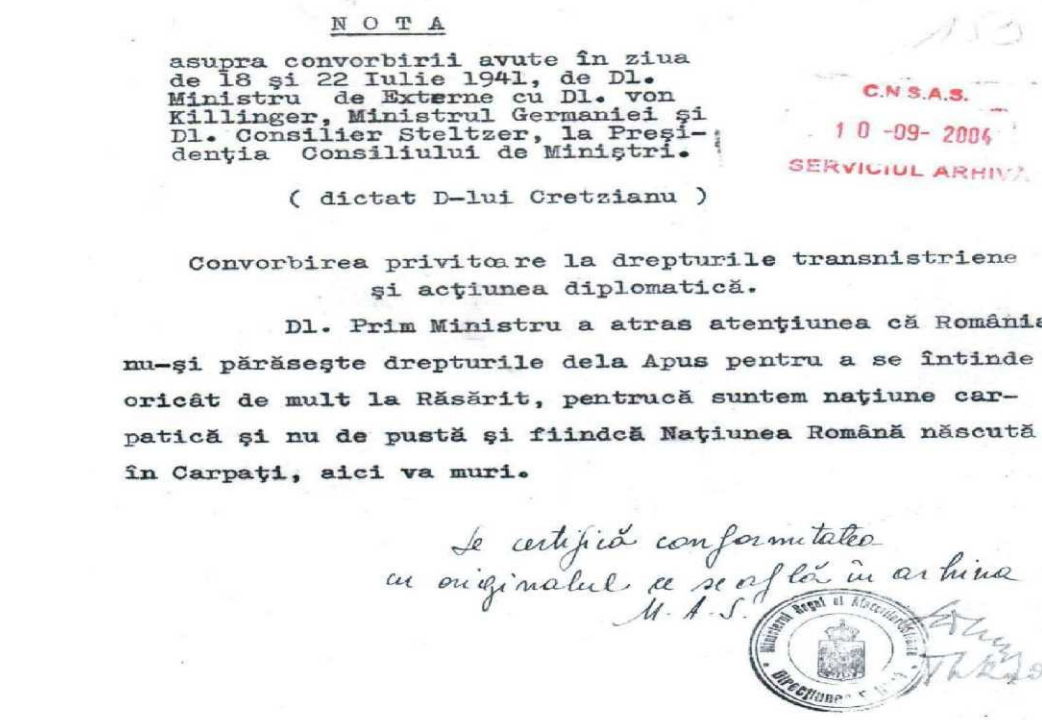

N O T A

asupra convorbirii avute în ziua de 18 şi 22 Iulie 1941, de Dl. Ministru de Externe cu Dl. von Killinger, Ministrul Germaniei şi Dl. Consilier Steltzer, la Preşidenţia Consiliului de Miniştri.

C.N.S.A.S.
10 -09- 2004
SERVICIUL ARHIVE

(dictat D-lui Cretzianu)

Convorbirea privitoare la drepturile transnistriene şi acţiunea diplomatică.

Dl. Prim Ministru a atras atenţiunea că România nu-şi părăseşte drepturile dela Apus pentru a se întinde oricât de mult la Răsărit, pentrucă suntem naţiune carpatică şi nu de pustă şi fiindcă Naţiunea Română născută în Carpaţi, aici va muri.

Se certifică conformitatea cu originalul ce se află în arhiva M.A.S.

Imediat după începerea Războiului la 22 iunie 1941, ministrul Afacerilor Străine al Bucureştilor declară hotărât că România nu avea să facă confuzii în privinţa pretenţiilor sale în Est sau în Vest.

In modul cel mai curios, contestarea caracterului doctrinar anticomunist al Războiului din Est a survenit abia după... prăbuşirea comunismului în spaţiul european, în 1989-1991, când victoria Vestului asupra Răsăritului „pe cale paşnică” a stimulat, chipurile, preferinţele pentru alte

---

Editura All, 1999.

„modele”, în fapt a survenit orientarea spre *o modă*, recomandată, chiar impusă, de pseudo-istorici gen L. Volovici ş.a.

Revenind la interviul Mareşalului Antonescu din 1943, cuvintele sale de răspuns la chestionarul pătrunzător al lui Ion Al. Brătescu-Voineşti dovedeau nu numai o cunoaştere perfectă a sistemului comunist, ci sunau şi ca un avertisment a ceea ce, din nefericire, avea să urmeze pentru România şi pentru o bună parte a planetei:

„Cârmuirea proletariatului, instaurată într-o mare ţară (URSS) a răsturnat domnia unor tirani şi a instaurat pe aceea a altora. Cine poate afirma că proletariatul, care a sângerat pentru a se elibera de tiranie, are astăzi libertatea de a-şi spune cuvântul şi de a decide în alt fel, decât avea, unul singur, de soarta lui? Democraţia, pentru a pune mâna pe putere şi pentru a se menţine, a recurs la demagogie, demagogia a dus la anarhie şi anarhia la cea mai groaznică tiranie”[57]

Cea mai groaznică tiranie ori cel mai mare duşman al lumii (potrivit *Proclamaţiei* din 22 iunie 1941) se confundau, aşadar, în viziunea Mareşalului Ion Antonescu, cu însuşi sistemul comunist întemeiat de Lenin şi Stalin. Este necesar să descoperim la *Mareşal un anticomunism doctrinari* Ori, pornind de la realitatea geopolitică a evoluţiei României moderne – vecinătatea Rusiei – , are s-a tradus, în atâtea rânduri, în tragedia ţării, trebuie să admitem că, după ce troika Lenin – Troţki – Stalin a triumfat la Petrograd şi Moscova, apoi şi în imensităţile noului Imperiu Roşu de până la Pacific, pentru militarul şi omul politic Ion Antonescu, animat de cel mai profund şi mai curat patriotism, *antirusismul cel mai vehement şi anticomunismul făţiş s-au întâlnit pe acelaşi plan*.

Ca militar, în primul rând, apoi şi ca lider politic (din

57 Apud Mareşal Ion Antonescu, Un A.B.C. al anticomunismului românesc, I, ediţie Gh. Buzatu, Iaşi, Ed68itura Moldova, 1992, p. 13.

1940), Ion Antonescu nu s-a mulţumit nicicând să ofere doar *soluţii de cabinet* pentru combaterea şi stăvilirea pericolului şi expansiunii moscovite de culoare comunistă, deci cu atât mai periculoasă pentru existenţa României şi a civilizaţiei europene, ci s-a remarcat, înainte de orice, *drept omul de acţiune*.

In 1917-1918, ca şef al Secţiei Operaţii din cadrul Marelui Cartier General român, locotenent-colonelul Ion Antonescu s-a detaşat ca autor al tuturor acţiunilor hotărâte constând în lichidarea nucleelor comuniste ruseşti din România (al cărei teritoriu cuprindea numai Moldova dintre Prut şi Carpaţi!)[58]

In decembrie 1917, tot el a elaborat cunoscutele *Constatări şi aprecieri asupra situaţiei actuale a Armatei şi Ţării Româneşti*, enumerând opţiunile României în cadrul conflictului general (pace separată cu Centralii; capitulare; dispersarea trupelor române ori retragerea lor peste Prut şi chiar peste Nistru; continuarea cu orice preţ a rezistenţei) în funcţie de fatalitatea evenimentelor survenite în Rusia vecină[59]

Tot el, la 2 ianuarie 1918, la Iaşi, a elaborat *Studiul referitor la trimiterea de trupe în*

70

Basarabia[60]

pentru a se asigura condiţiile revenirii teritoriului dintre Prut şi Nistru la patria-mamă, lichidând

---

58 Vezi în V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, Plata şi răsplata istoriei: Ion Antonescu, militar şi diplomat (1914-1940), Iaşi, Institutul European, 1994, p. 173 şi urm., documentul din 1926 intitulat Rezumat asupra acţiunii României în Războiul cel Mare, în care autorul sublinia efectul dezastruos pentru existenţa României al revoluţiilor ruseşti din 1917 (ibidem, p. 180-181).

59 Cf. V. F. Dobrinescu, Horia Dumitrescu, Plata şi răsplata istoriei: Ion Antonescu şi Războiul de reîntregire a neamului, Focşani, Editura Vrantop, 1997, p. 161-167.

60 Ibidem, p. 173-175.

ameninţările „bandelor roşii, care, eventual, ar încerca să restabilească, prin

71

forţă, starea de anarhie care domneşte actualmente”[61]

Acelaşi locotenent-colonel Ion Antonescu, în primăvara-vara anului 1919, a elaborat planul de campanie, ori a controlat direct pe Frontul de Vest desfăşurarea operaţiunilor trupelor române care, răspunzând agresiunii Ungariei Roşii, au asaltat Budapesta[62]

pentru a impune recunoaşterea drepturilor istorice româneşti asupra Transilvaniei, proclamate la Alba Iulia la 1 decembrie 1918.

In perioada interbelică, având funcţia de ataşat militar la Paris, Londra şi Bruxelles; ca participant la conferinţele militare din anii ’20; în calitate de comandant al unor unităţi şi mari unităţi din teritoriu; ca şef al Marelui Stat Major în 1933-1934; ca ministru de război în 193751

1938 etc., Ion Antonescu s-a preocupat de pregătirea armatei[63]

pentru a face cu prioritate faţă imensului pericol rezultând din vecinătatea Rusiei comuniste.

Şi, atunci când s-a produs agresiunea URSS, la 26-27 iunie 1940, Ion Antonescu s-a prezentat personal Regelui Carol II, protestând hotărât contra poziţiei adoptate de Bucureşti – retragerea fără luptă a autorităţilor şi trupelor

---

61 Ibidem, p. 173.

62 Gh. Magherescu, Antonescu, purtătorul decoraţiei de pe pieptul Regelui, în Gh. Buzatu, ed., Istorie interzisă. Mărturii şi documente cenzurate despre mareşalii României: Alexandru Averescu, Constantin Prezan, Ion Antonescu, Craiova, Editura Curierul Doljean, 1990, p. 51 şi urm.

63 **V ezi L. Watts, O Casandră a României: Ion Antonescu şi lupta pentru reformă. 1918-1941, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1994, passim.**

din Basarabia şi Bucovina de Nord. Ceea ce el n-a acceptat nicidecum, după cum avea să revină, adeseori, asupra faptelor (precum în scrisoarea adresată Regelui la 1 iulie 1940)[64]

pentru ca la 1 octombrie 1940 să observe că, dacă Bucureştii

7

se decideau să reziste faţă de agresorii sovietici, „armata [română] s-ar fi luptat”[65]

Desigur că, abia instalat la conducerea guvernului român şi devenit Conducător al Statului, în septembrie 1940, Ion Antonescu a făcut cunoscut fără reţinere că nu avea să recunoască cedările teritoriale din iunie şi august 1940: Basarabia, Bucovina de Nord şi Transilvania de Nord.

Intr-un atare context, generalul Ion Antonescu a explicat că *fusese forţat de împrejurări* să orienteze ţara spre Berlin[66]

unde, de la prima întâlnire cu

Adolf Hitler, la 22-23 noiembrie 1940, a atacat

---

64 Cf. Pe marginea prăpastiei, I, ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Scripta, 1992, p. 57-58.

65 Cf. Gh. Buzatu, Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial, II, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1995, p. 262.

66 Relativ la această problemă, Ion Antonescu, fapt relevat deja, a răspuns adeseori de-a lungul anilor 1941-1946, dar cu strălucire în cursul „procesului" ce i-a fost înscenat lui şi colaboratorilor săi în 1946. Reţinem, pentru forţa adevărului, temeinicia şi conciziunea expunerii, precizările din Memoriul prezentat la 15-16 mai 1946 „Tribunalului Poporului" în sensul că „în iunie 1941 a fost o acţiune [atacarea URSS] care se încadra şi era o urmare a agresiunilor pe care le suferise [din partea URSS] poporul român " (M. D. Ciucă, editor, Procesul Mareşalului Antonescu. Documente, 2, Bucureşti, 1995, p. 167). Pentru a evita neclarităţile, menţionăm că, în titlul Memoriului, se menţiona 15 mai 1946, iar, la sfârşit, semnătura ex-Mareşalului data din 16 mai 1946 (vezi, infra, foto).

Dictatul de la Viena[67]

pentru ca mai apoi, în primele luni ale anului 1941, să aducă în discuţie Basarabia şi Bucovina de Nord.

In această privinţă, în mai-iunie 1941, planurile lui Ion Antonescu s-au conjugat cu acelea ale lui Hitler, care, încă din decembrie 1940, pregătise o campanie-fulger energică împotriva URSS, prevăzută iniţial pentru 1 mai 1944, dar amânată, din diverse raţiuni militare, pentru 22 iunie 1941[68]

Orientarea spre Reichul nazist, concepută şi pusă în practică de guvernele regimului dictatorial al lui Carol II, dar desăvârşită de regimul legionaro-antonescian în

---

67 Gh. Buzatu, Diplomaţi români în acţiune pentru asigurarea spaţiului geopolitic românesc (Un studiu de caz: Dictatul de la Viena), în Naţional şi social în istoria românilor: Profesorului Gheorghe

Platon la a 70-a aniversare, Iaşi, 1996-1997, p. 438-439.

68 Reţinem, din minuta întrevederii Hitler-Antonescu de la München din 12 iunie 1941, următorul fragment extrem de semnificativ sub aspectul abordat: „La o remarcă a Führerului, că el se întreabă dacă România ar urma chiar începând din primele zile să colaboreze la acţiunea împotriva Rusiei sau dacă o rămânere a României în afara conflictului n-ar determina pe ruşi la o anumită reţinere faţă de frontul românesc, Antonescu a răspuns că el însuşi doreşte să lupte alături [de Germania] din prima zi. Ruşii vor bombarda zonele petrolifere şi în cazul unei neagresiuni iniţiate din partea României, iar România «nu iar ierta lui Antonescu niciodată dacă ar lăsa armata română cu arma la picior, în timp ce trupele germane ar fi în marş prin România împotriva ruşilor». De aceea, el este de părere că România din prima zi trebuie să participe activ la luptă. La sfârşit s-a mai abordat problema Comandamentului suprem din România. Führerul i-a explicat lui Antonescu că el (Führerul) intenţionează să-l lase să apară în faţa poporului român drept comandant suprem al acestui spaţiu. [...] Antonescu a răspuns vizibil bucuros că el, ca soldat, acceptă cu plăcere această propunere de a fi comandant suprem, nu de dragul faimei, ci că promite să facă totul pentru a îndeplini cu succes misiunile ce îi revin".

toamna anului

1940, nu a fost cu nimic mai presus imorală, în raport, de exemplu, cu alierea Marii Britanii şi a SUA cu URSS în războiul contra statelor Axei Berlin-Roma-Tokio în 1941-1945. Căci, în fapt, şi Germania, şi URSS erau deopotrivă responsabile de izbucnirea conflagraţiei mondiale; pe plan extern practicau cel mai cras imperialism, iar ca linie de conduită Moscova, spre deosebire de Berlin, tindea nu numai spre un holocaust de rasă, ci şi de clasă!

In concepţia lui Ion Antonescu, românii, şi nu numai ei, au fost ameninţaţi sute şi sute de

79

ani de pericolul slav[69]

Imperialismul rus în secolele XVIII-XIX ori, în secolul XX, cel sovietic s-au succedat în chip armonios, exprimând, în esenţă, aceleaşi tendinţe acaparatoare. Rând pe rând, imperialismele moscovite s-au slujit de biserică (ţarismul) ori de ideologie (comunismul).

Pentru stăvilirea şi eradicarea pericolului roşu – a fost opinia fermă a Mareşalului Antonescu – în Europa *numai Germania* mai reprezenta un element de bază. Lucru semnificativ, Ion Antonescu nu s-a pronunţat în acest sens *doar la începutul conflictului, în*

1941, când şansele victoriei germane apăreau ca sigure, ci chiar şi în ultimele zile ale bătăliei României în Est (august 1944), adică atunci când totul era iremediabil compromis, pentru Europa Est-Centrală profilându-se, ameninţător, spectrul comunizării.

Reamintim, în această privinţă, declaraţia făcută la 21 august 1944, la Slănic Moldova, de Mareşal generalului Hans Friessner, comandantul Grupului de Armate german

---

69 Este interesant de reţinut că, în primele luni ale Războiului din Est, Mareşalul şi, mai cu seamă, Mihai Antonescu, ministrul de externe al României şi vicepreşedintele guvernului (1941-1944), au abordat problema şi sub aspectul ei „rasial": al bătăliei angajate împotriva „mării slave" de către germanici, susţinuţi de „latinii de la Dunăre"!

„Ucraina de Sud”, ce reunea trupe germane şi române destinate apărării României de Nord-Est împotriva Armatei Roşii:

„… Interesul alianţei şi al colaborării între poporul român şi poporul german nu cuprinde numai această perioadă de timp a războiului actual, ci se întinde în timpurile viitoare, atât în domeniul politic, cât şi în cel economic.

Cum şi războiul poate să meargă spre sfârşit, Rusia va ieşi de aici mai puternică decât a intrat. Aceasta va însemna, aşadar, şi mai departe pentru Europa un pericol mare şi de durată. Poporului european căruia îi revine misiunea să înfrâneze aspiraţiile statului covârşitor de puternic ruso-sovietic este poporul german, care are în Estul şi Sud-Estul Europei un singur aliat natural: poporul român, care ocupă o regiune întinsă pe circa 40% din linia dreaptă a distanţei între Marea de Est şi Marea Neagră. Statul german trebuie să fie tare pe Marea de Est şi la Sud; Statul român şi poporul român trebuie să fie mare şi tare la Marea Neagră şi la Nord, ca să formeze un bastion contra intervenţiilor Rusiei Sovietice…”[70]

In faţa Tribunalului denumit pompos „al poporului”, la „procesul” – „al marii trădări naţionale”, Mareşalul Ion Antonescu şi echipa sa au fost judecaţi – potrivit Actului de acuzare nr. 1 din 29 aprilie 1946 – pentru *dezastrul ţării* şi *crime de război*.

S-a apreciat că Mareşalul şi ceilalţi 23 de inculpaţi, dintre care şapte absenţi, „au trădat interesele poporului român, punând ţara în slujba duşmanului fascist şi hitlerist”. Acuzatorii au pretins, în chip cu totul fals, că pentru dreaptă judecată „am deschis arhive, am cercetat documentele, am examinat date, am întrebat experţi acolo unde am avut îndoială. Nu am făcut nicio afirmaţie care să nu fie sprijinită pe documente sau pe fapte cunoscute şi nu am tras nicio concluzie, înainte de a pleca de la date

70 Vezi Mareşal Ion Antonescu, Un A.B.C. al anticomunismului românesc, II, documentul nr. 84.

verificate… Am urmărit… cu sârguinţă ca ceea ce
81
dezvăluim să corespundă riguros realităţii”[71]

Judecătorii, care vorbeau în numele comuniştilor şi falşilor democraţi de la Bucureşti, ori exprimau punctul de vedere al puterilor ocupante şi învingătoare în al doilea război mondial
(URSS, SUA şi Marea Britanie), s-au „îmbătat cu apă rece” şi s-au străduit să asigure opinia publică internă şi internaţională în privinţa intenţiilor lor formidabile de obiectivitate, fiind convinşi că, nici mai mult, nici mai puţin, jucau rolul celor dintâi istorici ai faptelor în derulare. „… Am fost călăuziţi – glăsuia Actul de acuzare – de o supremă dorinţă, şi anume: atunci când, mai târziu, în timpul de răgaz şi linişte, se va scrie istoria dureroasă a regimului Antonescu, această istorie să fie o adâncire şi o completare a cercetărilor noastre şi nicidecum o
82
dezminţire”[72]

Ei bine, nu a trecut niciun deceniu – nu mai vorbim de răstimpul de peste o jumătate de veac ce ne desparte acum de acel moment tragic! – şi verdictul „Tribunalului” din 1946 a apărut în adevărata lui lumină: strâmb şi nedrept, întemeiat pe documente alese „pe sprânceană” ori falsificate, totalmente insuficiente pentru a susţine tot ceea ce acuzarea se străduise să ateste: dezastrul României şi crimele de război.
Generalul magistrat Ioan Dan, cel dintâi care a investigat, înaintea noastră, întreg „dosarul” procesului fantomatic din 1946, a concluzionat fără niciun fel de dubii:
„Judecata [din 1946] a fost pătimaşă şi sentinţa [condamnarea la moarte a Mareşalului

71 Vezi M. D. Ciucă, ed., Procesul Mareşalului Antonescu. Documente, 1, Bucureşti, 1995, p. 6263.
72 Ibidem, p. 63.

83

Antonescu şi a unora dintre colaboratori] era dată înainte de aşa-zisa judecată…”.

S-a adeverit, astfel – observa înaltul magistrat – prezicerea Mareşalului Antonescu din scrisoarea adresată soţiei sale la 17 mai 1946, referitoare la modul în care „poporul român de

84

jos” fusese constrâns să asiste neputincios la „opera” infamă a „Tribunalului” din Bucureşti[73]

:

Atât *Actul de acuzare*, cât şi sentinţele dictate şi, mai ales, dezbaterile din cadrul „Tribunalului Poporului” (6-17 mai 1946) au insistat, cum era şi firesc, având în vedere momentul desfăşurării „procesului”, asupra *pregătirii*, *declanşării şi purtării Războiului din Răsărit*.

Aşa după cum au atestat fără putinţă de tăgadă cercetările de specialitate din ultimele decenii, România lui Ion Antonescu a fost obligată, în toamna anului 1940, să se alieze cu *Axa Berlin-Roma-Tokio*, alături de care va participa, cu începere de la 22 iunie 1941, la *războiul împotriva URSS*.

85

Războiul din Est[74]

---

73 Cf. Gh. Buzatu, Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial, II, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1995, p. 274.

74 La declanşarea războiului şi imediat după aceea a apărut o literatură foarte bogată privind URSS, agresiunea trupelor roşii în iunie-iulie 1940 împotriva României, crimele bolşevice în Basarabia şi nordul Bucovinei etc. Menţionăm în această privinţă: I. Vişoianu, Gh. Nicola, URSS, 1917-1941. O pată de întunerec în istoria civilizaţiei, Bucureşti, Socec et Co., 1941; Maior D. Stancov, Acţiunea subversivă sovietică. I. Propaganda, alarmismul, defetismul. Constatări şi învăţăminte, Bucureşti, 1941; Colonel V. Nădejde, Primejdia moscovită şi misiunea poporului român, Bacău, Tip. Lumina, 1941; D. Pădure, Basarabia şi Bucovina de Sus sub noua stăpânire. Noemvrie 1940, f.l., f.a.

a fost, după cum am relevat, de la un capăt la altul (22 iunie 1941 – 23 august 1944), unul drept, pentru zdrobirea comunismului şi eliberarea provinciilor istorice ale Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutului Herţa, ocupate de către URSS în vara anului

1940.

Războiul din Răsărit, aşa după cum bine se ştie, a fost proclamat de la început drept Sfânt[75]

El era purtat nu numai pentru reintrarea în drepturile istorice româneşti la Est ori pentru zdrobirea comunismului, ci, deopotrivă, pentru apărarea şi salvarea credinţei.

Subliniem că acesta era nu numai rostul oficial al campaniei, ci astfel a fost perceput de către toţi cei care s-au bătut în Răsărit. „Să ne rugăm bunului Dumnezeu să ne ajute să făurim o

83 Vezi Ioan Dan, *„Procesul" Mareşalului Ion Antonescu*, Bucureşti, 1993, p. 279.

România Mare şi Sfântă" – opina un profesor din Bucureşti într-o epistolă destinată fiului său pe front[76]

In contradicţie flagrantă cu faptele, actele şi dezbaterile „procesului" din 1946 s-au străduit să acrediteze cele mai năstruşnice puncte de vedere privind caracterul „nedrept" şi „premeditat" al operaţiunii militare din 22 iunie 1941, denumită exclusiv „act criminal", astfel după cum s-ar fi desfăşurat şi acţiunile pentru eliberarea teritoriului naţional (Basarabia şi nordul Bucovinei) ori acelea din interiorul URSS, până în regiunile

---

75 Vezi M. Antonescu, Războiul Sfânt. Cuvânt către Români rostit la Radio în ziua de 22 iunie 1941, Bucureşti, 1941, 19 p.

76 Vezi Al. Lascarov-Moldovanu, Scrisori din război. Din anul vitejiei româneşti - 1941, Bucureşti, 1942, p. 101. Vezi şi G. Macrin, Războiul dreptăţii, Bucureşti, Editura Dacia Traiană, 1943, passim; D. Pădure, Sub călcâiul comunist. Pagini de crud adevăr, [Bucureşti, 1941], passim. Acest din urmă autor, care-şi datează ultimele rânduri 15iunie 1941, îndemna la „întregirea ţării" (p. 24).

Stalingradului şi Caucazului, adică tot… criminale.

Din *Actul de acuzare* reţinem aceste constatări: că regimul antonescian şi-ar fi propus în 1940 să subjuge România lui Adolf Hitler, ţara având a servi „drept bază militară şi economică, bine organizată, pentru realizarea planurilor de agresiune [ale Germaniei] în Balcani şi contra

88 89

URSS”[77]

; în acelaşi scop, trupele germane ar fi fost invitate să „ocupe” România[78]

; aderarea Bucureştilor la Pactul Tripartit în 23 noiembrie 1940 a echivalat cu recunoaşterea „spaţiului vital” şi a „ordinei noi” naziste în Europa, cu susţinerea „politicii imperialiste a hitlerismului şi a fascismului”[79]

; „echipa scelerată” a lui Ion Antonescu, sprijinită de liderii reacţionari ai PNŢ şi PNL (?!), a „deschis frontierele ţării” trupelor germane pentru a înfăptui agresarea URSS[80]

ş.a.m.d.

Războiul din Răsărit – desprindem, în continuare, din Actul de acuzare – ar fi reprezentat, chipurile, culmea trădării şi a crimelor înfăptuite de regimul antonescian. Războiul

92

a fost „nebunesc”, cu urmări incalculabile, dezastruoase[81]

Declanşarea operaţiunii eliberatoare de la 22 iunie 1941 a fost blamată şi sancţionată de „Tribunal”, atât acţiunea în sine, cât şi modul în care s-a purtat ea, ceea ce îngăduia să se presupună, fără dificultate – chiar de la deschiderea „procesului”, la 6 mai 1946 – , pedeapsa ce-i aştepta pe unii dintre reprezentanţii regimului Antonescu

77 Apud M. D. Ciucă, ed., Procesul1, p. 66.

78 Ibidem, p. 68-71.

79 Ibidem, p. 73.

80 **9 912 Ibidem, p. 75.**

81 Ibidem, p. 76.

aflaţi în boxa acuzaţilor, în frunte cu
93
însuşi Mareşalul[82]
:
„Crima de agresiune contra URSS nu constă numai în realizarea planului banditesc imperialist de jaf şi cotropire. Ea se angrenează prin modul cum războiul a fost premeditat şi condus. Aşadar, crima clicilor fasciste-reacţionare, în frunte cu Ion Antonescu, îmbracă un dublu aspect: jefuirea, cotropirea şi exterminarea populaţiei din teritoriile ocupate şi trimiterea cu cruzime la moarte într-un război de jaf a sute de mii de tineri români”[83]

De unde, acest verdict: „Dacă intrarea în război este o crimă, continuarea lui este [a fost]
95
o agravanţă şi mai mare”.

Aşa cum era de aşteptat, Mareşalul Ion Antonescu a fost chestionat în privinţa Războiului din Răsărit în cursul interogatoriului la care a fost supus, chiar în prima zi a „procesului”. In zadar preşedintele „Tribunalului”, Alexandru Voitinovici[84]
şi unii dintre
95 *Ibidem*, p. 77.
„acuzatorii publici” (Vasile Stoican sau Dumitru Săracu – nume predestinat!) s-au străduit să-i creeze probleme acuzatului.

Ion Antonescu a replicat, consecvent, cu claritate şi demnitate. Precizările Mareşalului la „capcanele” ce i-au fost întinse de acuzare (precum întrebarea lui Vasile Stoican: „Dacă nu avea intenţia de a ocupa teritoriile URSS-ului, ce a căutat cu trupele române până la

82 Ibidem.
83 Ibidem.
84 Vezi informaţii noi despre acesta - Cezar Mâţă, Lideri comunişti români. Trei dosare de caz, în Paradigmele istoriei, II, coordonator Stela Cheptea, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2009, p. 91 şi urm. Al. Voitinovici (n. 1918, Paşcani - m. 1983, Israel).

Stalingrad?”), cu adevărat s-au adresat Istoriei, iar nu Curţii improvizate, manevrată din interiorul şi din exteriorul ţării şi debusolată sub imperiul patimei ce o copleşea.

Unele dintre răspunsurile Mareşalului Antonescu trebuie avute, necondiţionat, în atenţie de către istoricii de azi şi de mâine:

1. In privinţa caracterului „premeditat” al ofensivei de la 22 iunie 1941, imputat de „Tribunal”, Ion Antonescu a observat:

„Este un principiu militar… […] Statele Majore de pretutindeni, pentru orice acţiune de

97

război, au în vedere ipoteze cu zeci de ani înainte şi prospecţionează tot timpul” (subl. ns.)[85]

2. Respingând o dată mai mult planificarea „crimei” de „agresiune” contra URSS, atunci când lucrurile s-au petrecut exact invers, şi referindu-se la momentul începerii ostilităţilor, Ion Antonescu a asigurat „Tribunalul” că:

98

„Războiul s-a declanşat prin surprindere pentru noi. Nu eram pregătiţi pentru el…”[86]

3. Relativ la scopul fundamental al Războiului din Răsărit, contestat cu vehemenţă şi în mod repetat de către „Tribunal”, şi anume că eliberarea teritoriilor străvechi româneşti ar fi fost în discuţie, Ion Antonescu a declarat cu fermitate, indiferent de verdictul ce-l aştepta, că acţiunea peste Prut, alături de Germania şi aliaţii ei, o angajase numai „pentru recuperarea provinciilor din Est, care ne fuseseră luate cu un an înainte”[87]

---

85 Cel mai strălucit răspuns în privinţa falsei „premeditări" a agresiunii împotriva URSS Ion Antonescu l-a formulat în menţionatul Memoriu înaintat „Tribunalului Poporului" la 15-16 mai 1946 (cf. M. D. Ciucă, ed., Procesul…, 2, p. 166 şi urm.).

86 M. D. Ciucă, ed., op. cit., 1, p. 199.

87 Ibidem, p. 197.

4. Chestionat de preşedinte dacă, la declanşarea războiului, ar fi fost confruntat cu vreo opoziţie, Mareşalul a precizat: „Niciuna”.

Preşedintele „Tribunalului” insistând şi asigurând că dispunea de proteste scrise referitoare la problemă, Ion Antonescu a revenit, făcând trimitere, mai mult ca sigur, la documentele ce puteau fi atribuite extremei stângi, în frunte cu PCR, aflată în slujba Moscovei:

„Nu-mi amintesc [de protestele scrise]. Şi depinde cine le face. Trebuie să le facă persoane responsabile şi persoane care se cade să vorbească în numele poporului român, acelea care aveau adeziunea maselor. Dacă sunt aceste persoane şi le-am văzut şi nu le-am luat în considerare, sigur că răspund. Dar nu există proteste şi indicaţiuni de la persoane care erau obligate să vorbească în numele neamului românesc”[88]

5. Stăruind, în sfârşit, asupra întrebării: „Ce-a căutat la Stalingrad?”, al cărei răspuns a preocupat atât de mult „Tribunalul” din 1946 şi, ulterior, pe toţi istoricii, Mareşalul Ion Antonescu a oferit aceste precizări:

„… Când o ţară se angajează într-un război, armata acestei ţări trebuie să meargă până în fundul pământului pentru ca să distrugă forţele inamice, să câştige războiul. Este un principiu capital de conducere strategică a operaţiunilor militare, care s-a aplicat de la romani şi până astăzi. Căutaţi în istoria secolelor şi veţi vedea că nimenea nu s-a oprit la frontieră[89]

ci a mers acolo unde a putut să distrugă armatele. Când Hanibal a fost bătut în Italia, Scipione s-a dus după el în Africa, Spania, în Africa l-a distrus la Zama şi a

88 Ibidem, p. 199.

89 In 1943, generalul Constantin Pantazi, ministru de Război, a făcut o declaraţie, reţinută de către autorităţile militare ale SUA, în sensul că securitatea naţională a României nu se apăra la frontiere (cf. L. Watts, O Casandră a României: Ion Antonescu şi lupta pentru reformă. 1918-1941, p. 14).

distrus Cartagina. Napoleon a fost până la Moscova. Alexandru I al Rusiei a fost până la Paris, pe urmă. Ruşii au fost de atâtea ori până la... [Aici, preşedintele „Tribunalului" îl întrerupe pe cel interogat, solicitând să i se aducă drept probe... „raţiuni militare", drept care Mareşalul continuă:] Da. Raţiune militară şi numai raţiune militară. Şi nu se poate opri. Şi răspunsul cel mai bun care vi-l dau este că, atunci când s-a intrat în a doua fază a războiului [României], pentru cucerirea Transilvaniei de Nord, Ardealului de Nord, armatele române nu s-au oprit la frontieră, au mers până în inima Europei,

până la Viena, mi se pare, şi până la Budapesta"[90]

Toate argumentele expuse de Ion Antonescu şi documentele aflate la dispoziţie nu au fost suficiente pentru ca „Tribunalul" să ajungă la o concluzie fermă şi reflectând realitatea. Dimpotrivă.

In Hotărârea nr. 17, din 17 mai 1946, „Tribunalul Poporului" din Bucureşti, în capitolul special rezervat ex-Mareşalului României, a reţinut:

„... Astfel, data de 22 iunie 1941, când Hitler a declarat război împotriva URSS, găseşte România cu totul aservită politicii germane şi aceasta prin fapta acuzatului Ion Antonescu şi a celor care l-au secondat în politica sa, comiţând cea mai mare crimă petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei hitleriste, la agresiunea contra popoarelor din Rusia Sovietică, care doreau o colaborare paşnică cu poporul român. Această crimă a avut urmări dezastruoase şi prin aceea că nemţii au folosit armata noastră, în cursul luptelor, în situaţiunile cele mai primejdioase şi deasupra puterilor omeneşti; că, în acelaşi timp, acuzatul Ion Antonescu, în două scrisori consecutive, îl asigură pe Hitler că va merge până la capăt cu acţiunea ce a pornit în Răsărit, adăugând că nu pune nicio condiţiune şi nu discută cu nimic

90 M. D. Ciucă, ed., op. cit., 1, p. 205.

această cooperare militară pe un nou teritoriu... (subl. ns.)".

In consecinţă, „Tribunalul", constatând delictul de „crimă de dezastrul ţării, prin săvârşirea crimei de război", l-a condamnat pe Ion Antonescu la zece ani degradare civică, la detenţiune grea pe viaţă şi, prin şase capete de acuzare cuprinse în tot atâtea alineate, la pedeapsa cu moartea. Potrivit Codului Penal în vigoare în 1946, condamnatul trebuia să execute numai una dintre pedepse, şi anume pe cea mai grea, adică pedeapsa cu moartea[91]

Cercetările istoricilor, descoperirea unor noi documente în arhive, intervenţia factorului timp în analiza şi aprecierea evenimentelor din 1939-1945, experienţa desfăşurărilor internaţionale din ultimele două decenii îi îndeamnă astăzi pe specialişti, şi nu numai, la regândirea şi rediscutarea „cazului" Mareşalului Ion Antonescu. In acest context, ne îngăduim să subliniem, în baza documentelor şi în perspectiva distanţei în timp ce ne separă de evenimentele studiate, temeinicia profeţiilor Mareşalului, cuprinse în Testamentul politic[92]

expus la ultima şedinţă a „Tribunalului" din mai 1946:

„Scump popor român,
[...] *Am luptat în două războaie*[93]
pentru gloria ta! [...]
Las Ţării tot ce a fost mai bun în guvernarea mea. Tot

---

91 **1 10045 Ibidem, p. 278-279.**

92 Pentru care s-au avansat mai multe variante (vezi M. D. Ciucă, ed., Procesul Mareşalului Antonescu, 2, p. 161 şi urm.; diverse lucrări ale lui Gh. Buzatu).

93 Referinţă la campaniile României din primul şi al doilea război mondial, respectiv: 1916-1918 şi 1941-1944. De remarcat că, în alte rânduri, Mareşalul Antonescu vorbea de patru războaie în care se angrenase România, ceea ce nu era de fel exagerat; dat fiind că, în afară de cele deja menţionate, el aducea în atenţie şi campania din 1913 din Bulgaria (al doilea război balcanic) şi campania antibolşevică din 1919 în Ungaria.

ce a fost rău iau asupra mea, în afară de crimă!

103 *Ibidem*, II, p. 220.

Acest război, care s-a sfârşit cu înfrângerea Germaniei hitleriste, nu va pune capăt conflictului mondial deschis în 1914.

Prevăd un al treilea război mondial, care va pune omenirea pe adevăratele ei temelii sociale. Ca atare, dv. şi urmaşii dv. veţi face mâine ceea ce eu am încercat să fac astăzi, dar am fost înfrânt! *Dacă aş fi fost învingător, aş fi avut statui în fiecare oraş al României*.

Cer să fiu condamnat la moarte şi refuz dinainte orice graţiere.

[…] *Am terminat*!… *„10T*

107 Gh. Buzatu, *România cu şi fără Antonescu*, p. 336. Am reţinut din varianta propusă de D-na Henriette Magherescu. A se vedea însă (în copie foto, *infra*) şi Testamentul cuprins în menţionatul Memoriu din 15-16 mai 1946

„PROCESUL”

Excepţie făcând atâtea împliniri şi eşecuri, veacul al XX-lea a oferit, periodic, românilor şi spectacolele mai multor… „PROCESE ALE SECOLULUI”: procesul comuniştilor din Dealul Spirii (ianuarie-iunie 1922), procesul lui Corneliu Zelea Codreanu (mai 1938), procesul guvernării I. Antonescu (mai 1946), procesul P.N.Ţ. (octombrie-noiembrie 1947) şi, desigur, ultimul dar nicidecum cel din urmă, procesul soţilor Ceauşescu (decembrie 1989).

În fapt, au fost, în ordine strict-cronologică, unul mai penibil decât altul, dovedindu-se, cu trecerea timpului, fiecare în parte sau toate la un loc tot atâtea fiasco-uri, sub toate aspectele (organizare, juridic, politic, relevanţă, semnificaţie istorică etc.). Este motivul pentru care istoria deja le-a rânduit, fără menajamente şi fără excepţii, acolo unde şi cum trebuie, ele înscriindu-se, după scurgerea anilor, în rândul „proceselor”, al înscenărilor judiciare de cea mai joasă speţă, practic în afara legii. Ceea ce, netăgăduit, spune totul despre „valoarea”, juridică sau

simbolică, a „judecăţilor” înfăptuite…

De mai multe decenii, chiar şi în prezent, materialele „Procesului” desfăşurat sub tutela „Tribunalului Poporului” din Bucureşti (6-17 mai 1946), reunite în 148 de dosare numerotate (în total – peste 30 000 file), investigate integral de prea puţini istorici, alcătuiesc o arhivă operativă. Un semn rău, desigur, în sensul că urmărirea „criminalilor de război” din 1946 poate fi oricând extinsă, deşi, pe de altă parte, şi dătător de speranţe, dacă se are în vedere, de ce nu, în raport cu infamiile „judecătorilor” de odinioară sau cu redesfăşurările Istoriei, şi redeschiderea tuturor cazurilor, prin rejudecarea lor!

După cum cititorul a constatat, în această serie intră şi „procesul” – dacă nu cumva reprezintă „vedeta” înscenărilor judiciare organizate vreodată la/de

Bucureşti?! – al echipei

guvernamentale a lui Ion Antonescu[94]

denumit în epocă al „Marii Trădări Naţionale”, organizat fiind, ceea ce s-a afirmat şi recunoscut chiar în 1946 şi consecvent mai apoi, sub egida penibilului „Tribunal al Poporului” din Bucureşti. Lucrurile sunt însă foarte bine cunoscute, mai cu seamă după deschiderea arhivelor în 1990 şi apariţia a numeroase monografii şi volume de documente[95]

De această dată, avem în atenţie un episod cvasi-integral necunoscut[96]

din vremea „procesului” de tristă faimă.

Pentru început, să precizăm că, în urma loviturii de stat de la 23 august 1944, Mareşalul Antonescu şi unii dintre principalii săi colaboratori arestaţi au fost ţinuţi timp de câteva ore la Palatul Regal din Calea Victoriei. Apoi, predaţi comuniştilor conduşi de inginerul „Ceauşu” (Emil Bodnăraş), ei au fost transportaţi şi adăpostiţi într-o casă secretă a P.C.R. din Cartierul Vatra Luminoasă, unde

---

94 Gh. Buzatu, ed., Mareşalul Antonescu la judecata istoriei, Bucureşti, Editura Mica Valahie,1029002, 463 p.

95 Vezi, îndeosebi, Procesul Mareşalului Antonescu. Documente, vols. 1-3, editor Marcel-Dumitru Ciucă, Bucureşti, Editura Saeculum I.O./Editura Europa Nova, 1998; Ioan Dan, "Procesul" Mareşalului Ion Antonescu, Bucureşti, 1993; Gh. Buzatu, Mircea Chiriţoiu, eds., Agresiunea comunismului în România, vols. 1-2, Bucureşti, Editura Paideia, 1998.

96 Cele dintâi informaţii şi probe le-am publicat în cursul acestui an (v. Gh. Buzatu, Din Jurnalul de supraveghere a Grupului Ion Antonescu, întocmit de gardieni, în perioada 3 aprilie - 28 mai 1946, în "Historia", nr. 2/2005, p. 40-43; Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea, eds., „Jurnalul de temniţă " (aprilie-mai 1946) al Grupului Mareşalului Antonescu), în Istorie şi societate, II, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2005, p. 513-601); Gh. Buzatu, ed., Trecutul la judecata istoriei: Mareşalul Antonescu - Pro şi contra, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2006, p. 489 şi urm.

au rămas până la 28 august 1944, când fură preluaţi – la cerere – de reprezentanţii forţelor ocupante sovietice. După două zile, grupul a fost trimis cu destinaţia Moscova, unde a ajuns la 3 septembrie 1944, pentru a fi instalat într-o vilă din vecinătatea capitalei ruseşti, la Castelul Goliţin, pentru perioada septembrie 1944 – iunie 1945.

Detalii din cele mai interesante asupra acestei perioade aflăm din memoriile generalului Constantin Pantazi, fostul ministru de război al anilor 1942-1944, el însuşi arestat la 23 august 1944 şi devenit membru al grupului de prizonieri români de război în URSS[97]

Ulterior, prizonierii, găzduiţi după 17 iunie 1945 în celebra închisoare Lubianka a NKVD-ului, din centrul Moscovei, au fost supuşi unor anchete dure şi intense, toate documentele întocmite cu acel prilej, păstrate şi ordonate cu grijă de autorităţile sovietice fiind recent editate[98]

Deţinerea ex-demnitarilor români în spatele gratiilor, după cum şi a generalilor germani (în frunte cu feldmareşalul Friedrich Paulus) sau a ultimului împărat chinez, ajunşi, cu toţii, din motive evidente, prizonierii „de lux” ai Kremlinului, n-a rămas totuşi complet lipsită de urme. Din când în când, guvernul sovietic, presa indiscretă şi diplomaţii occidentali acreditaţi la Moscova au solicitat ori au dezvăluit diverse amănunte. Astfel, după ce însuşi liderul sovietic V. M. Molotov a anunţat la 18 septembrie 1944 că urma să se publice fără întârziere lista

---

97 Vezi Constantin Pantazi, Cu Mareşalul până la moarte. Memorii, ediţie Al. V. Diţă şi Adrian Pandea, Bucureşti, Editura Publiferom, 1999, p. 321-339. Memorialistul insistă şi asupra tratamentului, în general convenabil, rezervat înalţilor prizonieri în Rusia, până la terminarea războiului în Europa, în mai 1945.

98 Cf. Lotul Antonescu în ancheta Smerş, Moscova, 1944-1946. Documente din arhiva FSB, Iaşi, Editura Polirom, 2006, 467 p.

„criminalilor de război” români şi germani arestaţi în România în august
1944[99]
chiar a doua zi presa moscovită a găzduit lista celor aflaţi în detenţie[100]
Deja între timp ambasadorul britanic la Moscova, Sir A. Clark Kerr, primise un mesaj din partea lui A. I. Vâşinschi, liderul adjunct al MAE al URSS, cuprinzând numele primilor zece prizonieri români şi germani aduşi de la Bucureşti – ex-Mareşalul Antonescu, M. Antonescu, C. Pantazi, C. Z. Vasiliu şi colonel Mircea Elefterescu[101]

După mai multe luni, a fost rândul ministrului american la Bucureşti, Burton Y. Berry, să se intereseze de soarta grupului de la Moscova[102]
iar aceasta în preajma şi, mai cu seamă, în timpul sau după terminarea „procesului” din 6-17 mai 1946. Concomitent, Legaţia britanică s-a lăsat, la un moment dat, surprinsă de o ştire falsă, cum că Antoneştii ar fi fost deja aduşi
117
la Bucureşti în ianuarie 1946, pentru ca ulterior Misiunea Militară britanică să stabilească cu precizie sosirea grupului Antonescu la începutul lunii aprilie 1946 şi debutul „procesului”
118
la 6 mai 1946. Din corespondenţa diplomatică n-au lipsit ştirile potrivit cărora, prin judecarea lui Antonescu, guvernul comunizant de la Bucureşti îşi propusese şi

---

99 Great Britain, Public Record Office, FO - 371/44 039 (telegrama nr. 2 479/18 septembrie 1944, Sir A. Clark Kerr către Foreign Office), f. 3.
100 Ibidem, f. 5 (telegrama nr. 2 484/19 septembrie 1944, Kerr către Foreign Office).
101 Ibidem, f. 10 (Mesajul lui Kerr către A. Eden, 18 septembrie 1944).
102 Vezi Procesul Mareşalului Antonescu. Documente, I, doc. nr. 5, 6; Procesul ... , II, doc. nr. 16, 21, 28, 37.

compromiterea liderilor istorici Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu[103]

Este interesant că problema „criminalilor de război” s-a aflat la ordinea zilei, în lunile martie – iunie 1946, şi pe canalul

120

Londra – Moscova – Washington[104]

Aşa, de exemplu, la 26 februarie 1946, ambasadorul sovietic la Londra, F. T. Gusev, s-a interesat dacă guvernul britanic era de părere ca grupul Antonescu să fie judecat la Bucureşti, iar, la 18 martie 1946, *Foreign Office*-ul a luat act[105]

În context, Washingtonul a fost de

122

asemenea înştiinţat şi n-a avut obiecţii[106]

O altă problemă ce a apărut la un moment dat pe agendă privea audierea unor ex-demnitari antonescieni la procesul de la Nürnberg. În acest sens, a fost chestionat însuşi celebrul procuror american Jackson, care a recomandat că nu era de dorit ca listele propuse de sovietici cu „criminali de război” să fie conexate cauzei

123

marilor criminali de război naziştii[107]

În consecinţă, diplomaţii străini s-au limitat în a urmări desfăşurarea „procesului” de la

124

---

103 Ibidem (raportul nr. 118/1946, A. Holman către Foreign Office).

104 Cf. mesajul nr. 45 - A/26 februarie 1946, F. T. Gusev către E. Bevin sau telegrama nr. 1 463/7 martie 1946, lordul Halifax către Foreign Office.

105 **m Vezi Raportul nr. 3 678/1 197 către F. T. Gusev.**

106 Telegrama nr. 3 395/9 aprilie 1946, Foreign Office-ul către Ambasada din Washington; telegrama nr. 2 538/19 aprilie 1946, lordul Halifax către Foreign Office.

107 Telegrama nr. 2 810/3 mai 1946, lordul Halifax către Foreign Office.

Bucureşti şi au consemnat – atât Holman, cât şi Berry – deznodământul: condamnarea şi

117 PRO, FO – 371/59 167 (telegrama nr. 111/22 ianuarie 1946, Le Rougetel către Foreign

Office). 118

118 Idem, Misiunea Militară britanică la Bucureşti către War Office, rapoartele nr. 159/16/46 din 25 aprilie 1946 şi nr. 5 113/429 din 2 mai 1946.

124 Bibliografia esenţială referitoare la această temă: Consiliul Naţional pentru Studiul Arhivelor Securităţii (Arhiva), Bucureşti, fond 40 010/" Tribunalului Poporului", 1946, 148 volume; Marcel-Dumitru Ciucă, editor, *Procesul Mareşalului Antonescu*. *Documente*, vols. l-3, Bucureşti, Editura Saeculum I.O./Editura Europa Nova, 1998; Ioan Dan, „*Procesul*" *Mareşalului Ion Antonescu*, Bucureşti, 1993; Ioan Opriş, *Procesul ziariştilor „naţionalişti"* (*22 mai – 4 iunie 1945*), Bucureşti, Editura Albatros, 1999; Alesandru Duţu, *Sub povara armistiţiului*: *Armata Română în perioada 1944-1947*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2003; Ion Zainea, *Politică şi administraţie în România* (*6 martie 1945-1 martie 1946*): *Epurarea*, Oradea, Editura Universităţii, 2004; Radu execuţia lui Ion Antonescu şi a principalilor să-i colaboratori (Mihai Antonescu, C. Z. Vasiliu

125

şi Gh. Alexianu) la 1 iunie 1946[108]

În ceea ce-l privea pe ministrul URSS la Bucureşti, S. I. Kavtaradze, acesta a informat prompt Moscova – prin telefonogramă secretă din 1 iunie 1946 (orele 15,15) – că Mihai I tocmai confirmase condamnarea la moarte a lui Ion Antonescu, Mihai Antonescu, C. Z. Vasiliu şi Gh. Alexianu, execuţia lor fiind posibilă în ceasurile imediat următoare[109]

---

108 Telegrama nr. 710/2 iunie 1946, Holman către Foreign Office.

109 T. V. Volokitina, ed., Vostocnaia Evropa v dokumentah rossiiskih arhivov. 1944-1953, I, 1944-1948, Moskva, 1997, p. 463-464, doc. nr. 152.

Se ştie prea puţin că, în perioada în care s-a pregătit, s-a desfăşurat sau a urmat sentinţei „procesului” din 6-17 mai 1946, acuzaţii, deţinuţi în condiţii speciale, s-au aflat tot timpul sub strictă supraveghere. În mod concret, pentru fiecare deţinut s-au asigurat „încadrarea” şi observarea, de către „specialişti” ai Direcţiei Generale a Poliţiei, 24 de ore din 24, iar, pentru ca la sfârşitul fiecăreia dintre „schimburile” planificate pentru detectivi şi gardieni (după programul zilnic – orele 7-15, 15-23 şi, respectiv, 23-7), copoii noilor structuri secrete ale guvernului dr. P. Groza trebuiau să întocmească raportări privind comportamentul fiecăruia

127

dintre demnitarii puşi sub acuzaţie, cărora li s-a adăugat Maria Antonescu, soţia Mareşalului, încarcerată pentru… acest motiv, singurul. După cum se vede, toţi detectivii sau gardienii rânduiţi în fiece schimb şi-au comunicat la sfârşit observaţiile şi constatările, ele au fost apoi centralizate şi semnate, desigur, semn de garanţie pentru precizie ori asumarea responsabilităţii „misiunii împlinite”… În acest fel s-a născut un document deosebit pentru

128

istorie, un veritabil jurnal de temniţă colectiv, fiind ţinut – caz straniu – nu de inculpaţi, ci chiar de către cerberii „Tribunalului Poporului”. „Jurnalul”, recent descoperit în arhive, acoperă perioada 3 aprilie – 28 mai 1946, datele limită ale supravegherii grupului Ion Antonescu în condiţiile precizate.

Ioanid, ed., *Lotul Antonescu în ancheta Smerş, Moscova, 1944-1946. Documente din arhiva FSB*, Iaşi, Editura Polirom, 2006; Gh. Buzatu, coordonator, *Mareşalul Antonescu la judecata istoriei*, ediţia I, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2002; ediţia a II-a, Bucureşti, 2006; Gh. Buzatu, Mircea Chiriţoiu, eds., *Agresiunea comunismului în România*, vol. l-2, Bucureşti, Editura Paideia, 1998; Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cârstea, eds., *„Jurnalul de temniţă „(aprilie-mai 1946) al grupului Mareşalului*

Antonescu), în *Istorie şi societate*, II, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2005, p. 513-601; Gh. Buzatu, *Hitler*, *Stalin*, *Antonescu*, Ploieşti, Editura Mileniul III, 2005; Gh. Buzatu, *Stalin*, *Hitler*, *Antonescu*, R. Vâlcea, Rottarymond and Rotarexim, 2007 (în colaborare); Gh. Buzatu, *Antonescu*, *Hitler*, *Stalin*. *Un raport nefinal*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008; Gh. Buzatu, *România sub Imperiul Haosului* (*1939-1945*), Bucureşti, Editura RAO, 2007; Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cârstea, eds., *Pace şi război* (*1940-1944*); *Jurnalul Mareşalului Ion Antonescu*, vol. I, *1940-1941*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008; Gh. Buzatu, I. Pătroiu, *Lotul Mareşal Antonescu al „criminalilor de război"* (*1946*), în „Orizont XXI", nr. X/2008, Piteşti, p. 3-5; Gh. Buzatu, Ioana Panagoreţ, Dan Botez, *Procesul şi execuţia Mareşalului Ion Antonescu*, Alexandria, 2009; Paula Mihailov-Chiciuc, în „Ziua", Bucureşti, 16-17 mai 2006.

127 Aceştia erau: (în detenţie) ex-mareşalul Ion Antonescu, profesorul Mihai Antonescu, generalul Constantin Pantazi, generalul Constantin Z. Vasiliu, Titus Dragoş, generalul Gheorghe Dobre, Ion Marinescu, profesorul Traian Brăileanu, generalul Dumitru Popescu, generalul Constantin Petrovicescu, Constantin Buşilă, Nicolae Mareş, dr. Petre Tomescu, profesorul Gheorghe Alexianu, Radu Lecca şi Eugen Cristescu, iar (în contumacie) erau judecaţi Horia Sima, Constantin Dănulescu, Vasile Dimitruc, Mihail Sturdza, Ion Protopopescu, Corneliu Georgescu, Constantin Papanace şi Vasile Iaşinschi, în total 24 de persoane, acuzate conform legilor nr. 312/1945, nr. 61/1946 şi Codului de Procedură Penală în exerciţiu (articolele 241 şi următoarele) (cf. *Procesul Mareşalului Antonescu*, I, p. 60 şi urm., Actul de acuzare nr. 1 din 29 aprilie 1946).

128 Arhiva CNSAS, Bucureşti, fond 40 010, „Tribunalului Poporului", 1946, Ministerul Afacerilor Interne al R.P.R., vol. 44, f. 6-10, 14-75, 188).

Valoarea documentară a „Jurnalului" se impune de la sine, graţie acestei surse reuşind să aflăm detalii noi şi

precise privind comportamentul şi, mai cu seamă, opiniile inculpaţilor despre faptele anilor 1940-1940 şi, nu în cele din urmă, despre drama lor după pronunţarea sentinţei la 17 mai 1946, iar, pentru unii dintre ei (ex-mareşalul Ion Antonescu, Mihai Antonescu, prof. Gh. Alexianu şi generalul C. Z. Vasiliu), în ultimele lor zile de viaţă, înaintea execuţiei la 1 iunie 1946. Altfel spus, ce era altceva decât un reportaj cu ştreangul la gât?!

Pentru a-i înlesni cititorului consultarea acestui reportaj, supunem în continuare – după excelenta ediţie a *Procesului Mareşalului Antonescu* – „filmul" sumar al desfăşurării

129

dezbaterii judiciare din capitala României (6-17 mai 1946)[110]

:

Luni, 6 mai 1946 – Deschiderea „procesului" (ora 8,15): citirea Actului de acuzare şi interogatoriul ex-Mareşalului Ion Antonescu (cu începere de la orele 17,25).

Marţi, 7 mai 1946 – Interogatoriile lui Mihai Antonescu, Constantin Pantazi, C. Z. Vasiliu, Titus Dragoş, Gh. Dobre, Ion Marinescu (dimineaţa), iar, în şedinţa de după-amiază, Traian Brăileanu, D. Popescu, Constantin Petrovicescu, Constantin Buşilă, N. Mareş, P. Tomescu, Gh. Alexianu şi Radu Lecca.

Miercuri, 8 mai 1946 – Interogatoriul lui Eugen Cristescu, fostul director al *Serviciului Special de Informaţii*. Începe audierea martorilor propuşi de acuzaţi, dintre care unii, deşi strigaţi, nu s-au prezentat (istoricul Gh. Brătianu, Iuliu Maniu, liderul PNŢ), în schimb au depus mărturii generalul Ilie Şteflea, fost şef al MStM, generalul Socrate Mardare, fostul sub-şef al MStM, Gh. Davidescu, Ovidiu Vlădescu, Al. Marcu ş.a.

Joi, 9 mai 1946 – Se continuă audierea martorilor (Gh. Brătianu, Constantin I. C. Brătianu, Victor Slăvescu, mitropolitul N. Bălan, Tudor Arghezi, Victor Eftimiu, Grigore Niculescu-Buzeşti ş.a.).

110 Procesul..., 1, p. 28-32.

Vineri, 10 mai 1946 – Continuă audierea martorilor (colonel Radu Davidescu, fost şef al Cabinetului Militar al lui I. Antonescu, dr. W. Filderman ş.a.).

Sâmbătă, 11 mai 1946 – Se continuă audierea martorilor, începând cu ora 8,20 (Iuliu Maniu), după-amiază Iuliu Maniu citeşte, corectează şi semnează depoziţia de dimineaţă (iar, în final, strânge mâinile acuzaţilor Titus Dragoş, Mihai Antonescu şi Ion Antonescu), apoi generalul Aurel Aldea, Oliviu Verenca ş.a.

Duminică, 12 mai 1946 – Rechizitoriul acuzatorului public şef V. Stoican (partea întâi).

Luni, 13 mai 1946 – Rechizitoriul lui V. Stoican (partea a II-a), apoi rechizitoriile acuzatorilor publici Dumitru Săracu şi C. Dobrian, urmate de pledoariile apărării (avocat C. Paraschivescu-Bălăceanu pentru ex-mareşalul Antonescu, avocat Eugen Ionescu pentru Mihai Antonescu, avocat Paul Roşu pentru C. Z. Vasiliu ş.a.m.d.

Mareşalul Antonescu, în „boxa” acuzaţilor.

Marţi, 14 mai 1946 – Continuă pledoariile apărării (avocat Miron Eliade pentru Gh. Alexianu, avocat I. Lucaciu pentru Eugen Cristescu ş.a.), iar în final, între orele 21 şi 1,15, sa acordat ultimul cuvânt acuzaţilor, în ordine lui Ion Antonescu (între orele 21,10 şi 23,15), M. Antonescu, C. Pantazi, Titus Dragoş şi Gh. Dobre.

Miercuri, 15 mai 1946 – Se continuă, în absenţa ex-Mareşalului Antonescu, ultimul cuvânt al acuzaţilor: Ion Marinescu, Traian Brăileanu, D. Popescu, C. Petrovicescu, C. D. Buşilă, P. Tomescu, Gh. Alexianu, Radu Lecca şi Eugen Cristescu, iar, la sfârşit, Curtea anunţă verdictul

pentru 17 mai 1946.

Vineri, 17 mai 1946, seara – Se pronunţă Hotărârea nr. 17 a „Tribunalului

130

Poporului”, deşi redactarea documentului s-a terminat abia la 20 mai 1946. Toţi acuzaţii prezenţi în boxă au declarat recurs în şedinţă, iar recursurile aveau să fie examinate şi respinse de Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie la 25 mai 1946 şi 29 mai 1946.

Prin Hotărârea nr. 17 din 17 mai 1946 a „Tribunalului Poporului” au fost stabilite, în temeiul celor mai teribile acuzaţii (unele neadeverite nici până astăzi, dimpotrivă atestate de istorici drept false şi inventate – crime de război sau crima de dezastrul ţării), următoarele sentinţe:

130 Apud M. D. Ciucă, ed., Procesul2, p. 209-308.

— Acuzatul Ion Antonescu: pedeapsa cu moartea (de 6 ori), detenţiune grea pe viaţă (de 3 ori), 20 de ani temniţă grea, 10 ani degradare civică etc., „reţinându-se” a executa – termen de… bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, „*numai una din pedepse, cea*

131

mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea”;

— Acuzatul Mihai Antonescu: pedeapsa cu moartea (de 5 ori), detenţiune grea pe viaţă, munca silnică pe viaţă etc., „reţinându-se” a executa – termen de… bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, „*numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume*

132

pedeapsa cu moartea”;

— Acuzatul Horia Sima, judecat şi condamnat în contumacie: pedeapsa cu moartea (de 2 ori), detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se” a executa – termen de… bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, „*numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume*

133

pedeapsa cu moartea”;

— Acuzatul Constantin Pantazi: pedeapsa cu moartea, detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se” a executa – termen de. bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, „*numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea*”[111]

— Acuzatul Constantin Z. Vasiliu: pedeapsa cu moartea (de 4 ori), detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se” a executa – termen de... bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune,

„135

„*numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea*”;

— Acuzatul Titus Dragoş: 15 ani muncă silnică[112]

137

— Acuzatul Gheorghe Dobre: detenţiune grea pe viaţă;

138

— Acuzatul Ion Marinescu: 20 de ani temniţă grea;

139

— Acuzatul Traian Brăileanu: 20 de ani detenţiune riguroasă;

— Acuzatul Dumitru Popescu: 10 ani închisoare corecţională[113]

— Acuzatul Constantin Petrovicescu: detenţiune grea pe viaţă[114]

— Acuzatul Constantin Dănulescu, judecat şi condamnat în contumacie: muncă

111 Ibidem, p. 284.
112 Ibidem, p. 287.
113 Ibidem, p. 291.
114 Ibidem, p. 292.

142
silnică pe viaţă;
— Acuzatul Constantin Buşilă: 10 ani închisoare corecţională[115]

— Acuzatul Nicolae Mareş: 10 ani închisoare corecţională[116]

— Acuzatul Petre Tomescu: 15 ani muncă silnică[117]

131 Ibidem, p. 279.
132 Ibidem, p. 282.
133 Ibidem, p. 283.
135 Ibidem, p. 286.
137 Ibidem, p. 288.
138 Ibidem, p. 289.
139 Ibidem, p. 290.
142 Ibidem, p. 293.
— Acuzatul Vasile Dimitriuc, judecat şi condamnat în contumacie: detenţiunea grea pe viaţă[118]

— Acuzatul Mihail Sturdza, judecat şi condamnat în contumacie: pedeapsa cu
147
moartea;
— Acuzatul Ioan Protopopescu, judecat şi condamnat în contumacie: pedeapsa cu moartea[119]

— Acuzatul Corneliu Georgescu, judecat şi condamnat în contumacie: pedeapsa cu
149
moartea;
— Acuzatul Constantin Papanace, judecat şi

115 Ibidem, p. 294.
116 Ibidem, p. 296.
117 Ibidem, p. 297.
118 Ibidem, p. 298.
119 Ibidem, p. 300.

condamnat în contumacie: pedeapsa cu moartea[120]

— Acuzatul Vasile Iaşinschi, judecat şi condamnat în contumacie: pedeapsa cu moartea[121]

— Acuzatul Gheorghe Alexianu: pedeapsa cu moartea (de 3 ori), detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se" a executa – termen de. bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune,

152

„numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea";

— Acuzatul Radu Lecca: pedeapsa cu moartea, detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se" a executa – termen de. bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, „*numai*

153

una din pedepse, cea mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea";

— Acuzatul Eugen Cristescu: pedeapsa cu moartea (de 2 ori), detenţiune grea pe viaţă etc., „reţinându-se" a executa – termen de. bunăvoinţă care exprima în fond un act de silnicie barbară – , tot potrivit articolului 101 din Codul Penal în funcţiune, *„numai una din pedepse, cea mai gravă, şi anume pedeapsa cu moartea*"[122]

147 Ibidem, p. 299.
149 Ibidem, p. 301.
152 Ibidem, p. 304.
153 Ibidem, p. 306.

Sâmbătă, 1 iunie 1946, începând cu orele 18,02 – Aplicarea sentinţei în privinţa celor condamnaţi la moarte în 17 mai 1946 şi cărora, în orele precedente, nu li se

120 Ibidem, p. 302.
121 Ibidem, p. 303.
122 Ibidem, p. 307.

comutaseră pedepsele: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Gh. Alexianu, C. Z. Vasiliu.

A fost – altfel decât, poate, fusese planificat (?) – mai mult decât o execuţie – un MĂCEL, înfăptuit la Bucureşti, dar proiectat la Kremlin…

333 CĂRŢI

DE ŞI DESPRE MAREŞALUL ANTONESCU

1 Ion Antonescu, *Românii. Origina, trecutul, sacrificiile şi drepturile lor*, Bucureşti,

1919.

Reeditări: Bucureşti, Editura Glio, 1990; 2 vols., Iaşi, Editura Moldova, 1991.

2 Gheorghe Tătăresc, *Evacuarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord*, Craiova, [1940].

3 General Ion Antonescu, *Temelia statului naţional-legionar. 6 septembrie 1940 – 6 octombrie 1940*, Bucureşti, 1940.

4 Idem, *Apelul către femeia română şi alte apeluri şi cuvântări de Generalul… şi Horia Sima*, Făgăraş, 1940.

5 Idem, *Zum Aufbau des Legionären Rumäniens*, Bucureşti, 1940. S-a tipărit în mai multe limbi străine.

6 *Il Maresciallo Antonescu*, Craiova, Rotogravura Scrisul Românesc, [1941].

7 Idem, *Declaraţiile d-lui General… făcute presei*, Bucureşti, 1941.

8 Idem, *Lozinci rostite de…* Bucureşti, 1941.

9 Idem, *Cuvânt către prefecţi, de d-l Mareşal…* Bucureşti, 1941.

10 Idem, *Cuvânt de lămurire către Ţară, al d-lui…* Piatra Neamţ, 1941.

11 Idem, *Cuvânt şi faptă. Cuvântări rostite de… înfăptuirile Guvernului. 6 septembrie – 31 decembrie 1940*, Bucureşti, 1941.

12 Idem, *Generalul… către Ţară. 6 septembrie 1940 – 22 iunie 1941*, Bucureşti, 1941.

13 Idem, *Către Români. Chemări – Cuvântări – Documente. La o răscruce a istoriei*,

Bucureşti, 1941.

14 Idem, *îndemnuri româneşti*, Bucureşti, 1941.

15 Idem, *Sfintele noastre drepturi*. Din *cuvântările Domnului Mareşal Conducătorul Statului Român*, I, Bucureşti, 1941.

16 Idem, *Pentru salvarea Patriei. îndemnuri către fiii Ţării. 20 ianuarie – 24 ianuarie* [*1941*], Bucureşti, 1941.

17 Maria Antonescu, *Cuvinte*... Bucureşti, 1942.

18 Mihai Antonescu, *Sfintele noastre drepturi*, II, Bucureşti, 1941.

19 Idem, *Basarabia se răzbună*, Bucureşti, 1941.

20 Idem, *Războiul Sfânt. Cuvânt către Români rostit la Radio în ziua de 22 iunie 1941*,
Bucureşti, 1941.

21 Idem, *Pro Germania*, Bucureşti, 1941.

22 Idem, *închinare eroilor desrobitori*, Bucureşti, 1941.

23 Idem, *Pentru Basarabia şi Bucovina. îndrumări date administraţiei desrobitoare*,
Bucureşti, 1941.

24 Idem, *în serviciul Justiţiei româneşti. Patru luni de activitate la Ministerul Justiţiei. Reforma Justiţiei româneşti*, Bucureşti, 1941.

25 Idem, *Adolf Hitler. Sărbătoarea Germaniei*, Bucureşti, 1941.

26 Idem, *Ziua Biruinţei*, I, *Cuvânt la* Radio, *la sărbătorirea intrării armatelor române şi germane în Capitala Bucovinei şi a Basarabiei, 19 iulie 1941*; II, *Cuvânt la Radio pentru ostaşii răniţi, 21 iulie 1941*, Bucureşti, 1941.

27 Idem, *înfăptuirile guvernării de un an a Mareşalului Ion Antonescu* (*6 septembrie 1940 – 6 septembrie 1941*). *Expunerea d-lui* Profesorf.l., 1941.

28 * * * *Mareşalul Ion Antonescu, Conducătorul României*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1941.

Vezi *infra* [30] ediţiile în limbi străine, 1942.

29 Căpitan Ion Constantinescu, *Conducătorul*, Bucureşti, 1941.

30 * * * *Marschall Ion Antonescu, Rumäniens*

Staatsführer, Bukarest, Luceafărul,

1942, 192 p. – ilustraţii

— *Il Maresciallo Ion Antonescu, „Conducător" della Romania*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942, 189 p. + ilustraţii

— *Le Maréchal Ion Antonesco, „Conducător" de la Roumanie*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942, 189 p. + ilustraţii.

31 Prof. Ioan T. Andreianu, *Conducătorul*, Cuvântare ţinută la Seminarul „Veniamin Costache", Iaşi, 1942.

32 General Nic. Sc. Stoenescu, *Pentru ce luptăm*? Bucureşti, 1941.

33 General rez. Petre I. Vasilescu, *în ritmul vremii şi slujba neamului. Frânturi de suflet şi de gândire, din epoca de zbucium 1940-1941*, Bucureşti, [1941].

Articole din presă, inclusiv *Mareşalul Ion Antonescu*, p.95-96.

34 Nicodim, Patriarhul României, *Cuvântul Bisericii pentru Războiul Sfânt*, Bucureşti,

1941.

35 Irineu Mihălcescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, *Preoţimea şi Războiul Sfânt contra hidrei bolşevice. Pastorală*, Iaşi, 1941.

36 Constantin-Virgil Gheorghiu, *Ard malurile Nistrului. Mare reportaj de război din teritoriile desrobite*, cu o prezentare de Tudor Arghezi, Bucureşti, 1941.

Vezi şi ediţiile ulterioare: Bucureşti, Editura Geea, 1993; 2008.

37 * * * *Războiul nostru sfânt... Acte şi documente. 22-25iunie 1941*, Bucureşti, 1941.

38 Preşedinţia Consiliului de Miniştri, *Pe marginea prăpastiei. 21 – 23 ianuarie 1941*, vols.1-2, Bucureşti,

Lucrarea s-a reeditat: dr. Serafim Duicu, ed., *Ion Antonescu şi „Garda de Fier"*, I, Târgu-Mureş, 1991; prof. univ. dr. Ioan Scurtu, *Pe marginea prăpastiei. 21-23 ianuarie 1941*, vols. l-2, Bucureşti, 1992.

39 * * * *Sânge românesc pentru lumea nouă*, colecţie editată la Imprimeria Naţională din Bucureşti (1941-1942).

Din colecţie:

— *Trecerea Prutului*;

— *Trecerea Nistrului*;

— *Odessa*;

— *Crimeea şi Marea de Azov*. Vezi şi ediţiile în limbi străine:

— *Sangue romeno per la Nuova Europa. La Romania in guerra nella stampa italiana*, Bucarest, 1942, XIV – 225 p. şi 8 planşe color.

— *Rumäniens heiliger Krieg im Spiegel der deutschen Presse*, Bukarest, 1942, XV – 239 p. şi 8 planşe color.

Vol. III (*Odessa*) indică pe PAN. M. VIZIRESCU.

40 * * * *La Roumanie dans la Guerre. L'effort financier*, Bucarest, 1942.

41 * * * *Ruines et massacres bolchéviques. Bessarabie et Bukovine*, Craiova, f.a., text – 45 planşe.

42 Primăria Municipiului Odessa, *în slujba ţării. Un an de gospodărie românească la Odessa. 16 octombrie 1941 – 16 octombrie 1942*, Cuvânt înainte de Gherman Pântea, primarul Odessei, Odessa, 1942/1943.

43 Mihai Antonescu, *Pro Italia*, Bucureşti, 1942.

44 Idem, *în serviciul Ţării*, I, Bucureşti, 1942.

45 Idem, *Pentru pământul strămoşesc*, Bucureşti, 1942.

46 Idem, *Armata noastră, mândria noastră... Cuvântare*, Bucureşti, 1942.

47 Idem, *România în Europa de mâine*, Bucureşti, Universul, 1942.

48 Idem, *Doi ani de guvernare. 6 septembrie 1940 – 6 septembrie 1942*, Bucureşti,

1942.

S-a publicat şi în limbile franceză, germană şi italiană, precum, de ex., *Deux années de Gouvernement* (*6 septembre 1940 – 6 septembre 1942*), Bucarest, 1942.

49 Dr. I. Popa, *Geniul şi personalitatea Mareşalului Antonescu, Conducătorul Statului Român*, Iaşi, 1942.

50 Constantin-Virgil Gheorghiu, *Am luptat în*

Crimeea. *Reportaj de război*, Bucureşti,
1942.

51 Guvernământul Basarabiei, *Basarabia desrobită*. *Drepturi istorice*. *Nelegiuiri bolşevice*. *înfăptuiri româneşti*, Prefaţă de Mihai Antonescu, Bucureşti, 1942.

52 Gh. I. Brătianu, *Cuvinte către Români*, Bucureşti, 1942.

53 Generalul Radu R. Rosetti, Membru al Academiei Române, *Războiul pentru reeliberarea Bucovinei şi Basarabiei*, Bucureşti, 1942.

[Extras din Analele Academiei Române, *Memoriile Secţiunii Istorice*, seria III, t. XXIV, mem. 16 – Comunicare făcută în şedinţa publică din 20 martie 1942].

54 General Virgil Economu, *Răsboiul nostru sfânt*, Bucureşti, 1942.

55 General G. Potopeanu, *Contribuţia Armatei Române în actualul război*, Bucureşti,
1943.

56 Harald Laeuen, *Marschall Antonescu*, [Essen], Essener Verlagsanstalt, 1943.

57 Anastase N. Hâciu, *Evreii în Ţările Româneşti*, cu o prefaţă de prof. S. Mehedinţi, Bucureşti, Tip. Cartea Românească, 1943.

58 G. I. Brătianu, *Le Bessarabie*. *Droits nationaux et historiques*, Bucarest, 1943. Reeditări: Bucureşti, Editura Semne, 1995.

Traducere: ediţie Florin Rotaru, Bucureşti, Editura Semne, 1995.

59 *Trei ani guvernare*. *6 septemvrie 1940 – 6 septemvrie 1943*, Bucureşti, 1943.

Cu un *Apel către Români*, datat 6 septemvrie 1943, semnat *Mareşal Antonescu*, după trei ani de „luptă grea şi de muncă trudnică în serviciul Ţării şi al Istoriei”.

60 General Ion Manolescu, *Pe urmele Războiului*, Bucureşti, 1943.

61 P. Baziliu, *La Prut şi înainte peste Nistru*. *Impresii de război*, Bucureşti, 1943.

62 Teodor Geantă, *Pe urmele străbunilor*. *Minuni*

ostăşeşti din Răsboiul Sfânt,
Bucureşti, 1943.
63 Theodor Vlădescu, *Mareşalul*, *naţiunea*, *statul*, *monarhia*, Bucureşti, 1944.
64 Grigore Gafencu, *Préliminaires de la Guerre à l'Est. De l'accord de Moscou* (*21 août 1939*) *aux hostilités en Russie* (*22 juin 1941*), Fribourg, W. Egloff, 1944.
Numeroase ediţii în limbile de circulaţie internaţională, iar finalmente a fost publicată şi la Bucureşti (1996).
65 * * * *Cum s-a produs lovitura de stat de la 23 August 1944. Rolul Suveranului. Declaraţiile Domnilor*: *Iuliu Maniu*, *C. Titel Petrescu*, *Lucreţiu Pătrăşcanu şi C. I. Brătianu. Senzaţionalele dezvăluiri făcute de un ofiţer britanic aruncat cu paraşuta în România pentru a duce tratative cu opoziţia română*, Bucureşti, 1944.
66 Nicodim, Patriarhul României, *Pastorală cu prilejul încheierii Armistiţiului între România şi Marii Aliaţi din 23 August 1944*, Bucureşti, 1944.
67 Petre Mihail Mihăilescu, *România în calea imperialismului rus. Rusia*, *România şi Marea Neagră*, Bucureşti, 1944.
68 *Armata 1 Română în Campania din Vest. 23 august 1944 – 9 mai 1945*, Bucureşti,
1945.
Reeditare: 1999.
69 Hugh Seton-Watson, *Eastern Europe between the Wars*, *1918-1941*, New York, Cambridge University Press, 1945.
70 * * * *Ce au făcut criminalii de război*, Bucureşti, 1945.
Broşură de propagandă.
71 Grigore Gafencu, *Derniers jours de l'Europe. Un voyage diplomatique en 1939*, Fribourg – Paris, Egloff, 1946.
Editată în limba română: Bucureşti, 1992.
72 Godell, *Scene şi desene de la Tribunalul Poporului*, Bucureşti, 1946.

73 [România – „Tribunalul Poporului”], *Procesul marii trădări naţionale. Stenograma desbaterilor de la Tribunalul Poporului asupra Guvernului Antonescu*, Bucureşti, Editura „Eminescu” S.A., 1946.

[Ediţie totalmente falsificată, inutilizabilă privind „procesul” înscenat echipei Mareşalului Ion Antonescu la Bucureşti, 6-17 mai 1946].

Reeditare: Ioana Cracă, ed., *Procesul lui Ion Antonescu*, Bucureşti, 1995.

74 Galeazzo Ciano, *The Ciano Diaries. 1939-1943*, edited by Hugh Gibson, New

York, 1946.

Vezi şi ediţiile în limbile italiană (1946), franceză (1949) sau română (1998).

75 Ministerul Informaţiilor, *Publicaţiile interzise până la 1 mai 1948*, Bucureşti, 1948.

Se acordă prioritate absolută în ce priveşte retragerea din circulaţie a lucrărilor semnate de Ion şi Mihai Antonescu.

Ulterior, lista publicaţiilor interzise a cunoscut diverse ediţii: *Publicaţiile scoase din circulaţie până la 1 iunie 1946*, ediţia a II-a, Alba Iulia, Fronde, 1994; Paul Caravia, coordonator, *Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate. România 1945-1989*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2000, p. 55-57 (pentru Ion şi Mihai Antonescu)].

76 Matatias Carp, ed., *Cartea neagră. Fapte şi documente. Suferinţele evreilor din România*, vols. I-III, Bucureşti, Socec & Co. /SAR Dacia Traiană, 1946-1948.

Ediţia a II-a – Bucureşti, 1996.

77 Winston S. Churchill, *The Second World War*, 6 vols., London, Cassell, 1948-1954. Vezi şi ediţia franceză: *Mémoires sur la Deuxième Guerre mondiale*, I-VI, Paris, Plon,

1948-1954.

78 Renato Bova Scoppa, *Colloqui con due dittatori*, Roma, Ruffolo, 1949.

79 Gheorghe Barbul, *Mémorial Antonescu. Le III-e*

Homme de l'Axe, I, Paris, Éditions de la Couronne, 1950, 215 p.

Ediţii ulterioare, inclusiv textul integral:

— *Memorial Antonescu. Al treilea om ale Axei*, traducere şi note de Sanda-Maria Ardeleanu şi Mihail-Constantin Ardeleanu, ediţie V. F. Dobrinescu, Iaşi, Institutul European, 1992, 191 p..

— Ediţia a II-a integrală, traducere George Miclăuş, Bucureşti, Editura Pro Historia,

2001, 295 p.

80 Arthur Gould Lee, *Crown Against Sickle. The Story of King Michael of Rumania*, London – New York, Heinemann, 1950.

Traducere în limba română.

81 – 1950-2008: I. Antonescu în unele dicţionare şi enciclopedii:

— *Chamber's Encyclopaedia*, vol. 12, London, 1950, p. 54: *Bolşaia Sovetskaia Enţiklopediia*, vol. 2, ed. a II-a, Moskva, 1950, p. 525 (*ibidem*, 2, ed. a III-a, Moskva, 1970, p. 93); *Enciclopedia Hoepli*, 1, Milano, 1955, p. 272-273; *Malaia Sovetskaia Enţiklopediia*, vol. 1, ed. a III-a, Moskva, 1958, p. 447; *Encyclopaedia Britannica*, 2, Chicago-London-Toronto, 1958, p. 82; *Dizionario Enciclopedico Sansoni*, 1, Firenze, 1959, p. 181; *Grand Larousse Encyclopédique en dix volumes*, 1, Paris, 1960, p. 470; ed. 1993, vol. 1, p. 160; *Bonniers Lexikon*, vol. 1, Stockholm, 1961, p. 593; *Sovetskaia Istoriceskaia Enţiklopediia*, vol. 1, Moskva, 1961, p. 630; *Das Bertelsmann Lexikon*, vol. 1, 1961, p. 162; *Dictionnaire usuel Quillet-Flammarion*, Paris, 1963, p. 82; *Mala Enţiklopedija Prosveta*, Beograd, 1968, p. 61; *Nouveau Petit Larousse*, Paris, 1968, p. 1 125; *The Encyclopedia Americana*, vol. 2, New

York, 1969, p. 80; *Nouveau Larousse Universel*, vol. 1, Paris, 1969, p. 85; *Meyer Enzyklopädisches Lexikon*, vol. 2, Mannheim-Wien-Zürich, 1971, p. 354; *Encyclopaedia Judaica*, vol. 3, Jerusalim, 1972, p. 162-163; *Leksykon PWN*, Warszawa, 1972, p. 44; *Webster's Biographical Dictionary*, Springsfield, 1974, p. 54; *Ukrainskaia*

Sovetskaia Enţiklopediia, vol. 1, Kiev, 1978, p. 210; *The Simon and Schuster Encyclopedia of World War II*, New York, 1978, p. 22; David Mason, *Who's Who in World War II*, London, 1978, p. 13; John Keegan, ed., *Who's Who in World War II*, New York, 1978, p. 30; *The New Encyclopaedia Britannica*, 1, Chicago-London-Toronto, 1979, p. 429; Alan Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth Century History*, New York, 1979, p. 18; *Meyers Grosses Taschenlexikon in 24 Bänden*, vol. 2, Mannheim-Wien-Zürich, 1981, p. 81; Don McCombs,

Fred L. Worth, *World War II Super Facts*, New York, 1983, p. 17-18; Marcel Baudot şi colaboratori, eds., *The Historical Encyclopedia of World War II*, New York, 1984, p. 20; *Encyclopedia of the Second World War*, London, 1989, p. 20; David M. Brownstone, Irene M. Franck, *Dictionary of 2Oth Century History*, New York – London, 1990, p. 17; *Sovetskaia voennaia Enţiklopediia*, vol. 1, ed. a II-a, Moskva, 1990, p. 169; Peter Teed, *A Dictionary of*

Twentieth Century History, *1914-1990*, Oxford-New York, 1992, p. 18; Michel Mourre,

Dictionnaire encyclopédique d'histoire, vol. 1, nouvelle édition, Paris, 1993, p. 273; *Dicţionar enciclopedic*, vol. 1, Bucureşti, 1993, p. 85; *Hutchinson Pocket Dictionary of 2Oth Century World History*, London, 1993; *The Hutchinson Dictionary of World History*, London, 1994, p. 28; *Dicţionarul enciclopedic român*, vol. 1, Bucureşti, 1962, p. 146; *Dictionar enciclopedic*, vol. I, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1993, p. 85; Teşu Solomovici, *Mareşalul Antonescu – Erou, martir sau criminal de război. Un colocviu virtual*, ed. I-II-III, Bucureşti, Editura Teşu, 2007-2010; Şerban N. Ionescu, *Who Was Who in Twentieth Century Romania*, Boulder/New York, 1994 (vezi şi ediţia în limba română – Bucureşti, Editura Victor Frunză, 2006); Ian V. Iogg, *Dicţionarul celui de-al doilea război mondial*, Bucureşti, 2007; Alesandru Duţu şi colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial* (*1941-1945*). *Dicţionar enciclopedic*, Bucureşti, 1999; Alesandru Duţu, Florica

Dobre, *Drama generalilor români* (*1944-1964*), Bucureşti, 1997; David Masson, *Who's Who in World War II*, London, 1978, p.13; Pierre Milza şi colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, Milano, Bompiani, 2002, p. 8-10; A. Axelrod, C. Phillips, *Dictatori şi tirani*, traducere, Bucureşti, f.a.; Stelian Neagoe, *Oameni politici români. Enciclopedie*, Bucureşti, 2007, p. 24-27; Stan Stoica, coordonator, *Dicţionar biografic de istorie a României*, Bucureşti, 2008, p. 27-29; Marian Moşneagu şi colaboratori, *Enciclopedia Armatei României*, Bucureşti, Editura CTEA, 2009; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia Dreptei româneşti*, *1927-1941*, Bucureşti, FFPress, 1996; Alesandru Duţu şi colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial. Dicţionar Enciclopedic*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1999; Florica Dobre, Alesandru Duţu, *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupaţiei sovietice*, I, *1944-1946*; II, *1947-1964*, Bucureşti, INST, 2000-2001; Gh. Crişan, *Piramida puterii. Oameni politici şi de stat din România* (*23 august 1944-22 decembrie 1989*), ediţia I, Bucureşti, Editura Pro Historia, 2001; Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului literar românesc* (*1945-1989*), Bucureşti, Editura Compania, 2003; Ion Zainea, *Politică şi administraţie în România* (*6 martie 1945-1 martie 1946*). *Epurarea*, Oradea, Editura Universităţii, 2004; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Niculae Ene, *Personalităţi militare româneşti*, I-III, Bucureşti, Editura CTEA, 2005; Constantin Chiper, *Veterani în slujba Patriei*, I-III, Ploieşti, Editura Buratino/Bucureşti, Editura CTEA, 2005-2008; Dumitru Dobre şi colaboratori, *Comandanţi fără armată. Exilul militar românesc*, *1939-1972*, Bucureşti, Editura Pro Historia, 2005; Dumitru Dobre, *Personalităţi ale Exilului militar românesc*, Bucureşti, Editura Militară, 2008; Dumitru Dobre şi colaboratori, *Onoare şi glorie*: *Exilul militar românesc şi Campania din Est* (*22 iunie 194123 august 1944*), Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Gh. M. Speteanu, 2008; Şerban N. Ionescu, *Dicţionarul panoramic al personalităţilor din România. Secolul XX*, Bucureşti,

Editura Victor Frunză, 2006; Vasile Novac, *Generali argeşeni*, I-II, Piteşti, Editura Nova Internaţional, 2006; Anton Bejan, coordonator, *Dicţionar enciclopedic de marină*, I-II, Bucureşti, Editura Societăţii Scriitorilor Militari, 2006-2008; Mihai Pelin, *Opisul emigraţiei politice. Destine în 1 222 de fişe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securităţii*, Bucureşti, Editura Compania, 2002; Veronica Nanu, D. Dobre, *Au ales libertatea*! *2 265 de fişe personale din evidenţele Securităţii*, Bucureşti, Editura Pro Historia, 2007; George Marcu, coordonator, *Dicţionarul personalităţilor feminine din România*, Bucureşti, Editura Meronia, 2009; Dominique Valland, *Dicţionar istoric*, traducere, Bucureşti, Artemis, 2008; Marian Moşneagu, *Dicţionarul marinarilor români*, Bucureşti, Editura Militară, 2008; Doru Dumitrescu, Mihai Manea, *Personaje şi personalităţi ale istoriei. Dicţionar enciclopedic*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 2009; *Enciclopedia Universală Britannica*, I, Bucureşti, Litera/Jurnalul Naţional, 2010, p. 2013.

82 Dr. Henry Picker, Hrsg., *Hitlers Tischgespräche im Führerhauptquartier*, *1941-42*, Bonn, Athenäum-Verlag, 1951.

83 Paul Otto Schmidt, *Hitler's Interpreter*, Melbourne – London – Toronto, Heinemann, 1951.

Numeroase traduceri, inclusiv în limba română, în „Almanahul Flacăra", 1974.

84 Ion Gheorghe, *Rumäniens Weg zum Satelitenstaat*, Heidelberg, K. Vowinckel

Verlag, 1952.

Traducere: *Un dictator nefericit*: *Mareşalul Antonescu* (*Calea României spre statul-satelit*), ediţie, Stelian Neagoe, Bucureşti, 1996.

85 D. G. R. Şerbănescu, *Ciel rouge sur la Roumanie*, Paris, SIPUCO, 1952.

86 John A. Lukacs, *The Great Powers and Eastern Europe*, New York, American

Books Co., 1953.

87 Andreas Hillgruber, *Hitler, König Carol und*

Marschall Antonescu. *Die deutschrumänischen Beziehungen 1938-1944*, ediţia I, Wiesbaden, Franz Steiner Verlag, 1954; ed. a

II-a, Wiesbaden, 1965.

Traducere: *Hitler*, *Regele Carol şi Mareşalul Antonescu*. *Relaţiile germano-române* (*1938-1944*), ediţie Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1994; 2007.

88 Alexandre Cretzianu, *La politique de paix de la Roumanie à l'egard de l'Union Soviétique*, Paris, 1954.

89 Idem, editor, *Captive Rumania*: *A Decade of Soviet Rule*, *1945-1955*, New York, Praeger/ London, Thames and Hudson, 1956.

90 Kurt von Tippelskirch, *Istoriia vtoroi mirovoi voiny*, traducere, Moskva, 1956. Ediţia originală: Bonn, 1951.

91 Hans Friessner, *Verratene Schlachten*. *Die Tragödie der deutschen Wehrmacht in Rumänien und Hungarn*, Hamburg, Holsten-Verlag, 1956.

Fragmente traduse în revista „Magazin istoric".

92 Constantin I. Kiriţescu, *România în al doilea război mondial*, I-II ediţie Gh. Buzatu, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1995.

93 Maxime Mourin, *Le drame des états satellites de l'Axe*, *de 1939 à 1945*, Paris,

Payot, 1957.

94 Alexandre Cretzianu, *The Lost Opportunity*, London, J. Cape, 1957.

Traducere: *Ocazia pierdută*, ediţie V. F. Dobrinescu, postfaţă de Sherman David Spector, Iaşi, 1995.

Versiunea definitivă a memoriilor diplomatului: *Relapse into Bondage*: *Political Memoirs of a Romanian Diplomat*. *1918-1947*, editor Sherman David Spector, Iaşi – Oxford – Portland, 1998.

Despre A. C.: Eugen Stănescu şi colaboratori, *Alexandru Cretzianu*. *Un diplomat de carieră în misiune pentru pregătirea ieşirii României din* Axă, Ploieşti, Societatea Mihai

Viteazul – Editura Mectis, 1999.

95 Alexander Dallin, *Odessa, 1941-1944. A Case Study of Soviet Territory under Foreign Rule*, Santa Monica, Rand, 1957.

Reditare: Iaşi – Oxford – Portland, 1998.

96 Ministerul Afacerilor Externe al URSS, *Corespondenţa Preşedintelui Consiliului de Miniştri al URSS cu preşedinţii SUA şi cu primii miniştri ai Marii Britanii în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, 1941-1945*, I-II, traducere, Bucureşti, 1958.

97 Sabin Manuilă, Wilhelm Filderman, *The Jewish Population in Romania during World War II/ Populaţia evreiască din România în timpul celui de-al doilea război mondial*, eds. Kurt W. Treptow and Larry Watts, Iaşi, The Romanian Cultural Foundation, 1994.

Reeditarea studiului tipărit în 1958 la Roma şi la New York.

98 Ion Cupşa şi colaboratori, *Contribuţia României la războiul antihitlerist* (*23 august 1944 – 9 mai 1945*), Bucureşti, Editura Militară, 1958.

99 P. N. Pospelov, ed., *Istoriia Velikoi Otecestvennoi voiny Sovetskogo Soiuza, 19411945*, 6 vols., Moskva, 1960-1965.

Istoria oficială a prezenţei şi participării URSS la conflagraţia secolului.

100 A. M. Samsonov, *Stalingradskaia bitva*, Moskva, Nauka, 1960.

101 Friedrich Paulus, *Stalingrad*, Paris, Fayard, 1961.

102 N. I. Lebedev, *Rumâniia v godî vtoroi mirovoi voinî*, Moskva, IMO, 1961.

103 James Dugan, Carroll Stewart, *Ploeşti. The Great Ground-Air Battle of 1 August 1943*, New York, Random House, 1962.

104 Andreas Hillgruber, *Südost-Europa im zweiten Weltkrieg. Literatur-bericht und Bibliographie*, Frankfurt-am-Main, 1962.

105 Pamfil Şeicaru, *Istoria Partidelor Naţional, Ţărănist şi Naţional Ţărănist*,

I-II, Madrid, Editura Carpaţii, 1963.

106 R. I. Malinovski, ed., *Iassko-Kişinevskiie Cannae*, Moskva, Nauka, 1964.

107 Hans Kissel, *Die Katastrophe in Rumänien 1944*, Darmstadt, Wehr und Wissen

Verlagsgeselschaft MBH, 1964.

108 Gh. Matei, Gh. Zaharia şi colaboratori, *Ecoul internaţional al insurecţiei române şi al participării României la războiul antihitlerist*, Bucureşti, Editura Militară, 1964.

Lucrarea nu s-a difuzat.

109 Platon Chirnoagă, *Istoria politică şi militară a războiului României contra Rusiei Sovietice*. *22 iunie 1941 – 23 august 1944*, Madrid, Editura Carpaţi/Traian Popescu, 1965.

Ulterior, alte trei ediţii, revăzute şi adăugite, la Madrid (ediţia a II-a, 1986) şi Iaşi, ediţiile III şi IV – Editura Fides, 1997-1998.

110 V. Anescu, Constantin Antip, Eugen Bantea, I. Cupşa şi colaboratori, *România în războiul antihitlerist*. *23 august – 9 mai 1945*, Bucureşti, Editura Militară, 1966.

111 Mihail Sturdza, *România şi sfârşitul Europei*. *Amintiri din ţara pierdută*, Alba

Iulia – Paris, 1994.

Ediţia originală, în limba română, Rio de Janeiro – Madrid, Editura Dacia, 1966, urmată de numeroase traduceri (engleză, italiană etc.).

112 Andreas Hillgruber, Hrsg., *Staatsmänner und Diplomaten bei Hitler*, I,

1939-1941; II, *1942-1944*, Frankfurt-am-Main, Bernard und Graefe Verlag für Wehrwesen, 1966-1970.

Volumul I a apărut şi în limba franceză: *Les entretiens secrets de Hitler* (*septembre 1939 – decembre 1941*), Paris, Fayard, 1969.

Vezi *infra* Vasile Arimia şi colaboratori, eds., *Antonescu – Hitler*. *Corespondenţă şi întâlniri inedite* (*1940-1944*), I-II, Bucureşti, Editura Cozia & Co., 1991.

113 M. M. Minassian, *Osvobojdeniie narodoviugo-*

vostocnoe Evropy, Moskva, 1967.

114 William L. Shirer, *Le Troisième Reich*. *Des origines à la chute*, Paris, Stock, 1967.

Ediţia originală: New York, 1960.

115 Earl F. Ziemke, Earl F., *Stalingrad to Berlin*: *The German Defeat in the East*,

Washington, DC, 1968.

116 Henri Michel, *La Seconde Guerre mondiale*, 2 vols., Paris, PUF, 1968-1969.

117 Sir Basil Liddell Hart, *History of the Second World War*, London, Cassell, 1970. Traducere şi în limba română.

118 Al. Gh. Savu, *Dictatura regală* (*1938-1940*), Bucureşti, Editura Politică, 1970.

119 N. I. Lebedev, *Garda de Fier*, *Carol al II-lea şi Hitler*, Chişinău, Editura Ştiinţa,

1970.

Traducere din limba rusă.

120 Albert Seaton, *The Russo-German War*, *1941-1945*, London-New York, 1971.

121 Vasile Liveanu şi colaboratori, *Din cronica unor zile istorice* [*1 mai 1944 – 6 martie 1945*], Bucureşti, Editura Academiei, 1971.

122 N. I. Lebedev, ed., *Istoriia Rumynii.1918-1970*, Moskva, Nauka, 1971.

123 Aurică Simion, *Dictatul de la Viena*, Cluj, Editura Dacia, 1972. Ulterior, revizuită şi reeditată.

124 M. I. Semireaga, ed., *Stranî Ţentralnoi i Iugo-Vostocnoi Evropy vo vtoroi mirovoi voine*, Moskva, 1972.

125 A. A. Greciko, D. F. Ustinov, eds., *Istoriia vtoroi mirovoi voiny*, *1939-1945*, 12 vols., Moskva, 1973-1980.

Istoria oficială sovietică a conflagraţiei mondiale.

126 N. Copoiu şi colaboratori, *Rezistenţa europeană în anii celui de-al doilea război mondial.1938-1945*, 2 vols., Bucureşti, 1973-1976.

127 Bennett Kovrig, *The Myth of Liberation*. *East-Central Europe in US Diplomacy and Politics since 1941*, Baltimore-London, 1973.

128 Eugen Bantea, *Insurecţia română în «Jurnalul de război» al Grupului de Armate German „Ucraina de Sud”*, Bucureşti, Editura Militară, 1974.

129 Ion V. Emilian, Jean Marcilly, *Les cavaliers de l’Apocalypse*, Paris, Éditions de la Pensée Moderne, 1974.

130 John Erickson, *The Road to Stalingrad*, I, *Stalin s War with Germany*, New York, Harper and Row, 1975.

131 Thomas T. Hammond, ed., *The Anatomy of Communist Takeovers*, New Haven – London, Yale University Press, 1975.

132 Aurică Simion, *Regimul politic din România în perioada septembrie 1940-ianuarie 1941*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976.

133 Elizabeth Barker, *British Foreign Policy in South East Europe in the Second World War*, London, Macmillan, 1976.

134 N. I. Lebedev, *Krah faşizma v Rumânii*, Moskva, Nauka, 1976.

135 Paul D. Quinlan, *Clash over Romania*. *British and American Policies toward*

Romania: *1938-1947*, Los Angeles, ARA, 1977.

Traducere în limba română.

136 Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase* (*10 decembrie 1939 – 6 septembrie 1940*), Madrid, Editura Mişcării Legionare, 1977.

137 Nicolette Franck, *La Roumanie dans l’engrenage*, Paris/Bruxelles, Elsevier Sequoia, 1977.

Ediţie în limba română: *O înfrângere în victorie*. *Cum a devenit România*, *din Regat*, *Republică Populară* (*1944-1947*), Bucureşti, Humanitas, 1992.

138 Aurel Kareţki, Maria Covaci, *Zile însângerate la Iaşi* (*28-30 iunie 1941*), Bucureşti, Editura Politică, 1978.

139 Gh. Buzatu, *Dosare ale Războiului mondial* (*1939-1945*), Iaşi, Editura Junimea,

1978.

140 Aurică Simion, *Preliminarii politico-diplomatice ale insurecţiei române din august 1944*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979.

141 Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, I. Saizu, D. Şandru, *Din istoria unei zile. Contribuţii la cronologia insurecţiei române din august 1944*, Iaşi, Editura Academiei, 1979.

142 Emilian Ionescu, *In uniformă pentru totdeauna* (*Amintiri*), Bucureşti, Editura
Militară, 1979.

143 Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, *Al doilea război mondial şi România. O bibliografie*, Iaşi, Editura Academiei, 1981.

144 I. E. Levit, *Uciastiie faşistskoi Rumânii v agressii protiv SSSR. Istoki, plany, realizaţiia* (*1. IX.1939 – 19. XI.1942*), Chişinău, Editura Ştiinţa, 1981.

145 Percy Ernst Schramm şi colaboratori, Hrsg., *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht* (*Wehrmachtführungsstab*).*1940-1945*, ediţia a II-a, vols. l-8, München, Bernard und Graefe Verlag, 1982.

146 Horia Sima, *Era libertăţii. Statul Naţional-Legionar*, I-II, Madrid, Editura Mişcării Legionare, 1982-1986.

147 N. I. Lebedev, *Krah politiki agressii diktaturî Antonescu* (*19. XI.1942 – 23. VIII.1944*), Chişinău, Editura Ştiinţa, 1983.

148 John Erickson, *The Road to Berlin*, II, *Stalin's War with Germany*, New York, Harper and Row, 1983.

149 Ioan Scurtu, *Din viaţa politică a României* (*1926-1947*). *Studiu critic privind istoria P.N.Ţ.*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983.

150 David Irving, *Hitler's War*, I, *1939-1942*; II, *1942-1945*, London, Macmillan,
1983.

151 Nicolae Baciu, *Yalta şi crucificarea României*, Roma, Editura Europa, 1983. Diverse ediţii internaţionale (engleză, franceză), inclusiv o reeditare în limba română:
Roma/Bucureşti, 1990.

152 George I. Duca, *Cronica unui român în veacul XX*, I-III, Tip. I. Dumitru,
München, 1983.

153 Emilian Ionescu, *Contemporan cu veacul*

douăzeci, Bucureşti, Editura Militară,

1983.

154 Gh. Buzatu, coordonator, *Actul de la 23 august 1944 în context internaţional. Studii şi documente*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1984.

155 Mihai Fătu, *Contribuţii la studierea regimului politic din România* (*septembrie 1940 – august 1944*), Bucureşti, Editura Politică, 1984.

156 Mihai Fătu, Mircea Muşat, eds., *Teroarea horthystă-fascistă în nord-vestul Transilvaniei. Septembrie 1940 – octombrie 1944*, Bucureşti, 1984.

157 Florin Constantiniu, Mihail E. Ionescu, *August 1944. Repere istorice*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1984.

Ediţii în limbile engleză şi franceză.

158 P. A. Jilin şi colaboratori, eds., *Osvoboditelnaia missiia Sovetskih Voorujennâh Sil v Evrope vo vtoroi mirovoi voine. Dokumentî i materialî*, Moskva, Voennoe Izdateltstvo, 1985.

159 Ion Ardeleanu, Mircea Muşat şi colaboratori, eds., *23 august 1944*, vols. I-IV, *Documente*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1984-1985.

160 Larry Watts, *In serviciul Mareşalului. Mareşalul Ion Antonescu văzut de un ofiţer din Cabinetul său militar ca urmare a întrevederilor avute cu...* I-II, München, Ion Dumitru-Verlag, 1985.

Ofiţerul în discuţie a fost lt. -col. Gh. Magherescu, membru al Cabinetului Militar (1940-1944) al Mareşalului Antonescu, ulterior el însuşi memorialist (vezi *infra*).

161 Antonescu, *Mareşalul României şi războaiele de reîntregire*, I, ediţie Josif

Constantin Drăgan, Veneţia, Editura Nagard, 1986; ediţia a II-a – 1990.

162 Jean Ancel, ed., *Documents Concerning the Fate of the Romanian Jewry during the Holocaust*, I-XIII, New York, The Beate Klarsfield Foundation, 1986.

163 A. V. Heistver, *Burjoznaia istoriografiia F.R.G. ob uciastii Rumânii vo vtoroi mirovoi voine. Kriticeskii ocerk*,

Chişinău, Ştiinţa, 1986.

164 Warren F. Kimball, ed., *Churchill and Roosevelt. The Complete Correspondence*, I-III, Princeton, Princeton University Press, 1987.

165 Nicolae Baciu, Agonia *României*, *1944-1948*. Dosarele *secrete acuză*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1990.

Ediţia originală: München, 1987.

166 Hugh Thomas, *Armed Truce*. *The Beginnings of the Cold War*, *1945-1946*, New

York, Atheneum, 1987.

167 Alexandre Şafran, *Resisting the Storm*. *Romania*, *1940-1947*. *Memoirs*, edited by Jean Ancel, Jerusalem, Yad Vashem, 1987.

168 Mircea Muşat, Ion Ardeleanu, *România după Marea Unire*, II/2, *Noiembrie 1933 – septembrie 1940*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1988.

169 Josif Constantin Drăgan, ed., *Antonescu*, *Mareşalul României şi războaiele de reîntregire*, vols. II-IV, Veneţia, Editura Nagard, 1988 – 1990.

170 Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, I-II, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1988-1995.

171 Ilie Ceauşescu, Mihai Ionescu şi colaboratori, *Istoria militară a poporului român*,

VI, *1919-1944*, Bucureşti, Editura Militară, 1989.

172 Ilie Ceauşescu, Mihai Ionescu şi colaboratori, *România în anii celui de-al doilea război mondial*, 3 vols., Bucureşti, Editura Militară, 1989.

173 Ivor Porter, *Operation 'Autonomous'*. *With S.O.E. in Wartime Romania*, London,

Chatto & Windus, 1989.

Vezi şi ediţia în limba română (Bucureşti, Humanitas, 1991).

174 Dov B. Lungu, *Romania and the Great Powers*, *1933-1940*, Durham – London, Duke University Press, 1989.

175 Armand Călinescu, *Insemnări politice*. *1916-1939*, ediţie Al. Gh. Savu, Bucureşti, Editura Humanitas,

1990.

176 Corneliu Coposu, *Armistiţiul din 1944 şi implicaţiile lui*, Bucureşti, Editura Gândirea Românească, 1990.

Ediţia I – New York, Editura Dreptatea, 1998.

Vezi şi Corneliu Coposu, *Dialoguri*, cu Vartan Arachelian, Bucureşti, Editura Anastasia, f.a.; *Confesiuni. Dialoguri cu Doina Alexandru*, Bucureşti, Editura Anastasia, 1996.

177 Gh. Buzatu, Stela Cheptea, V. F. Dobrinescu, I. Saizu, eds., *Mareşalul Antonescu în faţa Istoriei*, I-II, Iaşi, Editura B.A.I., 1990.

178 Gh. Buzatu, *Istorie interzisă*, Craiova, Editura Curierul Doljean, 1990.

179 Ş ef Rabin dr. Moses Rosen, *Primejdii, încercări, pericole*, Bucureşti, Editura

Hasefer, 1990.

180 Nicolae Lupan, *Mareşalul Ion Antonescu, soldat martir*, Bucureşti, 1991.

181 Gheorghe Magherescu, *Adevărul despre Mareşalul Antonescu*, I-III, Bucureşti, Editura Păunescu, 1991.

182 Grigore Gafencu, *Insemnări politice.1929-1939*, ediţie Stelian Neagoe, Bucureşti, Humanitas, 1991.

183 Mihail Manoilescu, *Dictatul de la Viena. Memorii. Iulie – august 1940*, ediţie Valeriu Dinu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1991.

184 Florin Constantiniu, *Intre Hitler şi Stalin. România şi Pactul Ribbentrop-Molotov*, Bucureşti, Danubius, 1991.

185 V. F. Dobrinescu, *Bătălia diplomatică pentru Basarabia.1918-1940*, Iaşi, Editura Junimea, 1991.

186 Gh. Buzatu, ed., *România cu şi fără Antonescu*, Iaşi, Editura Moldova, 1991.

187 Ion Antonescu, *Citiţi, judecaţi, cutremuraţi-vă*, ediţie Ion Ardeleanu şi Vasile Arimia, Bucureşti, Editura Tinerama, 1991.

Documente din epoca „procesului” din 1946 şi despre

acesta.

188 M. Antonescu, «*Dacă vrei să câştigi războiul, trebuie să pregăteşti pacea*», ediţie Ion Ardeleanu, Cluj-Napoca, 1991.

189 Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ştefan Lache, eds., *Antonescu-Hitler. Corespondenţă şi întâlniri inedite* (*1940-1944*), I-II, Bucureşti, Editura Cozia, 1991.

190 Ion Şişcanu şi Vitalie Văratec, *Pactul Molotov-Ribbentrop şi consecinţele lui pentru Basarabia. Culegere de documente*, prefaţă de Valeriu Matei, Chişinău, Universitas, 1991.

191 Ion Şuţa, *România la cumpăna istoriei. August '44*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică,

1991.

192 Prinţul Paul al României, *Carol al II-lea, Rege al României*, versiune românească de Ileana Vulpescu, Bucureşti, Editura Holding Reporter, 1991.

193 Dr. Moses Rosen, ed., *Martiriul evreilor din România, 1940-1944. Documente şi mărturii*, Bucureşti, Editura Hasefer, 1991.

194 Mircea Ciobanu, *Convorbiri cu Mihai Ial României*, Bucureşti, Humanitas, 1991.

195 Idem, *Nimic fără Dumnezeu. Convorbiri cu Mihai I al României*, Bucureşti,

Humanitas, 1992.

196 Mircea Muşat, *Drama României Mari*, Bucureşti, Editura Fundaţiei România

Mare, 1992.

197 Ioan Scurtu, Constantin Hlihor, *Anul 1940. Drama românilor dintre Prut şi Nistru*, Bucureşti, Editura Academiei de înalte Studii Militare, 1992.

198 Mareşal Ion Antonescu, *Un A.B.C. al anticomunismului românesc*, I-II, ediţie Gh.

Buzatu, Iaşi – Bucureşti, 1992-1999.

199 Ion Ardeleanu, ed., *C. I. C. Brătianu, Carol II, Ion Antonescu*: *Amintiri. Documente. Corespondenţă*, Bucureşti, Editura Forum – SRL, 1992.

200 Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, eds., *Secretele*

guvernării. *Rezoluţii ale Conducătorului Statului* (*septembrie 1940 – august 1944*), Bucureşti, Editura Românul, 1992.

201 Mihai I al României, *Cuvinte către Români*. *Proclamaţii*, *interviuri*, *declaraţii*, ediţie Gh. Buzatu, Iaşi, Editura Glasul Bucovinei, 1992.

202 Adrian Pandea, Ion Pavelescu, Eftimie Ardeleanu, eds., *Românii la Stalingrad*. *Versiunea românească asupra tragediei din Cotul Donului şi Stepa Calmucă*, Bucureşti,

Editura Militară, 1992.

203 Ion Pantazi, *Am trecut prin iad*, ediţia a II-a, Sibiu, Editura Constant, 1992. Informaţii privitoare la prizonieratul moscovit al lui Ion Antonescu (1944-1946) aflate îndeosebi de la tatăl său, generalul Constantin Pantazi, fost ministru de Război (1942-1944), arestat, întemniţat, judecat, condamnat şi executat o dată cu Mareşalul.

204 Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, ediţie de Sanda Pop şi Nicolae C. Nicolescu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1992.

A se confrunta cu ediţia Nicolae Mareş – Valer Pop, *Bătălia pentru Ardeal*, f.l., Editura Colosseum, f.a.

Vezi şi Valer Pop, *Amintiri politice*. *1936-1945*, ediţie Sanda Pop, Bucureşti, Editura

Vestala, 1999.

205 Larry L. Watts, *Romanian Cassandra*. *Ion Antonescu and the Struggle for Reform*, *1916 – 1941*, Boulder/ New York, Columbia University Press, 1993.

Traducere: *O Casandră a României*. *Ion Antonescu şi lupta pentru reformă*, *1918-1941*, Bucureşti, 1994.

206 Constantin Sănătescu, *Jurnal*, prefaţă de Simona Ghiţescu-Sănătescu, Bucureşti, Humanitas, 1993.

207 Radu R. Rosetti, *Pagini de jurnal*, ediţie Cristian Popişteanu, Marian Ştefan, Ioana Ursu, Bucureşti, Editura Adevărul, 1993.

208 Horia Sima, *Guvernul naţional român de la Viena*, Madrid, Editura Mişcării Legionare, 1993.

209 Jipa Rotaru, Alesandru Duţu, Florica Dobre, *Campania din Est în ordine de zi*, I-IV, Bucureşti, Editura Metropol, 1993-1997.

210 Alesandru Duţu, Mihai Retegan, *România în război*: *1 421 zile de încleştare*. *Eliberarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord* (*22 iunie – 26 iulie 1941*), Bucureşti, Editura

Globus, 1993.

211 Mareşal Ion Antonescu, *Istoria mă va judeca*. *Scrieri inedite*, ediţie Mircea Agapie, Constantin Hlihor, Bucureşti, Editura Academiei de înalte Studii Militare, 1993.

212 Idem, *Epistolarul Infernului*, ediţie Mihai Pelin, Bucureşti, Editura Viitorul Românesc, 1993.

213 * * * *Ultimele zile ale Mareşalului Ion Antonescu*, Bucureşti, 1993 (colecţia „Caietele Magazin Istoric", nr.1).

214 Olivian Verenca, *Administraţia civilă română în Transnistria*, Chişinău, Universitas, 1993.

Ediţia a II-a – 2000.

Vezi şi lucrările semnate de Şerban Alexianu (*infra*) sau Rodica Solovei, *Activitatea Guvernământului Transnistriei în domeniul social-economic şi cultural* (*19 august 1941-29 ianuarie 1944*), Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2004.

215 Mircea Agapie, Jipa Rotaru, *Ion Antonescu – Cariera militară* (*Scrisori inedite*), Bucureşti, Editura Academiei de înalte Studii Militare, 1993.

216 Jipa Rotaru şi colaboratori, *Al treilea Mareşal al României*: *Ion Antonescu*. *începutul carierei militare* (*1882-1919*), Bucureşti, Editura Metropol, 1993.

217 General Ioan Dan, „*Procesul*" *Mareşalului Ion Antonescu*, Bucureşti, 1993. Ediţia a II-a revăzută – 2005.

218 * * * *Emigrarea populaţiei evreieşti din România în anii 1940-1944*, editori I. Calafeteanu, N. Dinu şi Teodor Gheorghe, Bucureşti, 1993.

219 Mircea Ioaniţiu, *Amintiri şi reflecţiuni*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1993.

220 Eduard Mezincescu, *Mareşalul Antonescu şi*

catastrofa României, Bucureşti, Editura Artemis, 1993.

Un model de falsificare a istoriei în jalnice scopuri propagandistice.

221 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, *Plata şi răsplata istoriei*: *Ion Antonescu*, *militar şi diplomat* (*1914-1940*), Iaşi, Institutul European, 1994.

222 Radu Lecca, *Eu i-am salvat pe evreii din România*, ediţie Al. V. Diţă, prefaţă dr. Dan Zamfirescu, Bucureşti, Editura Roza Vânturilor, 1994.

223 Jipa Rotaru, Octavian Burcin, Vladimir Zodian, *Mareşalul Ion Antonescu*: *Am făcut „Războiul Sfânt" împotriva bolşevismului*, Oradea, Editura Cogito, 1994.

224 *** *Istoria Statului Major General*. *Documente*, *1859-1947*, Bucureşti, Editura

Militară, 1994.

Vezi de asemenea:

— Teofil Oroian, Gh. Nicolescu, V. F. Dobrinescu, Al. Oşca, Andrei Nicolescu, *Şefii Statului Major General Român* (*1859-2000*), Bucureşti, Editura Europa Nova, 2002;

— Mihail Orzeaţă, coordonator, *Statul Major General*, *1859-2004*. *Istorie şi transformare*, Bucureşti, CTEA, 2004.

225 * * * *Al doilea război mondial*. *Situaţia evreilor din România*, I/1-2, *1939-1941*, editori coordonatori Alesandru Duţu, C. Botoran, Cluj-Napoca, 1994.

Lucrare nedifuzată, fapt care a impus reeditarea volumului I/1 în 2004 prin grija prof. Ion Coja.

226 Ion Calafeteanu, ed., *Iuliu Maniu – Ion Antonescu*. *Opinii şi confruntări politice*, *1940 – 1944*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1994.

227 Ioan Scurtu, Constantin Hlihor, *Complot împotriva României*. *1939-1947*. *Basarabia*, *Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa în vâltoarea celui de-al doilea război mondial*,

Bucureşti, 1994.

228 Kurt W. Treptow, Gh. Buzatu, eds., *„Procesul „lui Corneliu Zelea Codreanu* (*mai*, *1938*), Iaşi, CICE, 1994.

229 Gh. Buzatu, *Aşa a început Holocaustul împotriva*

poporului român, Bucureşti, Editura Majadahonda, 1995.

230 V. F. Dobrinescu, *Plata şi răsplata istoriei*: *Titulescu*, *Antonescu şi relaţiile anglo-române din anii '20*, Focşani, Editura Neuron, 1995.

Ediţia a II-a – 1996.

231 Carol al II-lea, *Intre datorie şi pasiune*. *Insemnări zilnice*, I-VI, ediţie Marcel-Dumitru Ciucă şi colaboratori, I-VI, Bucureşti, 1995-2002.

Vezi şi Carol al II-lea, *Insemnări zilnice*. *1937-1951*, I-IV, ediţie N. Rauş, Bucureşti, Editura Scripta, 1998-2003.

232 Grigore Gafencu, *Misiune la Moscova*. *1940-1941*, ediţie Ion Calafeteanu şi colaboratori, Bucureşti, 1995.

Vezi şi Grigore Gafencu, *Jurnal*. *Iunie 1940 – iulie 1942*, ediţie I. Ardeleanu, V. Arimia, Bucureşti, Editura Globus, [1994].

233 Jipa Rotaru, Alesandru Duţu, Carol König, *Armata Română în al doilea război mondial/Romanian Army in World War II*, Bucureşti, 1995.

234 Adrian Pandea, Eftimie Ardeleanu, *Românii în Crimeea*. *1941-1944*, Bucureşti,

Editura Militară, 1995.

235 M. D. Ciucă, ed., *Procesului Mareşalului Antonescu*. *Documente*, l-3, Bucureşti, Editura Saeculum I.O./ Editura Europa Nova, 1995-1998.

Volumele au fost însoţite de casetă şi videocasetă.

236 V. F. Dobrinescu, Ion Constantin, *Basarabia în anii celui de-al doilea război mondial* (*1939-1947*), Iaşi, 1995.

237 Gh. Buzatu, *România şi războiul mondial din 1939-1945*. Iaşi, CICE, 1995.

238 Şerban Andronescu, *Glorie*. *Adversitate*. *Infamie*. *Eseu personal despre Mareşalul Ion Antonescu*, Bucureşti, 1995.

239 Cristian Troncotă, *Eugen Cristescu*. *Asul Serviciilor Secrete româneşti*. *Memorii* (*1916-1944*), *mărturii*, *documente*, Bucureşti, Editura Roza Vânturilor, 1995.

Ediţie revizuită: *Omul de taină al Mareşalului*, Bucureşti, Editura Elion, 2005.

240 Florin Constantiniu, Alesandru Duţu, Mihai Retegan, *România în război, 19411945. Un destin în istorie*, Bucureşti, 1995.

241 Florin Constantiniu, Ilie Schipor, *Trecerea Nistrului* (*1941*). *O decizie controversată*, Bucureşti, 1995.

242 Alesandru Duţu, Mihai Retegan, coordonatori, *Armata Română în al doilea război mondial*, I, *Eliberarea Basarabiei şi a părţii de nord a Bucovinei* (*22 iunie – 26 iulie 1941*), Bucureşti, 1996.

Vezi şi Alesandru Duţu, Florica Dobre, *Eroi români pe Frontul de Răsărit* (*19411944*), I, Bucureşti, Editura Eminescu, 1995.

243 Paraschiv Marcu şi colaboratori, eds., *Zile de foc în Basarabia şi Bucovina. 22 iunie – 26 iulie 1941. Din arhivela Agenţiei de Presă Rador*, Bucureşti, Fundaţia Rompres,

1996.

244 V. F. Dobrinescu, Gh. Nicolescu, *Plata şi răsplata istoriei*: *Ion Antonescu şi relaţiile româno-franceze din anii '20*, Piteşti, Editura Cultura, 1996.

245 [Teşu Solomovici, editor], *Viaţa şi moartea lui Ion Antonescu. Almanah istoric* (*50 ani de la moartea Mareşalului*), Bucureşti, Editura Tess-Expres, 1996.

246 Vasile Bărboi şi colaboratori, *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei*, I, *Spre cetăţile de la Nistru*; II, *De la Nistru la Marea de Azov*; III, *De la Stalingrad la Bătălia Moldovei*; IV, *Avânt peste Carpaţi*; V, *De la Carei în Podişul Boemiei*; VI, *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei. 1941-1945*, Bucureşti, Editura V. Cârlova, 1996-1997.

Lucrarea a apărut sub auspiciile Asociaţiei Naţionale a Veteranilor de Război din România.

247 C. Rădulescu-Motru, *Revizuiri şi adăugiri*, I-V, 1943-1946, Bucureşti, Editura

Floarea Darurilor, 1996-1998.

248 Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1996.

249 David S. Wyman, Editor, Charles H. Rosenzveig, Project Director, *The World Reacts to the Holocaust*, Baltimore – London, The John Hopkins University Press, 1996.

Capitol despre România, superficial şi incomplet, semnat de Radu Ioanid (p. 225-255).

250 Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1997.

Mai multe ediţii succesive.

251 V. F. Dobrinescu, Horia Dumitrescu, *Plata şi răsplata istoriei*: *Ion Antonescu şi Războiul de Reîntregire a neamului*, ed. I, Focşani, Editura Vrantop, 1997.

Ediţia a II-revăzută – 2006.

252 M. D. Ciucă şi colaboratori, eds., *Stenogramele şedinţelor Consiliului de Miniştri. Guvernarea Antonescu*, I-XI, Bucureşti, 1997-2008.

253 Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securităţii*, I, *23 august 1944 – 30 august 1948*, editor Mihai Pelin, Bucureşti, 1997.

254 Teodor Mavrodin, *Mareşalul Antonescu întemniţat la Moscova*, Piteşti, Editura

Carminis, 1998.

255 Jipa Rotaru, Leonida Moise, Vladimir Zodian, Teofil Oroian, *Hitler*, *Antonescu*, *Caucazul şi Crimeea*. *Sânge românesc şi german pe Frontul de Est*, Bucureşti, Editura

Paideia, 1998.

256 Gh. Buzatu, Mircea Chiriţoiu, eds., *Agresiunea comunismului în România*. *Documente din arhivele secrete* (*1944-1989*), I-II, Bucureşti, Editura Paideia, 1998.

257 Gh. Buzatu, Mircea Chiriţoiu, eds., *Stalin cenzurat/necenzurat*, Bucureşti, Editura

Ion Cristoiu, 1999.

258 Cristian Troncotă, *Mihail Moruzov şi Serviciul de Informaţii al Armatei Române*. *Studii şi documente*, Bucureşti, 1998.

259 Gh. Buzatu, *O istorie a petrolului românesc*, Bucureşti, Editura Enciclopedică,

1998.
260 Alex Mihai Stoenescu, *Armata, Mareşalul şi evreii. Cazurile Dorohoi, Bucureşti, Iaşi, Odessa*, Bucureşti, 1998.
261 Constantin Pantazi, *Cu Mareşalul până la moarte. Memorii*, ediţie Al. V. Diţă, Adrian Pandea, Bucureşti, Editura Publiferom, 1999.
262 Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX. 1918-1948*, Bucureşti,
Editura Paideia, 1999.
263 Dinu C. Giurescu, *România în al doilea război mondial* (*1939-1945*), Bucureşti,
1999.
Ediţie şi în limba engleză.
264 Alesandru Duţu, Mihai Retegan, coordonatori, *Eliberarea Basarabiei şi a Nordului Bucovinei* (*22 iunie – 26 iulie 1941*), Bucureşti, 1999.
265 Alesandru Duţu, Petre Otu, coordonatori, *Pe ţărmul nord pontic* (*17 iulie 1941 – 4 iulie 1942*), Bucureşti, 1999.
266 Alesandru Duţu, Florica Dobre, L. Loghin, *Armata Română în al doilea război mondial. 1941-1945. Dicţionar enciclopedic*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1999.
267 Jipa Rotaru, Octavian Burcin, Vladimir Zodian, Leonida Moise, *Mareşalul Antonescu la Odessa. Grandoarea şi amărăciunea unei victorii*, Bucureşti, 1999.
268 Mihai Vasile-Ozunu, Petre Otu, *Infrânţi şi uitaţi. Românii în bătălia de la Stalingrad*, Bucureşti, Editura Ion Cristoiu, 1999.
269 Nicu Apostu, Didi Miler, eds., *Mareşalii României*, Bucureşti, Editura Academiei de înalte Studii Militare, 1999.
270 Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1999.
271 Valeriu Buzea, *Regele Mihai şi Mareşalul Ion Antonescu faţă în faţă. Amintiri reactualizate*, Bucureşti, Editura Planeta, 1999.

272 Aurel Sergiu Marinescu, *O contribuţie la istoria exilului românesc*, I-VIII,
Bucureşti, Editura Vremea, 1999-2008.
273 V. F. Dobrinescu şi colaboratori, eds., *Relaţii militare româno-germane. 19391944. Documente*, I-II, Bucureşti, Editura Europa Nova, 2000-2004.
274 Gh. Neacşu, ed., *23 august 1944 în arhivele comuniste*, Bucureşti, Editura Majadahonda, 2000.
275 Mihai Fătu, *Antonescu şi opoziţia. 1940-1944*, Bucureşti, 2000.
Vezi, anterior, *Consens pentru salvarea naţională* (*septembrie 1940 – august 1944*), Bucureşti, Editura Ministerului de Interne, 1996.
276 Dorel Bancoş, *Social şi naţional în politica guvernului Ion Antonescu*, Bucureşti, Editura Eminescu, 2000.
277 Alesandru Duţu, coordonator, *Golgota Estului* (*iulie 1944 – martie 1944*),
Bucureşti, 2000.
278 Idem, *Intre Wehrmacht şi Armata Roşie. Relaţii de comandament româno-germane şi româno-sovietice* (*1941-1945*), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2000.
279 Gh. Buzatu, V. F. Dobrinescu, Horia Dumitrescu, eds., *România şi al doilea război mondial*, Focşani, 2000.
280 Liviu Vălenaş, *Mareşalul Ion Antonescu şi frontul secret. Convorbiri cu Gheorghe Barbul*, Bucureşti, Editura Vremea, 2001.
281 Idem, *Soldat al Mareşalului Ion Antonescu. Convorbiri cu Ion Pantazi*, Bucureşti, Editura Vremea, 2001.
282 Florin Constantiniu, *1941. Hitler, Stalin şi România*, Bucureşti, 2001.
283 Traian Golea, *Actul de la 23 august 1944, văzut de Regele Mihai ca autor. Critici: Horia Sima, Pamfil Şeicaru, C. W. Forester*, Hallandale/Florida, Romanian Historical Studies,
2001.
284 Alesandru Duţu şi colaboratori, eds., *Ataşaţii*

militari transmit... vol. I-IV, Bucureşti, 2001-2004.

285 Ioan Scurtu, *Istoria Românilor în timpul celor patru regi* (*1866-1947*), I, *Carol I*; II, *Ferdinand I*; III, *Carol al II-lea*; IV, *Mihai I*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2001.

286 Gh. Buzatu, coordonator, *Mareşalul Antonescu la judecata istoriei*, Bucureşti,

Editura Mica Valahie, 2002.

Ediţia a II-a, revăzută – *Trecutul la judecata istoriei*: *Mareşalul Antonescu – Pro şi contra*, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2006.

287 [Ion Coja, editor], *Holocaust în România*? Bucureşti, Editura Kogaion, 2002.

288 Gh. Buzatu, Dana Beldiman, Eftimie Ardeleanu, eds., *Mareşalul Antonescu în faţa istoriei*, Craiova, Editura Helios, 2002.

Directivele de război ale Mareşalului.

289 Florin Pintilie, *Serviciul Special de Informaţii din România*. *1939-1947*, I-II, Bucureşti, Editura Academiei Naţionale de Informaţii, 2003.

290 Dan Stone, ed., *The Historiography of the Holocaust*, Basingstoke – New York,

Palgrave, 2004.

291 Gh. Buzatu, Dana Beldiman, eds., *23 august 1939-1944*. *România şi proba bumerangului*, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2003.

292 Gh. Buzatu, *România şi Marile Puteri* (*1939-1947*), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

293 Dinu C. Giurescu şi colaboratori, *Istoria României în date*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

294 Ion Calafeteanu şi colaboratori, *Istoria politicii externe româneşti în date*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

295 Academia Română, *Istoria Românilor*, VIII, *România întregită* (*1918-1940*), coordonator Ioan Scurtu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

296 Gavriil Preda, Ilie Manole, Eugen Stănescu, coordonatori, *Festung Ploieşti*, I-II, Ploieşti, Editura

Printeuro, 2003-2004.

297 Traian Udrea, *23 august 1944. Controverse istorico-politice. Studiu istoriografic*, Bucureşti, Editura Alex-Alex and Leti Press, 2004.

298 Mihai-Aurelian Căruntu, *Bucovina în al doilea război mondial*, Iaşi, Editura
Junimea, 2004.

Vezi şi Pavel Moraru, *Bucovina sub regimul Antonescu* (*1941-1944*), I-II, Chişinău,
2005-2007.

299 Stela Cheptea, Marusia Cârstea, Horia Dumitrescu, eds., *Istorie şi societate*, I-IV, în memoria prof. V. F. Dobrinescu, Bucureşti – R. Vâlcea, Editura Mica Valahie, 2004-2006.

300 Cristian Troncotă, Alin Spânu, eds., *Documente SSIprivind spaţiul sovietic. 22 august 1939 – 23 august 1944*, vol. I, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2004.

Vol. II – Cristian Troncotă, Alin Spânu, Ilie Pintilie, eds., *Documente SSI despre poziţia şi activităţile partidelor politice din România. 6 septembrie 1940 – 23 august 1944*, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2005.

301 Sebastian Balta, *Rumänien und die Grossmächte in der Ära Antonescu* (*1940-1944*), Stuttgart, Franz Steiner Verlag, 2005.

302 Gh. Buzatu, Corneliu Bichineţ, eds., *Arhive secrete, secretele arhivelor*, I-II, Bucureşti, Editura Mica Valahie, 2005.

303 Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, Ploieşti, Editura Ploieşti – Mileniul III,
2005.

Volumul I din trilogia *Antonescu* (cf. nos. 321, 327).

304 Dana Beldiman, *Statul naţional legionar. Septembrie 1940 – ianuarie 1941. Cadrul legislativ*, Bucureşti, INST, 2005.

305 Ion Hudiţă, *Jurnal politic* (*22 iunie 1941 – 26 februarie 1942*), ediţie Dan Berindei, Bucureşti, Editura

Lucman, 2005.

Celelalte volume din *Jurnal*, apărute la date şi sub egida unor edituri diferite, acoperă perioadele 1938-1939 (3 volume), 1940-1941 (3 volume) şi 1944 (2 volume).

306 International Commission on the Holocaust in Romania. President of the Commission: Elie Wiesel, Editors: Tuvia Friling, Radu Ioanid, Mihail E. Ionescu, *Final Report*, Iaşi, Polirom, 2005.

Traducere şi în limba română.

307 Pavel Moraru, *Basarabia*, *basarabenii şi serviciile secrete* (*1918-2005*), Chişinău,

2005.

308 Petre Otu, *Mareşalul Alexandru Averescu*. *Militarul*, *omul politic*, *legenda*, Bucureşti, Editura Militară, 2005.

309 Radu Ioanid, *Holocaustul în România*. *Distrugerea evreilor şi romilor sub regimul Antonescu*. *1940-1944*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Hasefer, 2006.

310 Viorica Zgutta, *Constantin Prezan*, *Mareşal al României*, Iaşi, Editura Dosoftei,

[2006].

311 Anatol Petrencu, *Basarabia în timpul celui de-al doilea război mondial* (*19391945*), Chişinău, 2006.

Ediţia I – 1997.

312 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*. *1821-1899*, vol. 3, *Cele trei dictaturi*, Bucureşti, Editura RAO, 2006.

313 Radu Ioanid, ed., *Lotul Antonescu şi ancheta Smerş*, *Moscova*, *1944-1946*. *Documente din Arhiva FSB*, Iaşi, Editura Polirom, 2006.

314 Petre Otu, *Pacea de mâine*. *Documente ale Comisiei constituite în vederea pregătirii Conferinţei de Pace de după cel de-al doilea război mondial* (*1942-1944*), Bucureşti, Editura Militară, 2006.

315 Idem, *Imbrăţişarea Anacondei*. *Politica militară a României în perioada 1 septembrie 1939 – 22 iunie 1941*, Bucureşti, Editura Militară, 2006.

316 Traian D. Lazăr, *Iuliu Maniu şi serviciile secrete* (*1940-1944*), Bucureşti, Editura
Mica Valahie, 2006.
317 Pavel Moraru, *Armata lui Stalin văzută de români*, Bucureşti, Editura Militară,
2006.
318 Dennis Deletant, *Hitler's Forgotten Ally*, *Ion Antonescu and His Regime*. *Romania*,
1940-1944, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2006.
Traducere: *Aliatul uitat al lui Hitler*. *Ion Antonescu şi regimul său*, *1940-1944*. Bucureşti, Editura Humanitas, 2008, 397 p.
319 Liviu Vălenaş, *Cartea Neagră a României*. *1940-1948*, Bucureşti, Editura Vestala,
2006.
Vezi, anterior, idem, *Memorialul stalinismului*. *România între anii 1949-1965*, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2003.
320 Paul Goma, *Săptămâna Roşie*. *28 iunie – 3 iulie 1940 sau Basarabia şi evreii*. *Eseu*, *varianta ianuarie 2007*. *Bio-Bibliografie*, ediţia a IV-a, Bucureşti, Editura Anamarol,
2007.
Ediţia I – Bucureşti, Editura Vremea, 2004. Ultima ediţie: Bacău, Editura Vicovia,
2009.
321 Gh. Buzatu, George Rotaru, *Stalin*, *Hitler*, *Antonescu*, R. Vâlcea, Rottarymond,
2007.
Volumul II din trilogia *Antonescu* (vezi şi nos. 303, 327).
322 Gabriel Constantinescu, *Şah la rege*. *Declinul monarhiei române în secolul XX*, Bucureşti, Editura Christiana, 2007.
323 Gh. Buzatu, *România sub Imperiul Haosului* (*1939-1945*), Bucureşti, Editura
RAO, 2007.
324 Mioara Anton, *Propaganda de război*. *Campania din Est*. *1941-1944*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2007.

325 Vasile Pascu, *Regimul totalitar comunist în România* (*1945-1989*), I-II, Bucureşti,
Editura Clio Nova, 2007.

326 Comisia Prezidenţială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport final*, editori Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrincu, Cristian Vasile, Bucureşti, Editura Humanitas, 2007.

Mihnea Berindei, Dorin Dobrincu, Armand Goşu, eds., *Istoria comunismului din România*: *Documente*. *Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej* (*1945-1965*), Bucureşti, Editura Humanitas, 2009. Volum anexă a *Raportului final*.

327 Gh. Buzatu, *Antonescu*, *Hitler*, *Stalin*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008. Volumul III din trilogia *Antonescu* (cf. nos. 303, 321).

328 Ottmar Traşcă, Dennis Deletant, eds., *Al III-lea Reich şi Holocaustul din România*. *1940-1944*. *Documente din arhivele germane*, Bucureşti, Editura Institutului Naţional pentru Studierea Holocaustului „Elie Wiesel”, 2008.

329 Academia Română, *Istoria Românilor*, IX, *1940-1947*, coordonator Dinu C. Giurescu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2008.

330 Alexandru Moraru, Anatol Petrencu, *Mareşalul Ion Antonescu şi Basarabia* (*1941-1944*). *Culegere de documente*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008.

Vezi şi Florin Şandru, *Zodia Basarabiei şi Bucovinei de Nord sub Mareşalul Ion*

Antonescu, I, *1941-1942*, Bucureşti, Editura Semne, 2008.

331 Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cârstea, eds., *Pace şi război* (*1940-1944*). *Jurnalul Mareşalului Ion Antonescu* (*Comentarii*, *anexe*, *cronologie*), I, *Preludii*. *Explozia*. *Revanşa* (*4. IX.1940 – 31. XII.1941*), Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 2008.

Volumul II al *Jurnalului* (*1.I.1942 – 30.VI.1943*) – sub tipar, la aceeaşi Editură, fiind programat să apară în luna iunie 2010, iar volumul III – în pregătire.

332 Gh. Buzatu, *Execuţia Mareşalului Ion Antonescu*,

Iaşi, Casa Editorială Demiurg,

2009.

Vezi şi Gh. Buzatu, Ioana Panagoreţ, Dan Botez, *Procesul şi execuţia Mareşalului Ion Antonescu*, Alexandria, EdTl, 2009.

333 Petre Ţurlea, *Ion Antonescu între extrema dreaptă şi extrema stângă*, Bucureşti,

Editura Semne, 2009.

Reţinem din concluzia generală a solidei monografii consacrate celui de-al III-lea Mareşal al României (p. 431):

„Luptând împotriva extremei stângi comuniste şi a extremei drepte legionare, aparent Ion Antonescu a fost înfrânt în 1946. Insă el, iar nu adversarii lui, a rămas în inima Poporului Româna. De aceea, legionarii şi comuniştii au fost constrânşi, în deceniile următoare ca şi astăzi, să lupte şi cu amintirea lui. Gh. Buzatu are dreptate: «*Timpul l-a confirmat. Mareşalul Ion Antonescu este mai prezent decât oricând în inima şi conştiinţa românilor. Niciun fel de dictatură, cât de violentă ori de paşnică, nici cea comunistă şi nici cea democratică de faţadă, nici prostia şi nici răzbunarea neghioabă, nici cenzura, legiuirile strâmbe şi propaganda cea mai persistentă şi sofisticată, dinspre stânga, dreapta ori de la centru, nu au reuşit şi nu vor reuşi să-l* detroneze *ori să-l compromită pe Mareşal în ochii poporului său* […] *Cu fiecare bust distrus, Mareşalul îşi consolidează reputaţia şi locul în căminurile celor mulţi şi tăcuţi, dar care, realmente, fac şi suportă istoria* […] *A făurit Istorie, pentru şi alături de ai săi, Poporul Român*» (apud *Mareşalul Antonescu la judecata istoriei*, Bucureşti, 2002, p. 7-8).

La scara Istoriei, Ion Antonescu a învins definitiv şi extrem dreaptă legionară şi extrema stângă comunistă”.

Călăii în Boxă!
Ion și Mihai Antonescu în fața Justiției Poporului
Demascarea trădătorilor
Cum a fost vândută țara
Textul complect al actului de acuzare
— 1946 —
Imprimeriile „SCRISUL LIBER", Bucureşti, Strada Belvedere nr. 6

PROCESUL
ANTONEȘTILOR
PE URMELI
PRĂPĂDULU
Mareșalul dezastrului a fost dem
România trebuia să devie o co
nemțească
Jaful cu Patronajul și Românizare
Teroare și prigoană
PARTEA II-a A ACTULUI DE ACU
— 1946 —
Imprimeriile „SCRISUL LIBER", Bucureşti, Strada Belv

FIGURI DE CRIMINALI

CINE SUNT ANTONEŞTII

CÂRDĂŞIA CU CODREANU ŞI CU HORIA SIMA

PETROL PENTRU NEMŢI, GLOANŢE PENTRU POPOR...

NOUI ŞI SDROBITOARE DOCUMENTE

— 1946 —

PROCESUL ANTONEŞTIL

ALŢI CRIMINA DE RAZB

Un călău sângeros: Const. Va

„Românizarea" lui Titus D

Gh. Dobre, ministrul înzestrării...

Traian Băileanu, un „ideolog" a legionare

Un duşman al muncitorimii: Const.

1946

200 LEI
Nr. 100 Sâ
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 54.464/918.

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGĂ, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

A FOST SĂRBĂTORITĂ ZIUA M

ecte; Meetingul din Piața Victoriei; Cuvântările rostite; Serbările de după

oficială în timpul defilării

Mulțimea în

...putea prinde bine decât celace sunt mai aproape. Prin fața tribunei, muncitorii cfr. în frunte cu fanfara; lângă ei federația română a femeilor democrate cu un car alegoric impresionant; la cot cu ele, muncitorii dela Vulcan și inspectorii, Basarab, muncitorii tipografi, în mijlocul cărora, carul alegoric al ziarului „Scânteia" purtat de trei bătăuși veniți S'au perindat apoi: carul alegoric al ședlerilor Grivița (o locomotivă cu aburi), carul alegoric al întreținerii cfr cu un tunel și mașina de întreținere în plină desfășurare, în coloana muncitorilor tipografi, carul alegoric al ziarului „Universul" cu rotația sugestiv-gesticulată între un „U" cu pană și peniță cu publicațiile tipărite de întreprindere; carul telecomunicațiilor cfr., în coloana de pe calea Victoriei carul podgorilor, carul asistenței sociale cfr., cu o cruță de copii mici, muncitorii dela atelierele cfr. Oltenița și între muncitori, venind după ei, carul „Dacia-Traiana".

În prima coloană se prefera, lângă coloana cfr.-ului: sportivii, aprovizionarea și toate unitățile sectiilor agentei cuprinzătoare întregului. Vine apoi, pe a doua coloană, S.T.B.-ul. Are în frunte fanfara și după ea, carul alegoric reprezentând ispite cu rămășițele reacționare. În fund, carul tipografilor Românești; apoi și „Timpulul" și al ziarului „Libertatea". Aș, se scurg mult timp coloanele, în fată fiind oferitații, la cot cu ei muncitorii societății de tramvaie, și, în fund, întreprinderile grafice. În coloana ce vine de pe calea Victoriei, schimbările sunt mai dese: funcționarii particulari, fabrica „Gagel" cu carul alegoric al emigrării de pătrar Casa Ostășii, Ochosloveca, brutării din sect. 3 Albastru. Fiecare cu care alegorice. La asfaltați în coloană, apar cărnarii și muncitorii, artiști, instrumentiști dela Tei cum și un nou și ingenios car alegoric.

Începe meetingul zilei de 1 Mai 1946

În acest moment coloanele umplu, ca o masă compactă, toată piața Victoriei. Imens Nord acuarea șirurilor de muncitori se înrețează și mai apoi se oprește. Defilarea ...ește, desemnel, întrerupță; începe meetingul zilei muncii.

Sovej Horeneg, dela inspectoratul general al muncilor militare, face un semn cu bagheta și muzicile regimentelor de gardă, a trasmunților și a gardienilor patrici. Imnul preaul cu coruriile cfr.-ului și al Operei Române intonează „Internationala" și „Imnu Regal". Asis...

...lui, marelui prieten al poporului ...Stalin.

Asiști când po... ...anglaise în lupt...

TRIBUNALUL

PROCESUL PRINCIPALILOR VINO
DE DEZASTRUL ȚĂRII INCEPE

Instrucția e complet terminată. — Unde se va judeca

In ziua de Luni 6 Maiu 1946 încep în localul judecătoriei ocolului 8 urban din str. Știrbei Vodă, desbaterile în procesul privind pe principalii criminali de război și vinovați de dezastrul țării și anume :

Ion Antonescu, ex-mareșal și conducător al statului, calități în care a îndrumat politica externă a statului nostru pe un drum care a dus la războiul nesăbuit, împotriva puternicei noastre v e c i n e dela răsărit, Uniunea Sovietică, război care a adus, pe lângă moartea a sute de mii de fii ai țării, și numeroase consecințe dezastruoase pentru poziția internațională a statului român ;

Mihai Antonescu, titular sau ad-interim a numeroase departamente și fost vice-președinte al consiliului, „demnități" de unde a edictat legi și dispoziții cari au completat, atât în domeniul intern cât și în cel extern, politica potrivnică intereselor poporului român, dusă de Ion Antonescu ; Horia Sima, fostul șef al mișcării legionare și fost vice-președinte al consiliului de miniștri sub regimul legionar, care, condus de sen-

COMPLETUL DE JUDECATA

Antoneștii se vor prezenta, pentru a da socoteală de nelegiuirile lor, în fața completului de judecată prezidat de d. jude Al. Voitinovici asistat de d. C. Bălcu, magistrat și de următorii judecători populari : Niță Vasile, muncitor ; Ion Păuna, muncitor; Iovița Dumbravă, plugar; N. Dinulescu, asistent universitar; Remus Dragomirescu, avocat ; C. Tiulescu, muncitor și C. Lăpușneanu, profesor.

Acuzarea este susținută de d-nii : acuzator public șef Vasile Stoican, având ca asistenți pe d-nii acuzator public Dumitru Săracu și procuror general C. Dobrian.

INSTRUCȚIA ACUZAȚILOR ESTE TERMINATĂ

Instruirea acuzaților a fost făcută de organele competente ale tribunalului poporului și ea este astăzi terminată.

S'au adunat, deasemeni, toate probele pe cari se întemeiază acuzațiile ce se pun în sarcina inculpaților. Faptele lor se încadrează în prevederile legii 312 din 1945. Dosarul cau... de voluminos, s... acuzare având 20... mele fraze ale acc...

„Ion Antonescu... sprijinit în politic... vinovați de dezas... crime de război, ... trădat interesele ... mân, punând țar... manului fascist ...

Națiunea roma... prin judecătorii... avea să cercetez... să hotărască osâ... vine".

ACUZ... ȘI-AU PROPU...

Voluminosul do... sultat de către to... propus în apărar... 300 de martori, ... prind nume cuno... rile diplomatice, ... re, industriale, et...

În cursul zilei ... stabili lista apă... avocații propuși ... și — pentru cei c... desemna niciun ... rători din oficiu...

HOTĂRÂRILE CONSILIULUI DE MINIS

SERIA III—ANUL XVI—Nr. 517 ★ Luni 6 Mai 1946 4 P

PROLETARI DIN TOATE TARILE, UNIȚI-VA!

Scînteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

MIRON CO
Centrali
Tipogra
AP
Pe lună
Pe 3 luni
PENT
ȚARA
Pe lună
Pe 3 luni
Redac
Strad
Con

MAINE INCEPE PROC
MAREI TRADARI NAȚION

Poporul acuză!

Era într'o blândă dimineață de început de vară. Soarele strălucea pe un cer de un albastru pictural. Se părea însă că nori grei se târau pe pământ, că o mână criminală te apucă de gât, te strânge să-ți dai sufletul. Oamenii simpli de pe stradă se opreau buimăciți, fețele le erau descompuse, femeile plângeau. Și în vreme ce prin radio se transmiteau marșuri și chemările de operetă ale „signalu-

Actul de acuzare împotriva guvern

Miercuri 8 Mai 1946 4 PAG. 20 LEI

PROLETARI DIN TOATE TARILE, UNIȚI-VA!

Scînteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Director:
MIRON CONSTANTINESCU
TELEFOANE
Centrala 1.10.20
Tipografia 1.14.48
ABONAMENTE
Pe lună Lei 2.600
Pe 3 luni Lei 10.000
PENTRU MUNCITORII, ȚĂRANII ȘI STUDENȚII
Pe lună Lei 2.600
Pe 3 luni Lei 3.500
Redacția și administrația Strada Belvedere Nr. 4
Cont la Cec No. 1.281

Ziua întâia a procesului marei trădări

Interogarea lui Ion Antonescu

Călăul poporului român se încurcă în contraziceri

Aspecte

Eri dimineață în localul judecătoriei Ocolului VIII, din Calea Șirbey-Vodă, a început la Tribunalul Poporului — procesul marei trădări naționale. Ziua aceasta a sugerat-o fiecăruia din cetățeni cu neînțelesul ei adânc. Pentru întâia oară în istoria noastră poporul — prin reprezentanții săi autentici — este în situația de a cere socoteală unor conducători criminali, care au vândut țara și au aruncat-o în cel mai întunecat dezastru. Procesul trădătorului Antonescu este procesul unei întregi epoci, procesul condițiilor care l-au adus la putere pe acel Antonescu

SERIA III—ANUL XVI—Nr. 524 ★ Joi 16 Mai 1946 4 PAG. 200 LEI

PROLETARI DIN TOATE TARILE, UNIŢI-VĂ!

Scînteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Director: MIRON CONSTANTINESCU

TELEFOANE:
Centrala 3.24.20
Tipografia 1.34.48

ABONAMENTE
Pe lună Lei 3.600
Pe 3 luni Lei 10.000

PENTRU MUNCITORI, TARANI ŞI STUDENŢI
Pe lună Lei 2.300
Pe 3 luni Lei 6.000

Redacţia şi administraţia Birada Belvedere Nr. 6
Cont la Ccc No. 1.181

LOZINCA POPORULUI ESTE:

MOARTE ANTONEŞTILOR

„Noi nu cerem pedepsirea din sete de răzbunare! O cerem ca să se ştie în viitor, odată pe totdeauna, că poporul este stăpân pe soarta lui şi el trebue să decidă de viaţa sa. Şi poporul muncitorimea întreagă din sate şi oraşe şi intelectualii, iar nu o mână de mişei!"

— Marele Meeting din Piaţa Universităţii —

Complicii

de MIRON CONSTANTINESCU

I

Poziţia pe care au luat-o acuzaţii Ion şi Mihai Antonescu în apărarea lor în cursul procesului, a fost aceia că politica lor a avut asentimentul tuturor factorilor politici, ba mai mult — sprijinul acestora. De unde el deduc micşorarea vinovăţiei lor prin împărţirea răspunderilor, şi încearcă chiar a da o justificare conduitei lor.

Este neîndoios astăzi pentru orice om nescu s'a bucurat de un concurs de fapt dela 6 Septembrie 1940 până la 23 August 1944. Dinu Brătianu mi-a indicat din lotul liberal pe d-nii Gh. Leon, Crefoanu, Ottulescu. D. Maniu l-a dat pe d. Gerota, secretar general la Justiţie".

Şi mai departe:

„Legătura şi colaborarea cu partidele politice a fost statornică. Eu l-am informat direct pe d-nii Maniu şi Gh. Brătianu. Pe d. Maniu l-am ţinut la cu-

MOŢIUNE

Cetăţenii Capitalei, invalizii, orfanii, văduvele şi sinistraţii, toţi aceia care au suferit de pe urma regimului criminal al guvernului Antonescu, convocaţi azi 14 Mai 1946 într'un mare Meeting organizat de Apărarea Patriotică în Piaţa Universităţii, luând cunoştinţă de desfăşurarea procesului marilor criminali de război în faţa Tribunalului Poporului prin care s'a dovedit că

- **Ei sunt vinovaţi de toate suferinţele ţării,**
- **Ei sunt răspunzători pentru ruinele noastre sfâşietoare şi ciuntite.**

Pentru lumina stinsă a ochilor noştri

SERIA III—ANUL XVI—Nr. 525 ★ Vineri 17 Mai 1946

PROLETARI DIN TOATE TARILE, UNIŢI-VĂ!

Scînteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

COLABORAŢIONISM

Tribunalul a ascultat ultimul cuvânt al acuzaţilor

VINERI SE VA PRONUNŢA SENTINŢ

Văzând că şubreda lor apărare s'a prăbuşit în faţa zdrobitoarelor capete de acuzare, criminalii de război băiguie explicaţii contradictorii şi se învinuiesc unii pe alţii

200 LEI

Nr. 104

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA. TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

RĂMÂNE ROMÂNEASCĂ

...crat drepturile unui ...treg. ...buit să fie răsturnate ...alorile morale, toate ...e de dreptate și însuși ...a viață națională li- ...ie înlăturat prin apa- ...ută a fascismului și ...ului, pentru ca milioa- ...ent din Ardealul ro- ...fie rupți dela patria ...ul dela Viena a fost ...a acestei totale răs- ...cestui „totalitarism" ...eleguit.

...român n'a acceptat ...dictatul odios. Acei ...nat din partea Ro- ...fost exponenții na- ...e. Iar acei cari mai ...rat soarta Româ- ...a criminalilor au- ...i Ardealului, stau ...justiției populare ...ntru a răspunde

...sentinței dela ...August 1940 este ...ă și neavenită. ...re România și ...um exista la 1 ...este restabilită ...articol".

...hotărârea Con- ...tru miniștri de ...lupta pentru noua desrobire a Ardealului, alături de eroicele armate sovietice este răscumpărat astăzi prin actul de dreptate al Marilor Națiuni Unite.

Națiunea română, recunoscătoare marilor aliați și în deosebi Rusiei Sovietice care, fără șovăire și din primul ceas, a recunoscut și a sprijinit cu deplină sinceritate dreptul României la întregul Ardeal, este conștientă de obligațiile ce decurg pentru ea din însăși această unanimă și istorică recunoaștere a dreptății ei. In fruntea acestor obligațiuni stă desigur, respectarea drepturilor națiunilor conlocuitoare, drepturi pe care regimul democratic care cârmuește astăzi România le-a recunoscut pe deplin și din primul moment. Hotărârea dela Paris, are de altfel și acest înțeles al încrederii pe care Națiunile Unite o au în sinceritatea democrației românești.

România satisfăcută în legitimele ei drepturi este și rămâne hotărîtă să conlucreze cu toate națiunile iubitoare de pace și de libertate și cu toate națiunile conlocuitoare în cadrul unei sincere și reale democrații.

PROCESUL ANTONE

Interogatoriul automareșalului Ion Antonescu, dup... fice. — In ședința de eri s'a luat interogatoriul ...

EMULII LUI PETIOT

Cea de a doua zi de dezbateri a procesului marilor criminali de război a evidențiat și mai mult mizeria sufletească a celor ce, vreme de patru ani, au vîrîat ființa națională și au dus țara până la marginea prăpastiei.

Dictatorii cari au cerut tuturor cea mai oarbă ascultare; cari s'au jucat cu viețile a sute de mii de oameni; cari au dispus, cu inconștiență seninătate, de avuțiile țării; cari au considerat ambițiile lor politice și venale mai presus de interesele neamului — apar, deodată, despuiați de zorzoanele funcțiilor lor uzurpate și-și desvăluie, în fața opiniei publice, micile, mesehinele lor personalități.

In definitiv, oamenii aceștia ar fi putut să se apere în mai multe chipuri. Ar fi putut, de pildă, să-și asume, bărbățește, răspunderea pentru toate câte au făptuit și să revendice ei înșiși pedepsele ce li se cuvin... Dar, pentru aceasta, ar fi trebuit ca cei din boxa te un sistem de apărare, care ar fi rădicul dacă n'ar fi cinic, au preferat adică să pozeze în cecace nu sunt și n'au fost niciodată, fără să-și dea seama că nu pot fi crezuți de nimeni și că nu fac altceva decât să etalieze în public sufletele lor de epave.

Imitând — inconștient poate — pe colegii lor dela Nuernberg, ei miniștrii celor 4 ani de dictatură și principalii vinovați și întrucât fărădelegilor și dezastrelor ce s'au abătut asupra poporului român dela 6 Septembrie 1940 până la 23 August 1944, încearcă, cu disperare, să arate lumii că sunt nevinovați, aruncând răspunderile unii asupra altora.

Mihai Antonescu pretinde că a fost totdeauna un prieten al Aliaților și că a făcut o politică antigermană; Pantazi vrea să ne convingă că a fost... pacifist și că s'a opus intrării României în războiu; falmosul Picki Vasiliu dorește să dovedească că activitatea lui ca ministru de interne a fost să... grăbească o'o trecă asupra lui Horia Sima și, bineînțeles, asupra lui Hitler și Kilinger. Toți sunt într'adevăr la fel de nevinovați ca și „democratul" Goering, ca și „pacifistul" Keitel, ca și „filosoful" Streicher, ca și „umanitaristul" Kaltenbrunner...

Această desnădăjduită sfidare a adevărului și bunului simț arată cât de puțrezi sunt, până în este mai adânci mădulare, cei ce au împins aventura până la a-și arunga dreptul de a dirija destinele unui neam. Disperarea lor fără egalează decât pe acea a sinistrului doctor Petiot, asasinul de drept comun, care pentru a-și salva capul, n'a șovăit în fața nerușinării de a mima pe o sărmană dintre ele și de a pozа în iubitor al Rezistenței, pământ în acest fel bunul simț al maselor populare. Această lipsă de resurse sufletești, această imposibilitate de a justifica, de a scuza, sau de a eschiva faptele, acelaș cinism în extremis, care l-a inspirat pe

Acuzarea

3.05.44

4 PAGINI 200 LEI

Timpul

SENTINŢA IN PROCESUL CRIMINALILOR DE RĂZBOI

ANTONESCU, MIHAI ANTONESCU, PIKI VASILIU, PANTAZI, EUGEN CRISTESCU, RADU LECCA, ALEXIANU ŞI ALŢI ŞASE CONDAMNAŢI LA MOARTE

IN NUMELE LEGII, TRIBUNALUL POPORULUI DIN ROMANIA HOTĂRĂŞTE IN UNANIMITATE, CONDAMNAREA MINIŞTRILOR DIN GUVERNUL ANTONESCU, CRIMINALI DE RĂZBOI ŞI VINOVAŢI DE DEZASTRUL ŢĂRII, LA URMĂTOARELE PEDEPSE:

Ion Antonescu, condamnat la moarte.

Mihai Antonescu, condamnat la moarte.

Vasiliu Z. Constantin, condamnat la moarte.

Pantazi Constantin, condamnat la moarte.

Eugen Cristescu, condamnat la moarte.

Alexianu Gheorghe, condamnat la moarte.

Radu Leca, condamnat la moarte.

Horia Sima (dispărut) condamnat la moarte.

16. Dobre Gheorghe, detenţiune grea pe viaţă.

17. Petrovicescu Constantin, detenţiune grea pe viaţă.

18. Traian Brăileanu, 20 ani detenţiune riguroasă.

19. Marinescu Ion, 20 ani temniţă grea.

20. Tomescu Petre, 15 ani muncă silnică.

21. Titus Dragoş, 15 ani muncă silnică.

22. Dumitru Popescu, 10 ani închisoare corecţională şi 5 ani interdicţie

23. Constantin Buşilă, 10 ani închisoare corecţională şi 5 ani interdicţie.

Intre pace şi pâine

de DEMOSTENE BOTEZ

Preocupările internaţionale stârnesc între grija de fiecare faţă tentativele şi zădărnicirea atorităţilor de a ajunge la o formulă de pace.

Conferinţele care se ţin în acest ceas sunt menite să înregistreze şi să dea număr de ordine pe regiuni şi puncte cardinale, neînţelegerilor care se clasifică mereu.

Acesto conferinţe au şapoi ca specific general, faptul că se ţine pe tot globul cu arma la picior. Nimeni nu părăseşte poziţiile cucerite, astfel în cât toată Europa se află încă dinaintea capăt în stinul eliberării, dar aceştia mâlitreşte.

Este şocor de închipuit cât costă încă pe omenire acest lux militar, şi cât de puţin propice este acestă stare de lucruri pentru o refacere a Europei.

Încetarea ostilităţilor nu a schimbat aproape nimic. Desigur, mărfuri a intrat în vacanţă, celate reprezintă enorm pentru acei destinaţi să o întrunte direct şi în fiecare zi. Dar în afară de aceasta pentru mai mult sau mai puţin economice internaţionale nu s'a realizat nimic.

Sub regimurile dictaturilor, naţiunile care erau sistemul economic închis de auto-satisfacere în toate sectoarele, a dus la criza economică premergătoare războiului mondial. Atunci această economie pe cetăţi închise era vrednică şi lăsa mai ligitra pentru în colţuri a unei demente

Ora 2 [illegible]

Statele-Unite propun [illegible] in Organizaţ

NEW YORK, 18 după anulază a Con jul discuţiilor cu p state de a deveni n nius, reprezentant ar fi de dorit ca şi mânia, Italia, Ung devină cât mai cu Naţiunilor Unite.

MINIŞTRII DE EX

PARIS, 18. (Radi răsit ori Parisul pe cale cţiilor Consiliului Min la 15 Iunie, pentru a r satelţii ai Germaniei

Locţiitorii ministrilo zenia rapoartele lor i

D. Bevin, care s'a anulază o lungă între Luni a Consiliului de expunere asupra lucr

Ziarul „Time Paris observă că Transilvaniei, rev a flotei italiene. virgenţe de vede

Cele 4 mari

Verdictul

Tribunalul Poporului a pronunţat, aseară, verdictul în procesul marilor criminali de război. Acei cari s'au făcut vinovaţi de războiul de agresiune împotriva Uniunii Sovietice, de jafurile şi omorurile comise pe teritoriile ocupate, de prădarea ţării, de înfeudarea economică la Germania hitleristă şi de instaurarea regimului fascist, şi-au primit osânda. O pedeapsă aspră, dar dreaptă. Reprezentanţii justiţiei populare şi democratice au deliberat şi-au adus acest verdict în unanimitate.

In unanimitate i-a cerut şi toată ţara, toţi acei cari au avut de îndurat suferinţele războiului, estropiaţi, mutilaţi, văduve şi orfani de război, sinistraţi, oameni ce şi-au pierdut căminele şi avutul.

Verdictul pronunţat este în acelaş timp o pildă şi un avertisment. O pildă şi un avertisment, că niciodată nu trebue ca aventurieri şi demenţi politici să încerce târîrea ţării pe drumuri nefireşti şi criminale. Această sentinţă este

SENTINŢA IN PROCESUL CRIMINALI DE RĂZBOI

ION ANTONESCU, MIHAI ANTONESCU, PIKI VASILIU, PANTAZI, EUGEN CR RADU LECCA, ALEXIANU ŞI ALŢI ŞASE CONDAMNAŢI LA MO

IN NUMELE LEGII, TRIBUNALUL POPORULUI DIN ROMA TARAŞTE IN UNANIMITATE, CONDAMNAREA MINIŞTRILOR DIN NUL ANTONESCU, CRIMINALI DE RĂZBOI ŞI VINOVAŢI DE DEZ ŢĂRII, LA URMĂTOARELE PEDEPSE:

1. Ion Antonescu, condamnat la moarte.

2. Mihai Antonescu, condamnat la moarte.

3. Vasiliu Z. Constantin, condamnat la moarte.

4. Pantazi Constantin, condamnat la moarte.

5. Eugen Cristescu, condamnat la moarte.

6. Alexianu Gheorghe, condamnat la moarte.

7. Radu Leca, condamnat la moarte.

8. Horia Sima (dispărut) condamnat la moarte.

9. Papanace Constantin (dispărut), condamnat la moarte.

10. Georgescu Corneliu (dispărut), condamnat la

D. Al. Voitinovici, citeşte sentinţa

16. Dobre Gh tenţiune grea p

17. Petrovic stantin, detenţ pe viaţă.

18. Traian Br ani detenţiune

19. Marinesc ani temniţă g

20. Tomescu ani muncă sil

21. Titus Dr muncă silnică

22. Dumitr 10 ani închis ţională şi 5 a

23. Consta 10 ani închis ţională şi 5 ţie.

24. Nicola ani închisoa

Scânteia
ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

TRIBUNALUL POPORULUI S'A PRONUNȚAT

ANTONEȘTII CONDAMNAȚI LA MO

Încă 11 acuzați au primit aceeași pedeap

SENTINȚA

ION ANTONESCU

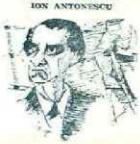

ICA

RADU LECCA

Pentru libertate, pace și democrație

Ultima ședință a proc

De unde până mai ieri se lăuda că nu-i pasă de moarte, ex-mareșalul deatîrșl toți ceilalți acuzați

D. Președinte Al. Vellisco

SENTINȚA IN PROCE
PRINCIPALILOR CRIMINALI DE R

Treisprezece condamnări la moarte. — Când se va jude

Tribunalul poporului și-a dat ieri verdictul în procesul marilor criminali de război.

Ziua nu a fost deloc odihnitoare nici pentru instanță, nici pentru cei cari, nerăbdători, au așteptat hotărîrea acesteia.

Membrii completului au venit de dimineață la judecătoria 8-a și în camera de chibzuință, au continuat studierea actelor dela dosare. Ceva mai târziu au sosit, prin curieri speciali dela ministerul de externe, câteva valize cuprinzând mai multe convenții economice, asupra cărora aveau să se aplece ochii atenți ai judecătorilor poporului.

Publicul, presa, cinematografiștii și avocații, după o așteptare destul de îndelungată, au făcut cale întoarsă, pentru că se prevedea o deliberare de durată.

DUPA AMIAZA

Așa a și fost în realitate, căci, după amiază, la ora patru, ostașii din gardă au făcut

Membrii tribunalului în timpul citirii sentin

COMUNICATUL TRIBUNALULUI POPO

După pronunțarea sentinței, tribunalul poporului a dat presei următorul comunicat:

In numele legii, tribunalul poporului din România, a hotărit în unanimitate, condamnarea miniștrilor din guvernul Antonescu, criminali de război și vinovați de dezastrul țării la următoarele pedepse:

1. ION ANTONESCU, condamnat la moarte.
2. MIHAI ANTONESCU, condamnat la moarte.
3. VASILIU Z. CONSTANTIN, condamnat la moarte.
4. PANTAZI CONSTANTIN, condamnat la moarte.
5. EUGEN CRISTESCU, condamnat la moarte.
6. ALEXIANU GHEORGHE, condamnat la moarte.
7. RADU LECCA, condamnat la moarte.
8. HORIA SIMA, (dispărut), condamnat la moarte.
9. PAPANACE CONSTANTIN, (dispărut), condamnat la moarte.
10. GEORGESCU CORNELIU, (dispărut), condamnat la moarte.
11. PROTOPOPESCU IOAN, (dispărut), condamnat la moarte.
12. MIHAIL STURZA, (dispărut), condamnat la moarte.
13. IASINSCHI VASILE, (dispărut), condamnat la

14. DANULESCU C
TIN, (dispărut), muncă
viață.
15. DIMITRIUC VA
părut), detențiune gre
16. DOBRE GHEORG
țiune grea pe viață.
17. PETROVICES
STANTIN, detențiune
viață.
18. TRAIAN BRAI
ani detențiune riguroa
19. MARINESCU I
temniță grea.
20. TOMESCU PET
muncă silnică.
21. TITUS DRAGO
muncă silnică.
22. DUMITRU POP
ani închisoare corecți
ani interdicție.
23. CONSTANTIN B
ani închisoare corecți
ani interdicție.
24. NICOLAE MAR
închisoare corecțională
interdicție.

Tribunalul poporului confiscarea averii tut damnaților, cu titlul d bire în folosul Statului.

Toți acuzații au de curs în ședință.

ERIA III — ANUL XVI — Nr. 539 ★ Luni 3 Iunie 1946 4 PAG. 200 LEI

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Director
MIRON CONSTANTINESCU

TELEFOANE:
Centrala 3.36.36
Tipografia 4.84.48

ABONAMENTE
Pe lună Lei 2.80(illegible)
Pe 3 luni Lei 10.00(illegible)

PENTRU MUNCITORI, ȚĂRANI ȘI STUDENȚI
Pe lună Lei 2.000
Pe 3 luni Lei 5.000
Redacția și administrația Strada Belvedere Nr. 8
Cont la Cec No. 1.381

lor cu muncitorii

artiștii
să întâtișați
noastre!"

artiștilor, scriitorilor și atelierele Grivița C.F.R.

ERI, LA ORELE 18 LA JILAVA

Ion și Mihai Antonescu
Piki Vasiliu și Alexian
au fost executați

Președinția Consiliului de Miniștri comunică:

Eri 1 Iunie a. c., la orele 10,30, d. ministru al Justiției, Lucreț

Timpul

RESPINGÂNDU-LI-SE CEREREA DE GRAŢIERE

ION ANTONESCU
MIHAI ANTONESCU, C. VASILIU ŞI GH. ALEXIANU AU FOST EXECUTAŢI

CELORLALŢI CONDAMNAŢI LA MOARTE LI S'A COMUTAT PEDEAPSA IN MUNCĂ SILNICA PE VIAŢĂ

Preşedinţia Consiliului de Miniştri comunică:

Azi 1 Iunie a. c., la orele 10,30, d. ministru al justiţiei, Lucreţiu Pătrăşcanu a prezentat Majestăţii Sale Regelui cererile de graţiere făcute de Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Vasiliu, Gheorghe Alexianu, Constantin Pantazi, Radu Lecca şi Eugen Cristescu.

In urma propunerii Guvernului, Majestatea Sa Regele a respins cererile de graţiere făcute de Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Vasiliu şi Gheorghe Alexianu şi a comutat în muncă silnică pe viaţă pedeapsa cu moartea aplicată condamnaţilor Constantin Pantazi, Radu Lecca şi Eugen Cristescu.

Cererile de graţiere introduse de Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Vasiliu şi Gheorghe Alexianu fiind respinse, s'au luat măsuri de executare a sentinţei Tribunalului Poporului din 20 Mai 1946 dată împotriva acestora.

Execuţia a avut loc astăzi 1 Iunie 1946, la orele 18 la Jilava, în prezenţa autorităţilor prevăzute de lege.

Timpul trece...

Grav

Modific
ameri

Iminenta
tice

Pr

Executarea sentin
Tribunalului Poporul
din 20 Mai 1946

Preşedinţia consiliului de miniştri comunică:

„Azi 1 Iunie a. c., la orele 10,30, d. ministru al justiţiei, Lucreţiu Pătrăşcanu, a prezentat Majestăţii Sale Regelui cererile de graţiere făcute de Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Vasiliu, Gheorghe Alexianu, Constantin Pantazi, Radu Lecca şi Eugen Cristescu.

„In urma propunerii gu-

ghe Alexianu şi a
în muncă silnică
pedeapsa cu moa
cată condamnaţile
tantin Pantazi, Ra
şi Eugen Cristescu.

„Cererile de gr
troduse de Ion A
Mihai Antonescu,
tin Vasiliu şi Gheo
xianu fiind resp
luat măsuri de ex
sentinţei Tribunalu
rului din 20 Mai

CUVÂNTUL FINAL AL AUTORULUI

Hotărârea „Tribunalului Poporului” din 17 mai 1946 n-a avut nimic comun, cum se putea altfel, nici cu morala şi nici cu justiţia, nici cu legile acceptate ale conducerii războaielor şi asumării responsabilităţilor pentru actele grave comise în context. Hotărârea a reprezentat, dacă mai era nevoie în condiţiile obiective interne şi internaţionale existente, o dovadă elocventă, şi astfel va rămâne în istorie, că uneori distanţele ce ne desparte de barbarie sunt minime. Numai atunci învingătorul obţine totul, inclusiv „dreptul” de viaţă ori de moarte împotriva celui biruit. Ceea ce înseamnă că, în alte condiţii, rolurile se pot inversa! în 1946, aşadar, mă întreb şi vă întreb, care dintre „criminalii de război” în frunte cu Mareşalul Ion Antonescu condamnaţi şi unii dintre ei executaţi n-ar fi putut „schimba rolurile” cu I. V. Stalin, V. M. Molotov, L. P. Beria ş.a., care, deşi fiind la Kremlin, s-au aflat în fond în spatele plutonului din Valea Piersicilor? Ceea ce putea să fi fost considerat după al doilea război mondial o propunere idioată, subversivă sau chiar abracadabrantă, iată că, o dată cu trecerea timpului, s-a adeverit integral realistă, întrucât – în toiul epocii dominată de funcţionarea în plin a *abatoarelor istoriei* – s-au remarcat, ca iniţiatori şi înfăptuitori deopotrivă, drept protagonişti mondiali ai Holocaustului roşu, care s-a soldat, la scară planetară, cu cel mai sinistru „bilanţ” al tuturor epocilor: între 314,7 milioane şi 355,6 milioane de morţi[123]

Dintr-o atare perspectivă, şi numai astfel, cu referire la faptele petrecute în 1946 se impune a consemna falsitatea opiniei potrivit căreia, atunci, în conformitate cu legile ţării sau cu cele internaţionale şi în raport cu actele şi responsabilităţile reale, ar fost judecaţi veritabilii criminali de război români, dintre care unii executaţi iar

123 Florin Mătrescu, Holocaustul roşu. Crimele comunismului internaţional în cifre, III, Addenda, Bucureşti, Editura Irecson, 2008, p. 25-27. în context, România figurează cu 2,4 milioane victime (ibidem, p. 27).

restul condamnaţi la ani grei de temniţă. Imperfecţiunile flagrante ale „judecăţii” au condus, de altfel, la situaţia imposibilă că, în condiţiile în care toţi membrii „lotului Mareşal Antonescu” au fost desemnaţi şi osândiţi drept „criminali de război”, ei au devenit imediat şi necondiţionat după „proces”… CELE DINTÂI VICTIME ALE HOLOCAUSTULUI ROŞU DIN ROMÂNIA[124]

Ceea ce spune absolut totul, comentariile fiind excluse!

în ceea ce-l priveşte pe Mareşalul Ion Antonescu, unul dintre cei mai de seamă oameni de stat şi lideri militari ai epocii moderne la nivel naţional şi continental, trebuie afirmat cu claritate – ceea ce s-a făcut deja[125]

— că sloganuri belicoase şi inconştiente de genul „România a ucis, a ucis, a ucis!” nu au ce căuta în spaţiul public, inclusiv în mediile academice. Mai ales că:

ION ANTONESCU A FOST EXECUTAT, IAR CINE A DECIS LICHIDAREA MARE ŞALULUI A UCIS ROMÂNIA MARE! AŞADAR, NU ROMÂNIA A UCIS, CI EA A FOST UCISĂ!

---

124 Vasile Pascu, Regimul totalitar-comunist în România (1945-1989), I, Bucureşti, Editura Clio Nova, 2007, p. 99 şi urm.

125 Cf. Adrian Păunescu, România n-a ucis, d-le Wiesel, în Gh. Buzatu, coordonator, Mareşalul Antonescu la judecata istoriei, Bucureşti, Editura Mica Valahia, 2002, p. 191.